

DONEM : I

YASAMA YILI:1987/3

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

CUMHURİYET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

20'nci Birleşim

22 Aralık 1987, Salı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I. GELEN EVRAK

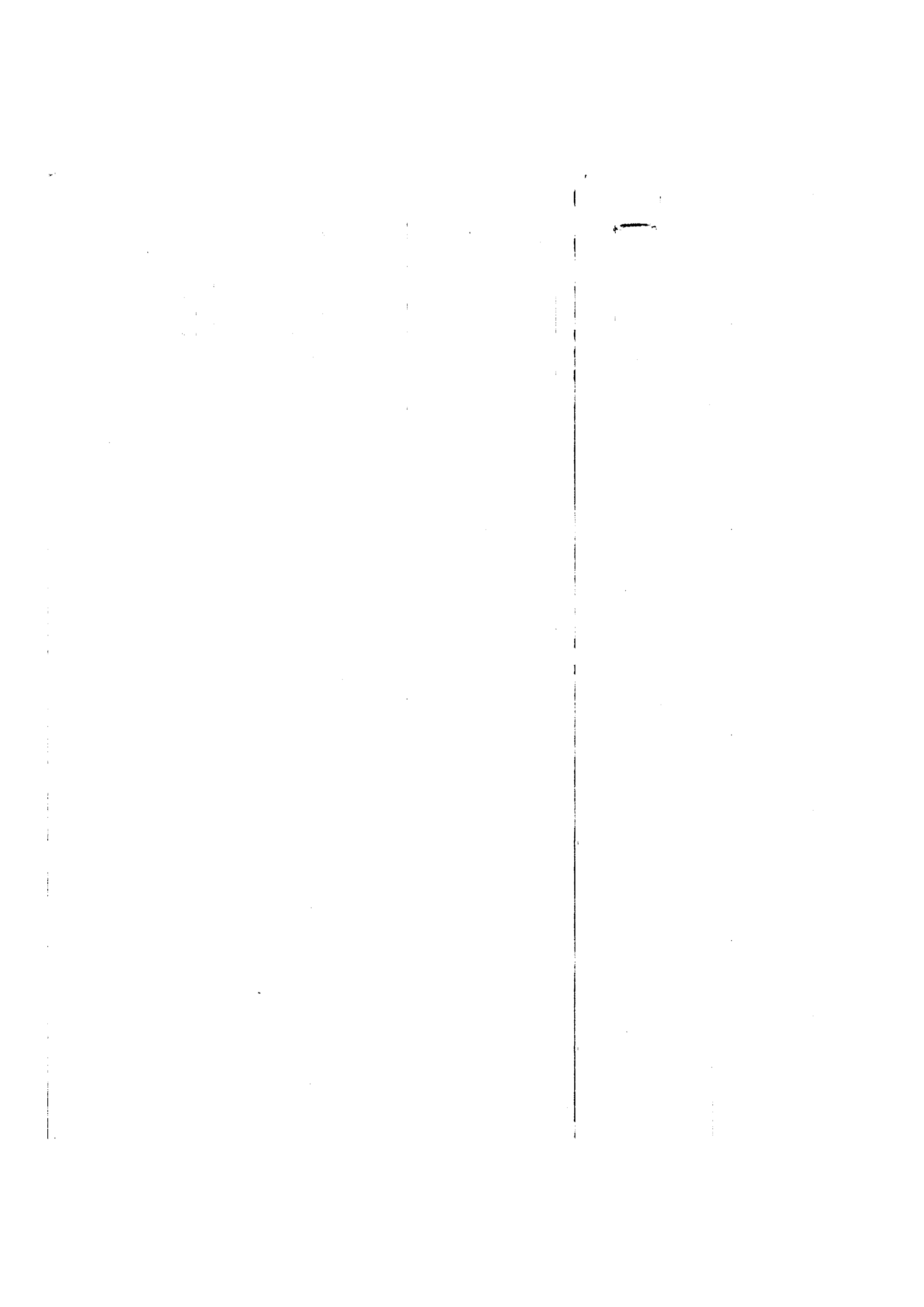
II. GÖRÜŞÜLEN İŞLER

- 1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı
(Devam)

Program 12 İskan Bakanlığı Bütçesi
Program 13 Gençlik, Spor ve Çalışma
Bakanlığı Bütçesi.

2791-2848

2848-2953

I. GELEN EVRAK

RAPORLAR

1. Motorlu Araçlar ve Yol Trafik (Değişiklik) Yasa
Tasarısı (Y.T.No:237/3/87) ve Ekonomi, Maliye, Bütçe
ve Plân Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporu (Başkanlığa
geliş tarihi: 22 Aralık 1987)(Dağıtım: 22 Aralık 1987)

- 2792 -

- BİRİNCİ OTURUM -

Açılma Saati: 10.05

BAŞKAN - Hakkı Atun

KATİP - Dr.Erbay Kanatlı

KATİP - Feridun Önsav

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin 1'inci Dönem, 3'üncü Yasama Yılı'nın, 20'nci Birleşimini açıyorum. Ad okunarak yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KATİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

II. GÖRÜŞÜLEN İŞLER

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır.

Görüşmelere geçiyoruz. Başkanlığın Genel Kurulca sunuŖları yoktur. 2'nci madde olan 1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısının görüşülmesine devam ediyoruz. Genel Kurulca onaylanan program gereğince bugün Program 12, İskân Bakanlığının Bütçesi ile Program 13 Gençlik, Spor ve Çalışma Bakanlığının Bütçesi görüşülecektir.

Sayın milletvekilleri; Program 12 İskân Bakanlığının Bütçesinin görüşülmesine başlıyoruz. Okuyunuz lütfen.

KATİP - Program 12 İskan Bakanlığının Alt Program 01 Yönetim Hizmetleri, Personel Giderleri Toplamı 32,895,000 ₺.; Cari Giderler Toplamı 11,430,000 ₺.; Yatırımlar Toplamı 1,013,500,000 ₺.; Transferler Toplamı yok. Alt Program toplamı 1,057,825,000 ₺.

.../2793

Alt Program 02 İskan ve Rehabilitasyon Dairesi, Personel Giderleri Toplamı 720,651,000 ₺.; Cari Giderler Toplamı 18,830,000 ₺.; Yatırımlar Toplamı yok. Transferler Toplamı yok. Alt Program Toplamı 739,481,000 ₺.

Alt Program 03 Şehir Plânlama Dairesi, Personel Giderleri Toplamı 104,462,000 ₺.; Cari Giderler Toplamı 4,020,000 ₺.; Yatırımlar Toplamı yok, Transferler Toplamı yok. Alt Program Toplamı 108,482,000 ₺.

Alt Program 04 Tapu ve Kadastro Dairesi, Personel Giderleri Toplamı 350,841,000 ₺.; Cari Giderler Toplamı 10,000,000 ₺.; Yatırımlar Toplamı yok. Transferler Toplamı yok. Alt Program Toplamı 360,841,000 ₺.

Program Toplamı 2,266,629,000 ₺.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; dökümü dinlediniz. Söz almak isteyenler?... Sayın Çağda, Sayın Ziya Rızki ve Sayın Rasih Keskiner. Buyurun Sayın Çağda.

FADIL ÇAĞDA (Girne) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; her bakanlık bütçesini değerlendirdiğimiz gibi İskan Bakanlığı Bütçesini ve bu vesile ile Bakanlık uygulamalarını değerlendirmemiz en temel görevlerimizdendir. Bu Meclisin en temel görevi olan bütçe kanununu çıkarma görevinin zorunlu bir gereğidir.

Sayın milletvekilleri; kısa bir süre önce, 11 Aralık Cuma günü birleşimde Genel Kurulumuz 41/77 sayılı Yasaya yeni bir değişiklik daha getirdi. 41/77 sayılı Yasa, bugüne kadar birkaç değişikliğe uğratıldı. 41/77 sayılı Yasada benimsediğimiz birçok unsurlar vardı. Herkesin hak sahibi kılındığı, yurttaşın Güneyde bıraktığı malının tümünün mutlak olarak feragat istendiği, yasa maddeleriyle donatılmış bir Yasaydı. 1982'ye kadar uygulanmadığını, o zamanın Bakanları tarafından bu kürsüden ifade edilmiş, Yasaya işlerlik, 27/82 değişiklik Yasası ile sağlandığı açıklanmıştı. Bu değişiklikte de kurulan özel komitenin getirdiği değişikliklerde de bir "T" Cetveli uygulaması, benimsediğimiz yöntemlerden biriydi. Bu yöntemi içermesi, olumlu bir yanı oluşturuyordu. Ancak,

41/77 sayılı Yasada para nosyonunun puana çevrilmesi de bu Yasa ile sağlanmıştı. Bu Yasa ile para ortadan kaldırılıyor ve yurttaşın puan karşılığı malına değer biçilerek bizim değerlendirmemize göre, ucuza kapatma olanağını yurttaşın elinden almış oluyordu.

Bu Yasadaki herkesin hak sahibi kılınması, Yasanın en olumsuz yanlarından birini teşkil ediyordu. Belki de şu anda dakonunun, hesaplananın ötesinde bir boyut kazanması, bu 3'üncü maddenin düzenleniş şeklinden kaynaklanmaktaydı.

27/82 sayılı değişiklik Yasası gündeme geldiğinde, yurttaşın puan biçilerek malının değerlendirilmesinin birtakım spekülâtif yönelişlere neden olacağını, o günün konuşmaları çerçevesinde bu kürsüden dile getirmiştik ve buna kesinlikle fırsat verilmemesini talep etmiştik, hatta bu yöndeki uygulamada Devletin nazım rol oynaması gerektiğini ve bir fon oluşturarak bir nazım rolü Devletin üstlenmesi gerektiğini ifade etmiştik. Ancak, geçen süre içerisinde o günkü koşullarda getirdiğimiz değerlendirmelere kulak asmayanların, sorunu içinden çıkılmaz hale getirdiklerini de birlikte yaşayarak, acı acı yaşayarak görmüş bulunmaktayız.

Bir güven bunalımı sözkonusudur. Eşdeğer mal uygulamalarında bir güven bunalımı sözkonusuydu. Bu rastgele ortaya çıkmış bir husus değildir. Bu, Yasanın düzenlenmesinden başlayarak, icranın uygulanmasına kadar bir bütünlük arzeden çeşitli etkenlerin sonucu yaratılmış bir durumdur. Her yetkili müdahil oldu. Devlet Başkanından, bulunan torpile kadar Bakanlar, milletvekilleri bu sorunun çözümü için yurttaşın başvurduğu kişiler olmuşlardır. Yetkili kişi olarak Bakanla birlikte herkes devredeydi, herkes gücünün yettiğince eşdeğer sorununu çözmeye çalışmış, bu etkilerin ortadan kaldırılmasına en önemli amirlerinden biri olmuştur, Devlet Başkanı bunların başında gelmekteydi. Yurttaşta mevcut güven bunalımının ortaya çıkışından icraanın yurttaşı rahatlatacak, güvenini kazanacak, uygulamaya girmemesinin de büyük etkisi olmuştu. Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak biz daha

önce de ifade ettik. Biz Güneyde bırakılan mala karşılık mal verilmesini, bunun kullanım hakkıyla donatılmasını talep ediyorduk. Kullanım hakkı verilsin, Güneyde bırakılan malın büyüklüğüne göre mal verilsin. Bu malı yurttaşlar değerlendirsün, gelirini kullansın. Kıbrıs Sorunu çözümlenince mal mübadalesi çerçevesinde mal sorununa bulunacak çözüm çerçevesinde yurttaşa nihai çözüm getirilsin görüşünü savunuyorduk. Bu savımıza karşılık, "hayır, biz yurttaşa kesinlikle koğan vereceğiz" dediler. Sayın Devlet Başkanı da altı ayda ben size koğan vereceğim diye yurttaşın karşısına çıktı. Ancak o gün bugündür bu koğan verilmedi. Bu açıklamalar ve bu yönde getirilmeyen çözümsüzlük, yurttaşa bu güvensizlik kaynaklarından biri olarak değerlendirilebilir. Bu konuda çok yayın yapıldı, birçok değerlendirmeler yapıldı. Birini değerlendirmenize getirmiş olayım. 1985 seçimlerinde basına yansıyan Devlet Başkanı açıklaması şöyle; Cumhuriyeti kurmakla göçmenlerin toprak, tapu sorunlarını kökten hallettim diyebilmiştir Devlet Başkanı. Bu açıklaması ne yazık ki eşdeğer mal sorununun karmaşıklığını çözmediği bir yana, yurttaşa daha da güvensizlik vermiştir. Cumhuriyetin kurulmasıyla yurttaşın toprak ve tapu sorunları kökten çözülmüş deniyor. Bozkurt Gazetesi'nin arşivlerinden bulduğumuz 22 Mayıs günkü gazeteden bir alıntı, sayın Devlet yöneticileri bu tür açıklamalarda bulunmakta behis görmemekte, yurttaşı böylece tatmin edebileceklerini düşünmüş olabilmektedirler. Ancak iş uluslararası değerlendirmeye geldiğinde de değerlendirme farklı olmaktadır. Bu elimdeki Birleşmiş Milletlerin, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin sunmuş olduğu son rapordur. Bu raporda tarih 3 Haziran 1987. Bu raporun 34'üncü maddesinde mülkiyet konusu değerlendirilmektedir ve mülkiyet konusunun Kıbrıs Sorununa çözüm arayanları epey uğraştırdığı ortaya çıkmaktadır. Bu konuda Kıbrıs Sorununun diğer tarafı olarak Rum Toplumunun talepleri çerçevesinde konu değerlendirilmekte ve yetkili olarak Türk tarafına resmen başvurulmaktadır. "Siz Rumun bırakmış olduğu mala mülkiyet hakkı, koğan hakkı veriyorsunuz. Bunun doğruluk derecesi nedir" diye Birleşmiş Milletler yetkilileri zorlanmakta, onlar da bu konudaki değerlendirmeyi yapmak üzere toplum yöneticilerine başvurmaktadırlar. Toplum yöneticilerinin bu konuda verdiği yanıt çok ilginçtir. Bu belgede, toplum yöneticilerinin kesinlikle koğan hakkının verilmediği ve değerlendirmenin

böyle yapılmadığı, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine toplum yöneticilerince ifade edildiği ortaya konmaktadır. Yani böylece yurttaşa söylenen koçan verileceği, bu belge ile aksi şekilde değerlendirilmekte ve kesin tasarruf belgesinin koçan, uluslararası devletler hukuku çerçevesinde değer ifade eden, koçan anlamında değer ifade etmediği ifade edilmektedir.

İSKAN BAKANI ONAY F. DEMİRCİLER (Yerinden) - Tarihi nedir ya Fadıl Bey onun?

FADIL ÇAGDA (Devamla) - 3 Haziran 1987.

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla) - 1987 mi?

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Evet, 1987. Bu yılın Resmi belgedir bu. "Report of Secretary General Perez de Cuellar on the United Nation's Operation in Cyprus" diyor. Bu belgede yer almaktadır.

EMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden) - Kim veriyor onu Fadıl Bey?

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Birleşmiş Milletler belgesidir. Bu belgede toplum yöneticilerimizin, koçan hakkı hakkındaki görüşleri ifade edilmekte ve böylece...

EMİN UZUN (Devamla) - Hangi makam veriyor yani?

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Birleşmiş Milletler.

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla) - Genel Sekreter.

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin raporudur bu ve bu rapor çerçevesinde öğreniyoruz ki, verilen kesin tasarruf belgesi, gerçek anlamda bir koçan niteliği taşımamaktadır.

Ancak yurttışa farklı değerlendirme yapılmakta. Bunlar yurttışta güven bunalımının nasıl ortaya çıktığının ilginç örnekleri olmaktadır.

Sayın milletvekilleri; biz, 11 Aralık günkü Birleşimde, getirilmek istenen yasal düzenlemenin haksız olduğunu savunduk. Süreyle hak dşrlmenin mümkün olmadığının, olmaması gerektiğini savunduk. Kapsamın yurt dışında yaşamakta olan Kıbrıslı yurttışlara da teşmil edilmekte olduğu, onların da bu haktan mahrum edilmeye dönük olduğu görüşlerini getirdik. Bu yöne Hükümetin tevessül etmemesi gerektiğini söyledik. Hükümetin öncelikle ve ilgili Bakanlığın öncelikle yurttışın güvenini kazanacak icraat içerisine girmesi gerektiğini söyledik. Binlerce yurttışın başvurularının nihayetlenmediğini, nihayetlenenlerin de mala dönüşmediğini, Hükümetin uygulamaları sonucu birçok yurttışın da güvensizlik nedeniyle başvurmadığını ortaya koyduk ve onların da güveninin kazanılarak başvurularını sağlayabilmek için bir icraat içerisine Hükümetin girmesi gerektiğini söyledik. Bu değerlendirmelerimiz kabul görmedi. Sayın İşkn Bakanımız bu yöndeki değerlendirmelerimizi Suphi Rıza adlı yurttıştan alıntılarla değerlendirerek geçiştirmeye çalıştı. Bu değerlendirmelerin zavallı değerlendirmeler olduğunu, değerlendirmesiyle, geçiştirmeye çalıştı. Getirdiğimiz Bakanlık icraatıyla ilgili birçok örnek es geçilerek, yok farz edilerek demagojik yaklaşımlarla yasak savmaya gidilmiştir ve uyarılarımız gerçekten değerlendirilmemiştir. 11 Aralık'tan sonra 13 Aralık günü Parti Başkanımız, Genel Başkanımız Sayın Ozker Ozgr Genel Kuruldan geçen bu değişiklik Yasasının Meclise iadesi için Devlet Başkanına ağrı yapmıştır. Basında 14 Aralık günü yayınlanan bu ağrı, gerekeli bu ağrı, yerli bütün basında ilgi gördü. Yenidzen'de de yayınlanan manşet, haber olarak yayınlanan bu çağrıda "yurttışın hakkına saldıırı" manşeti çekildi. Tabii konuyu ters yönden değerlendiren yayın organlarımız da vardır. İktidar partisinin yayın organı niteliğindeki Birlik Gazetesi' de Parti Başkanımızın bu ağrisına yer verirken yan tarafından köşe yazarı "Kukumavlar" başlıklı makaleyi yazabilmiştir. Bu makale ile Cumhuriyetçi Türk Partisi'ni,

iskân konularını istismar eden parti olarak değerlendirmekte ve ellerindeki tek malzemenin iskân konusu olduğunu ve bu değişiklik Yasası ile ortadan kaldırıldığı ifade edilmektedir. İlginç iddialar vardır "Kukumavlar" başlıklı köşe yazısında. Bu yazıda şöyle iddialar yer alabilmekte.

1974'ten sonra sosyo-ekonomik sorunların başında gelen eşdeğer mal uygulamalarında, bugüne dek hakkını tam alamayanlar, alanlar yanında haklıdan çok fazlasını alanların da az olmadığını, haklıdan çok fazlasını alanların da az olmadığını. Kimdir bunlar? Haklıdan fazla mal alan kimlerdir? Bugüne kadar bunların üzerine gittik. Biz, eğer eşdeğer konusunu gündeme getiriyorsak, eşdeğerci hak sahibinin hakkını almasına olanak sağlayabilmek için ele aldık. Kimlerdir? İktidar partisi bunu araştırmak, hele yayın organı bu yönde değerlendirme yapma hakkına sahip değildir. Muhalefetin görevi, haksızlığın üzerine gitmektir ve iddia ettik geçmiş konuşmalarımızda, İskân Bakanlığındaki uygulamalarla, Güneyde mal bırakan gerçek eşdeğerci hakkını değil, Güneyde mal bırakmayan, ancak puan alım satım işlemleri ile Yasaya rağmen elinde puan birikenlere mal verilerek ve büyük kaynaklar verilerek malların heba edildiği ve bunların eşdeğerciye döndürülmesi gerektiği yönünde, Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak zorlama içerisine girdik.

Yasal uygulamaya geçildikten sonra, ilkeler yol gösterici olmalı idi, Yasanın öngördüğü mala başvuru, malın paket halinde ilânı, hiç Bakanlığın üzerinde durmadığı en önemli ilkelereydi. Halbuki eşdeğer mal dağıtımındaki temel ilke bu olması gerekirdi. Bunun yerine, kira yöntemi esas kılındı. Böylece Yasa dışına çıkmanın en önemli hatası işlenmiş oldu. Bu "Kukumavlar" başlıklı yazıda şöyle ilginç bir değerlendirme yapılmaktadır. Tapusu kaybolup da, şunu peşinen söyleyelim ki Yasanın Meclisten kabulünden bu yana 10 yıllık bir zaman dilimi geçmiştir. Tapusu kaybolup da 10 yıldır bulamayan ve gerekli işlem için başvuru yapmayanların, bundan sonra tapularını bulup da işlem yaptıracaklarını gerekçe göstererek, bu zaman sınırına karşı çıkmak hikâyedir diyor.

Sayın milletvekilleri; bir kere 10 yıldır yurttaş başvuramamışsa, bu temelde güven bunalımındadır. Bunun üzerinde ciddiyetle, ısrarla durmaktayız. Hikâye olarak değerlendirilen konu, on yıldır bulunmayan koçanı bu kısa sürede bulmanın mümkün olmayacağıdır. Geçmişte biliyorsunuz Bakanlık, koçanı olmayanlara başvuru hakkı tanımaktaydı. Ancak bir süreden beri Bakanlık bu uygulamayı ortadan kaldırmış ve koçanı elinde olmayan yurttaşların bunu tevsik edici belgeyle müracaatını kabul etmemektedir. Yurttaşların gelirken, Güney'den 1974'te gelirken koçanlarının, koçanlarını getiren var, getirmeyen var. Getirmeyen yurttaşları niçin koçanınızı getirmediğiniz diye kınamamız ve onları malına karşı mala müracaat hakkından alıkoymamız söz konusu olmamalıdır. İşin istismarına ve hilesine kaçabilecekleri varsayımı geçerli bir yaklaşım değildir. Bunu kabul etmemize olanak yoktur. Bir tek kişi bile kalsa, onun koçanını tevsik edecek belgeyle yasal sürede başvurma hakkını saygıyla karşılamak ve bunu ortadan kaldırmamak gerekmektedir. "Kukumavlar" diye Cumhuriyetçi Türk Partisine saldıran Birlik Gazetesi, İktidar Partisi yayın organının köşe yazarı, yaratılan enkazı görmemektedir. Bu enkaz, Ulusal Birlik Partisi iktidarının yarattığı bir olgudur. Biz, Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak bunun ortadan kaldırılması için, bunun düzeltilmesi için gücümüzün yettiğince mücadele ettik ve etmeye devam edeceğiz. Yanlış iş Bağdat'tan döner derler. Bütün çağrımıza rağmen, reddedilen önerilerimize rağmen geçirilen bu geçici madde, geçici Yasa, Cumhurbaşkanlığı tarafından yeniden görüşülmek üzere Genel Kurula iade edildi. Bu önerli bir gelişmedir. Bu vesileyle iktidar partisi milletvekilleri konuyu bir kez daha değerlendirmek fırsatını elde etmiş oluyorlar. Sayın Cumhurbaşkanının varmış olduğu, Başsavcı mütelaasıyla varmış olduğu sonuç, bizim de burda savunduğumuz, dile getirdiğimiz sonuç ve değerlendirmelerimizdir. Hükümet kanadını konuyu bir kez daha değerlendirmeye ve bu konuda ısrarlı olmaya davet etmekteyiz.

Sayın milletvekilleri; bu son haftadaki, son bir bir buçuk haftadaki gelişmeler iskân uygulamaları açısından oldukça ilginçtir. Bu değişiklik Yasası geçtikten sonra Bakanın da bir açıklaması oldu. Bakan yurttaşa dönük olarak bir çağrı yaptı. 15 Aralık günkü Birlik Gazetesinde yer alan bu çağrıda feragat işlemi şarttır diyor Sayın Bakan. Feragat işleminin tamamlanması için, yani kesin tasarruf belgesi alabilmesi için yurttaşının, bu feragat işlemini de yapması, çağrısını yapmaktadır. Soruyoruz. Yurttaş başvurdu, "T" Cetvelini aldı. Niçin feragat işleminden kaçınmaktadır ve bu değişiklik yasasından sonra bakanlık bu yönde bir çağrıda bulunmak gereğini duymuştur. Çünkü yurttaş size güvenmiyor. Size güvenmiyor. Güney'deki malından feragat etmemesinin temel nedeni, size duymuş olduğu güvensizliktir. Üzerinde ısrarla durduğumuz konu, güvensizlik, sizin yarattığınız bu güvensizlik bu feragat işlemini de ortada bırakmış ve bakan bu yönde çağrı yapma gereğini duyabilmiştir. Bunda da, bu çağrıda da bizim ne kadar haklı olduğumuz bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Bakanın bu açıklamasıyla Cumhuriyetçi Türk Partisinin bu yöndeki değerlendirmesinin doğruluğu ortaya çıkmaktadır.

Sayın milletvekilleri; 3/84 sayılı Yüksek İdare Mahkemesi kararıyla puan alım satımının Yasa dışı olduğu karara, hükme bağlanmıştır. O tarihten günümüze kadar puan alım satım işlemi yapılmadığı ifade edilmiştir. Kısa bir süre önce bu yönde, Bakanlığa yönelttiğimiz soru çerçevesinde aldığımız yanıt budur. Bu yönde yanıt verildi. Biz öğrenmek istiyoruz. Bugüne kadar Yasaya rağmen, kimlere ne kadar puan satılmıştır ve bu alınan puanlar hangi yörede, nasıl, ne büyüklükte mala dönüştürülmüştür?

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Nasıl olur, bütçelerde gelir öngörürler puan satışlarından? Koyarlar bütçelere.

FADIL ÇAGDA (Devamla) - O işlem parasıdır, o yani, tapuda yapılan işlem için alınan kıymeti üzerinden yasal paydır. Devletin payı, işlem payı oluyor. Herhalde o olsa gerek. Tabii, devlet puanın resmî kur üzerinden, Doların kıymet bulması çerçevesinde yükselen değerine göre pay alabilmektedir. Ancak, piyasadaki puan değerinin şu anda on-on iki TL civarında seyrettiği de bilinmektedir. Bakanlığın bize vermiş olduğu yanıt bu tür işlemlerin yapılmadığı şeklindedir. Ancak, günlük gazetelerde de bu tür işlemlere dönük sürekli yayınlar olduğu da bir gerçektir. Örneğin, bu ay içerisinde Hitt, Kıbrıs Posta'sında birkaç kez puan alım satımıyla ilgili gazeteye duyuru vermiştir ve puan satın aldığını, puan satmak isteyen yurttaşlara duyuru bilmiştir. Bu puanların kimlerin elinde toplandığı gerçekten hem bizim, hem yurttaşın merakla beklediği bir konudur. 27/82 Değişiklik Yasasını getiren Sayın Bakan, kendi döneminde satış sunulan puanların tekel olarak toplanmasına özen gösterdiklerini ve birtakım para sahibi kişilerin, yurttaşın bu puanına sahip çıkmasına olanak vermediklerini ifade etmektedirler. Peki soruyoruz. Sayın Eşber Serakıncı'dan sonra gelen bakanlar, sizler mi bu puan satışına olanak sağladınız? Yüksek İdare Mahkemesi Kararı ortada, o tarihten sonra bu tür işlemlerin olamayacağı ortada. Peki bu puanlar nasıl oluyor da birtakım kişilerin elinde devir olabiliyor, satış işlemi olabiliyor ve sonuçta mala dönüştürülebiliyor? Biz Hoca Emlâkın bugüne kadar, ne kadar puan aldığını merak ediyoruz. Ne kadar puan toplandı? Görkem İnşaat Şirketlerinde, Tera Limited'in elinde ne kadar puan toplandı? Veyahut Boyacıların elinde ne kadar puan topladı? Bu yönde sorduğumuz sorunun çok genel olduğu gerekçesi ile Sayın Bakan, uzun süre alacağı gerekçesi ile yanıt vermemiş ve denetimden kaçabilmiştir. Bunu biz denetimden kaçma olarak değerlendirmekteyiz ve bu yöndeki yaklaşımının doğru olmadığını ifade etmek isteriz.

Sayın milletvekilleri 17 Aralık günü Birlik Gazetesinde bir haber yayınlandı. "CTP yargıçları şantajla menfaat koparmaya çalışmakla suçladı" manşeti atılan bir haber. Bu haber sehven yapılmamışsa maksatlardır. Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak tüm edli camiayı şaibe altına iten bu değerlendirmeye katılmadığımızı ve böyle bir açıklamayı yapmadığımızı burda ifade etmek isterim. Suçun ve cezanın tekliği ilkesi sözkonusudur. Bir kişinin yaptığı bir suçun bedelini tüm camiaya, bir kitleye mal etmeye olanak yok.

hukuk açısından mümkün değildir. Bir yargıç hakkındaki bir değerlendirmemizi Birlik Gazetesinin bu yönde tüm adli cemiye mal etmeye çalışması maksatludur, buna katılmıyoruz ve buna açıklık getirmeyi gerekli görmekteyiz. Sayın Kıdemli Yargıç Emin Okur'la ilgili değerlendirmelerimizi konu, Yüksek Adliye Kurulunda olduğu için ileri bir tarihe bırakmayı zorunlu görmekteyim. Bu konudaki değerlendirmelerimizi bilahare yapacağız ve konuyla ilgili Yüksek Adliye Kuruluna yazmış olduğumuz raporu bilâhâfe bilginize getireceğiz. Sayın Genel Başkanımızın, Başbakanlık Bütçesi görüşülürken ortaya koyduğu görüşler çerçevesinde Emin Okur'un adı, kendisinden eşdeğer mal soruuna çözüm bulunabilmesi için kendinden 1,000,000 TL'lik rüşvet istendiğinin değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu konudaki değerlendirme ve ayrıntılarımızı eğer Yüksek Adliye Kurulu konuya ilgi gösterip, gündemine almamış olsaydı çoktan Genel Kurulun bilgisine getirmiş olacaktık. Ancak, Yüksek Adliye Kurulunu herhangi bir baskı altında olabilecek bir değerlendirmeyle muhatap kılmamak için bu konuyu ileriki tarihe bırakmayı zorunlu görmekteyim.

Sayın milletvekilleri; İskân Bakanlığı Bütçesi görüşülürken muhakkak ki bütçede yer alan rakamlarla uğraşacağız. Birtakım değerlendirmeler yapacağız. Ancak, ondan önemlisi, ondan daha önemlisi Bakanlığın icraatları hakkında değerlendirmeler yapmaktır. Son bir, bir buçuk haftalık basının iskân konusunda oldukça çarpıcı değerlendirmeler yaptığını ifade etmiştim. Bunlardan biri de 14 Aralık günü Ortam Gazetesi'nde yer almıştır. Turizmde kaynak yağması başlığıyla verilen bu haberle Polypeck Firması'na, Jamine Court'un kiralandığı duyurulmakta ve diğer taliplilerin bu yönde zorlana içerisine girdiği haberi duyurulmaktadır. Bu arada Polypeck'e kiralanana

diğer turistik kaynaklar liste halinde sıralanmıştır. Bu gerçekten önemli bir durumdur. Ülkemiz uluslararası...

HASAN SARICA (Lefkoşa) (Yerinden) - Doçuramadılar kendini.

FADIL ÇAĞDA (Devamla) - Uluslararası tekeliler bütün dünya ölçüsünde faaliyet gösteren tekellerdir. Bunlardan bir tanesi olan Polypeck'in de sadece bir alanda çalışmakla yetinemeyeceği aşikârdır. Sadece narenciye alanında faaliyet yürütmesini beklemek büyük safdillik olur. Fanama Şirketi geldiğinde çok yönlü faaliyette bulunmak üzere ülkemize gelmişti. Ancak, onun gelişikle, o zamanki Osman Örek Hükümetinin gidişini hatırlamaktayız. Ancak bu, kamufleli bir şekilde geldiği için daha da sonuç alıcı çalışmalara girebilmiş ve narenciyeyle birlikte çok yönlü ekonomimize el atabilmiştir. Bunlardan biri de turizmdir. Tabii, turizm devletin şu anda destekleyeceği sektörlerin başında yer almaktadır. Özal İktidarıyla Derviş Eroğlu Hükümeti arasında imzalanan bizce "Yıkım Paketi"nin öngördüğü, devlet tarafından desteklenecek sektörlerin başındadır. Devlet desteğiyle yatırım yapma olanağı yaratılan bu alanda Polypeck gibi uluslararası bir şirketin faaliyete girmemesi onlar için büyük bir zaafı. Ancak bu zaafı göstermediler ve en önemli turistik alanlara sahip olmak için harekete geçtiler. Nitekim Alagadi, Kaplıca, Zefiros yanında Jasmine Court da milyarlık tesisler de bu daha yatırıma geçmemiş uluslararası şirkete peşkeş çekilebilmiştir. Tabii Türkiye'de barajları, köprüleri satılığa çıkaran ANAP İktidarının küçük kardeşi UBP İktidarının da benzer davranışa girmesi yapıları gereğiydi. Nitekim o da ülkeyi haraç mezat satılığa çıkardı. Polypeck'e 49 yıllığına kiralanın bu kaynakların satılması onların yapıları gereğidir. Bunu biz benimsemiyoruz. Burada bir eksik, bu haberde eksik bir haber daha var. Onu da biz eklemiş olalım. Mare Monte önündeki büyük arazinin de bu Polypeck Şirketine Evkaf tarafından kiralandığı bilgisi eksiktir. Onu da biz eklemiş olalım ve...

İSKAN BAKANI ONAY F. DEMİRCİLER (Yerinden) - Kayalarda da var.

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Kayalardakini yurttaşın elinden almaktadırlar. 200 dönüm?...

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla) - 100-120 dönüm birşey, 150 de olabilir.

FADIL ÇAGDA (Devamla) - 100-120 dönümlük. Böylece turistik potansiyeli yüksek olan en önemli alanlarda Poly-peck devreye girmiş ve bu kaynaklar peşkeş çekilmiş durumdadır. Tabii iş satılığa geldi mi bir yerde durmaz, Zefiros, Alagadi, Kaplıca, Davlos, Bafra, ardından kaleye sıra gelir, Girne Kalesine sıra gelir ve Girne Kalesinin burçlarının da birtakım kişilere icar edildiği bilgisi bilgimize gelmiş bulunuyor. Tabii yurttaş Başbakanlığa sıra ne zaman gelecek diye espirili değerlendirmeler yapmaktadırlar. Eğer Başbakanlığın icarına sıra gelecekse onu bize de duyururlarsa, biz de talihiz diyor yurttaş.

(Meclis Başkanı Hakkı Atun, Meclis Kürsüsünü Meclis Başkan Yardımcısı Dt. Sait Güven'e devreder.)

Yurttaşın bu talebi haklı bir taleptir. Tabii UBP İktidarının onu da bir gün satılığa çıkaracağına ciddi kuşkularımız vardır.

Sayın milletvekilleri; bu kürsüden geçmiş konuşmalarımızda Çıkarma Plajı karşısındaki arazinin çok düşük puan karşılığı ve yasa dışı birtakım kayırlan kişilere verildiğini gündeme getirdik. Bu arazinin büyük kısmının yine İrfan Nadir'ler eline döndüğünü ve turistik potansiyeli yüksek olan bu arazinin belli hazırlanan senaryo çerçevesinde verildiğini ortaya koymuştuk. Bu değerlendirmelerimize karşı Sayın Bakan o yörede yurttaş talepte bulunmadı diye bir sav ileri sürmüştü.

Yani, yurttaşın beğenmediği, talep de olmadığı bu araziyi, bu yerleri Yasanın bize verdiği yetkiye dayanarak bu kişilere biz bu Kıymetlendirme Tüzüğü çerçevesinde verdik diyor. Yeni bir unsurdur. Onu da geçmiş konuşmalarımızı tamamlamak üzere ifade etmiş olalım. Hasan Gencebay'a verilen arazinin o yörede devlet desteğiyle ağıl kurmuş olan kişi tarafından 1985 yılı öncesinde eşdeğerine kaynak olarak talep edildiği de bilgimize gelmiştir. Bunu da bir ek değerlendirme olarak, ek bilgi olarak ifade etmiş olalım. Yani, Sayın Bakanın burda oralarını talep eden olmadığı, o çerçevede verdik şeklindeki yaklaşımı ciddi bir yaklaşım değildir. O yöreye yatırım yapmış bu, Onder Serdaroğlu adlı yurttaşın eşdeğerine karşılık olarak talep ettiği bilgimize gelmiştir. Bunu da bilginize getirmiş olalım.

Sayın milletvekilleri; geçmişte bu kürsüden birçok olay getirilmiştir. İskân Bakanlığının yasa dışı, keyfi uygulamalarına dönük birçok örnek sunduk. Bunun, bunların üzerine gidilmesi ve düzeltilmesi yönünde taleplerde bulunduk. Ancak, geçen süre içerisinde ilgili bakanın bize vermiş olduğu yasak savıcı yanıtlardan öteye ciddi bir yaklaşım içerisine girmediği ortaya çıkmıştır. Bu Bütçe müzakereleri çerçevesinde başlık olarak olayları hatırlatmakta yarar vardır. Geçmişte Bulliciler olayını bu kürsüden ortaya koyduk. Bulliciler, Talay Ayhun, Olgun Paşalar ilişkilerini bu kürsüden ifade ettik. Boyacıların Bellapais arazisine sahip çıkışlarını dile getirdik. Kebep 49'ların, 49'lar diye bir grup işletmeye nasıl sahip olduğunu ve onların mal varlığı hakkında açıklamalarda bulunmasını talep ettik. Anımsayacaksınız Kebap 49, Cafe 49, Oto Galeri 49 gibi birtakım müesseselere sahip olduğunu bu kürsüden ifade etmiş ve yanıt beklemiştik. Bu yanıtlar da diğer yanıtlar gibi verilmemiştir ve geçirilmiştir. İskân Bakanlığının uygulamalarında yasalar bir yana,

Anayasanın da çiğnendiğini ifade ettik. Anayasaya rağmen uygulamalar içerisinde girdiğini ifade ettik. Bunun en önemli uygulamasının TBK'lılara dönük olduğunu ifade ettik. Güzelyurt'ta Evkaf bahçelerinin dağıtımıyla ilgili olayı aydınlatmak yönünde yönelttiğimiz soruya aldığımız yanıtla ortaya çıkan bazı TBK'lılara o bahçelerin verilmesi konusunu gündeme getirdik ve Mayıs 1987, Anayasa Mahkemesi kararı hilâfına uygulama içerisinde olduğu bu kürsüden değerlendirmenize getirilmiştir. O günkü değerlendirmesinde Sayın Bakan bunun topraklandırma kategorisinde yapıldığını ifade etmişlerdir. Bunun gerçek olmadığını, hangi kişilere topraklandırma kategorisinde arazi verildiği ve bunun nasıl yapılacağı Yasada vazedilmiştir. Bu çoktan aşılmış olan bir husustur. İskân, topraklandırma bölümü aşıp, eşdeğer uygulamasına gelip, Anayasaya, 1985 Anayasasına hüküm konmuştur. Anayasaya öncelik hakkı eşdeğercide olma koşulu koyduktan sonra, siz topraklandırma kategorisinde işlem yapamazsınız. Yaptığınız anda Anayasaya ters düşersiniz. Bu kürsüden yeni bir unsur olarak sormak isteriz. Girne'de memuriyette bulunup, şu anda memuriyette bulunup bu çerçevede Alsancak'ta, Karakum'da, Esentepe'de Esentepe yolunda büyük araziler almış TBK'lılar söz konusudur. Hani topraklandırma kategorisinde veriliyordu? Arsa alanları vardır. Demek ki uygulama değişik boyuttadır, farklıdır, iddia edildiği gibi topraklandırma kategorisinde yapılmış bir uygulama değil, Anayasaya rağmen, eşdeğerciye verilmeyen birtakım kaynaklar, kayırlan bazı kişilere verilmektedir. Bu Yasa gereği hak sahibi kılınan mücahitler Anayasa Mahkemesi Kararı ile bir kenara bırakılırken, aynı Yasanın aynı maddeleri çerçevesinde hak sahibi kılınan TBK'lılara uygulamada bulunamazsınız. Bu yöne gittiğiniz anda yasalara, Anayasaya aykırı bir duruma düşmüş olmaktadır. Bunun özellikle altını çizmiş olalım. Keyiflik devam etmektedir. Yasa, Anayasa dışına çıkan Bakanlığın uygulamalarındaki keyiflik devam etmektedir. Son bir örnek vermiş olalım. Geçen hafta içerisinde Hasan Abdullah adlı ileri yaşta bir yurttaşımıza dönük bir uygulama içine girmiştir Bakanlık. Dün Sayın Ziya Rızki Kurda yaşlı yurttaşlarımızın durumunu açıcı dile getirdi. Dörtletten 30,000 Türk Lirası aylık yardım alan yurttaşların halinin perişan olduğunu ifade etmiştir. Onlardan birisi bu Hasan

Burçer yaşlı, ileri yaşına rağmen bu yurttaşımız 30,000 Türk Lirasına geçinememekte ve alt-üst ikamet etmekte olduğu evin üstündeki iki-üç odasını icar etmiştir. Bu evin suyu, tuvaleti aynı, tek, elektrik sistemi tek yerden yönetiliyor, yani ayrı hane sözkonusu değildir ve Cambulat Paşa Sokağı, No:5'teki bu konutun 3-5 kuruş daha fazla gelir sahibi olayım diye sosyal, devletin vermiş olduğu sosyal yardıma katkıda bulunmak amacıyla alacağı üç-beş kuruşa karşılık icara verdiği üstündeki birkaç odaya, İskân Bakanlığı 36,000 Türk Lirası kira ile ayrı işlem yapmıştır. Bu keyfilik değil de nedir Sayın Bakan? Hayriye Ahmet adlı kadın, kocası da Filistinli, bu yurttaş, bu Hayriye adlı yurttaş, 36,000 L'ye ayrı olmayan hane kira uygulaması ile işlem yapıp verilebilmiştir. Bu tamamen keyfiliğin daniskasıdır, bunları kabul etmeye olanak yoktur. Tabii geçmişte keyfi uygulamalardan birini Sayın Talay Ayhun yapmıştı, bu kürsüden biz ifade, birkaç kez ifade ettik, çünkü çok ilginç bir olaydı. Karaoğlanloğlu'nda tahsisinde bulunan yurttaşın elinden alınarak, köyünden anormal ilişkiler içerisinde olduğu gerekçesi ile köyünden çıkarılan Mevhibe adlı bir kişiye benzer keyfilikle verilebilmiştir ve bu yönde tahsisinde olan yurttaşın taleplerini sürekli yapacağız edeceğiz size vereceğiz diye geçiştirilebilmektedir. Bu kadar keyfilik içerisinde İskân Bakanlığı.

Sayın milletvekilleri; geçmiş konuşmalarımızda önemli bir konuyu gündeme getirmiştik. Girne bölgesinin çok önemli bir yeri olan üç mil bölgesinin Ozanköylü yurttaşlara ait olduğunu ve bunun toplum tarihinde önemli bir yeri olduğunu ifade etmiştik. Bu konu ile ilgili gelişmeler devam etmektedir. Bunları da değerlendirmenize getirmeyi zorunlu görmekteyim. Kısa bir hatırlatma yapmış olalım. Üç mil arazisi 1960 öncesinde özellikle Lefkoşa yöresi insanların mesire yeri idi. Yazın kullandıkları bir yerdirdi. Bu yörede mülk tamamen Ozanköylü yerleşik nüfusa aitti. Ancak yörede toplumlararası çatışmalar çerçevesinde kurulan TMT'nin eğitim merkezleri olduğu ve Türkiye ile bağlantı merkezi olduğu gerekçesi ile Rum Hükümetince karakol kurulmuş ve turistik niteliği ortadan kaldırılmıştır. O gün bugündür o yöredeki Türk malları denetim altındadır. 1974 öncesinde zaman zaman Rum Hükümetlerince bilahare de ordaki karakolu bulan Türk Barış Kuvvetlerinin denetimi altına girmiştir. Ancak 1974'ten günümüze

kadar o yörenin insanları o yörenin malına sahip yurttaşlar mücadelelerini sürdürmüşlerdir. 1974 öncesinde Rum Hükümeti nezdinde kira talebinde bulunarak onu elde etmeye çalışmışlardır. 1974 sonrasında da mallarına geri gidebilmek için bu mücadeleyi sürdürmüşlerdir. Kimisi gidip evine girmiştir, kimisi bahçesini yeniden işletebileceğini sanmıştır. Ancak Barış Kuvvetleri ordaki karakolu değerlendirerek karakolu işletebileceği varsayımı ile bu yurttaşları o bölgeden çıkarmıştır. Bu yurttaşlardan biri de Celâl Ozkayım'dır. Celâl Ozkayım'ın bu 1974'de Barış Kuvvetlerinin denetimine alınan bu yörede birçok, sekiz tane evi olduğunu, arazisi olduğunu geçmiş konuşmada ifade etmiştim. Celâl Ozkayım 1974 sonrasında evlerinden birine girmek istemiştir. Ancak evinden çıkarılarak başka yerde ev bulması kendisine ifade edilmiştir. Yurttaş da Ozanköy'de başka bir yarım inşaata girmiştir. Bu, uzun süreli bir mücadele sonucu günümüze kadar gelmiştir. Zamanın bütün ilgililerine bu konuda sürekli yazı yazmışlardır. O yörenin insanları, Ozanköylüler sürekli yazı yazmışlardır. Zamanında Nejat Konuk Hükümeti dahil olmak üzere Sayın Mustafa Çağatay, Derviş Eroğlu Hükümeti başa geldikten sonra da Derviş Eroğlu Hükümetine sürekli yazılarla konuları aktarmaya ve çözüm aramaya çalışmışlardır. Yurttaş bu yönde taleplerine cevap bulamadığı anda yurt dışına, başka mercilere başvurmayı da ihmal etmemiştir. Nitekim bu çerçevede Celâl Ozkayım adlı yurttaşımız, Türkiye Başbakanlığına müracaat etmiş. Bu konuda ilginç olan bir yanıtı burda değerlendirmenize getirmek isterim. Celâl Ozkayım adlı yurttaşın karısına, başvurularına karşılık, 3.3.1982 tarihli, 3.3.1982 Ankara tarihli T.C. Başbakanlık Kıbrıs İşleri Müsteşarlığından, Rahmetli Vahit Güneri'nin imzası ile yazı gönderilip Uç Mil bölgesindeki arazinin değerlendirilmesi yapılmakta ve malının kıyaslanması yapılmaktadır. Uç Mil yöresinde bıraktığı malın kaymetinin, aldığı diğer mallarla eş oranda olduğu ifade edilmektedir ve şu anda Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığının, Hükümetin aldığı karar çerçevesinde boşaltmasını talep ettiği yarım inşaatın da bu Uç Mil yöresinde bıraktığı mala karşılık aldığı bu belge ile ortaya konmaktadır. Böylece Uç Mil yöresinde bıraktığınız malla tuttuğunuz mallar dengelenmektedir, diyor.

Ancak tuttuğu ve dengelenmede faktör olan yarım inşaat, şu anda Bakanlar Kurulu kararı ile tahliye edilmeye, işgalci gerekçesi ile tahliye edilmeye gidilmektedir. Yurttaşın karşı karşıya bulunduğu durum dikkate alınmadan, masa başında değerlendirmelerle yurttaşın sorunlarını çözmeye olanak yoktur.

Bu Celâl Ozkayım adlı yurttaşımızın aynı durumunda, benzer durumda bir Yaşar Balcı adlı yurttaşımız vardır. Bu yurttaş da en az Celâl Ozkayım kadar hakkını aramak için başvurmadık kapı bırakmamıştır. Ta Kenan Evren'e kadar yazı gönderip sorununa çözüm bulmaya çalışmıştır. Ancak aradan geçen uzun yıllara rağmen, talepleri yurttaşlarımızın karşılanmamıştır. Yaşar Balcı adlı yurttaş, Uç Mil Plajının sahibi olan bir yurttaşımızdır. 16 dönümlük geniş bir arazi, iki plaja sahip bir yurttaşımızdır. Ona karşılık, talepleri karşılanmamıştır. Bu ve benzer uygulamalar, Ulusal Birlik Partisi Hükümetinin yarattığı güvensizliğin kaynağı olmuştur. Eğer yurttaş eşdeğerine başvurmamaktaysa, eğer yurttaş işlemini yapmasına rağmen gelip ferağda bulunmamaktaysa, bunlar yaratılan, Ulusal Birlik Partisi Hükümetinin yarattığı güven bunalımından kaynaklanmaktadır. Bunlar gözardı edilerek sorunlara çözüm bulunduğu varsayılmaz. Sorunların çözümü için Bütçeye büyük kalemler konuyor, 400, 500,000,000 liralık kalemler konuyor. Son güne kaçan komisyonlardaki görevlilere para verilmediği ortaya çıkıyor. Komisyon üyeleri bu Bakanlık tarafından angarya çalıştırılmakta idi. 400, 500,000,000'lük Bütçeye özel kalem konmasına rağmen komisyon üyelerine para verilmemekte ve onların çalışmasını beklemektedir. Bu mümkün değildir. En son gelen bir bilgi, saptama değerlendirme komisyonlarından üç tanesinin çalışmalarının durdurulduğu bilgisidir.

İSKAN BAKANI ONAY F. DEMİRCİLER (Yerinden)- 31'inde
bu ayın.

FADIL ÇAGDA (Devamla)- Evet, 31'inde bu ayın durdurulduğu ifade ediliyor. Tabii gündeme getirdiğimiz olaylar çerçevesinde yurttaşların sorunlarını bu kürsüden dile getirirken yurttaş Bakanlığa da başvuruyor işlemimizi yapın diye. Torpilli olmayan yurttaş ortada kalıyor. Karaoğlu'nda belediye çöpçüsü yurttaş, Güney'de yüzlerce dönümlük arazi bıraktı, karşılığını almadı, Lâpta'da ikamet etmektedir. Karşılığını almamaktadır. Başvuruyor (T) Cetvelim ne zaman çıkacak diye. Bu yeni geçen beş-on gün içerisinde yılbaşından sonraya gel diye baştan savulabiliyor. Ve öte yandan komisyonlar da kapatılabiliyor. Bu çok büyük bir tersliktir. Eğer yurttaşların sorununun çözülmesini istiyorsak ve istiyorsanız, süratle dosyaların değerlendirilip yurttaşların başvurularını kabul ederek işlemleri tamamlamanız gerekiyor. Yoksa komisyonları kapatarak başvurular, koçani olmayan başvurmasını diyerek, veyahut bu süreye kadar başvuran başvurdu, bu süreden sonra başvurmayan başvuramaz diyerek bu sorunları çözmeye olanak yoktur. Bu sorunları siz çözdüm deseniz de çözülmeyecektir ve çözülmeyerek ortada kalacak ve toplumu kemirmeye devam edecektir. Bunları belki ayrıntıya inerek ortaya koyma durumunda kalıyoruz. Ancak yurttaş gerçekten acı durumdadır. Derdine deva bulacak merci aramaktadır ve bu derdine deva bulacak yetkililer Bakan, Bakanlık kulaklarını tıkamış, sorunları geçiştirmeye çalışıyor. Bu kürsüden çok dile getirdik. Bir Turan Ahmet Köle adlı yurttaşımız vardır. Güney'de büyük mal bırakmış, bu yurttaşımıza bir dönümlük otobüslerini koymak için arazi tahsisinden bile kaçındı Bakanlık. Bu yöndeki talepleri sürekli dile getirmiş olmamıza rağmen geçiştirildi. Yurttaşın bu yöndeki Bakanlığa giderek talepleri boşuna geliyorsa buraya, para vermezsen bu işler çözümlenmez diye yanıt aldığını da bu kürsüden ifade etmiş olalım. Bu çok acı bir durumdur. Tabii bu Bakanlıkta çok kötü işlerin olduğunu bu Kürsüden defaatle ortaya koyduk. Maalesef rüşvetin de bu Bakanlıkta yasal bir işlemmiş gibi olduğunu görmekteyiz. Bu süre, eşdeğer mal dağıtım ile ilgili süre, Anayasanın vermiş olduğu süre

çerçevesinde 1990'a kadar bitirilmesi gerekmektedir. İlgili Bakanlık bu süreyi en iyi şekilde değerlendireceğine, bunu nasıl geçiştirebileceği yaklaşımı içerisindedir. Böylece birtakım kaynakların torpilli, kayrılan ve haksız yere puan sahibi olan, puan spekülasyonu sonucu puan sahibi olan kişilere peşkeş çekilebilmesine olanak sağlamak için yurttaşın başvuruları geri çevrilmekte veyahut dosyalar raflarda tozlanmaya terk edilmektedir.

Bir Çatalköy arazisinin şu anda bazı araçlar tarafından araç mezat ucuza el değiştirmekte olduğunu global olarak ifade etmiş olayım. Karşıyaka arazisinin büyük bölümünün düşük, birtakım düşük puanlarla kayrılan kişilere verildiğini, arsaların bazı Bakanlık memurlarına verildiğini ifade etmiş olayım.

İskân Bakanlığının en önemli görevlerinden birinin de yasa gereği olarak, şehit çocuklarına arsa verilmesi görevi olduğunu ifade etmiş olalım. Eşdeğer mal dağıtımı yanında başka mükellefiyetleri olduğunu da ifade etmiş olalım. Bütçede Büyük para konmuş olmasına rağmen, verilen arsaların parselasyonu ve alt yapısını hazırlayabilmek için Bütçeye büyük kalemler konmasına rağmen, elan kendisine arsa verilmemiş şehit çocukları olduğunu burdan ifade etmiş olalım. Birine verip diğerine vermemenin Yasaya da aykırı olduğunu ifade etmiş olalım, ayrıcalığın bu konuda hele hiç yapılamayacağını vurgulamış olalım ve Bakanlığın geriye kalan şehit çocuklarına da bu yöndeki mükellefiyetini yerine getirmesini talep etmiş olalım.

Sayın milletvekilleri; İskân Bakanlığı ile ilgili konular çok. Yılların biriktirdiği girift sorunlardır. Hele bu sorunların çözümü için Bakanlık yeterince gayret göstermezse ve artniyetle konuya yaklaşıp bunda birtakım avantajlar sağlama zihniyeti egemen olursa, bu sorunların üstesinden gelmeye olanak yoktur. Bu bütçe müzakerelerinde

kısaca bu değerlendirme konuşmamızı yapmış olalım. Hali ile bu kadar yasa dışı keyfi uygulama içerisinde olan bir bakanlığın bütçesini de benimsemeye olanak yoktur. Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak, ana muhalefet partisi olarak diğer bakanlıklarda olduğu gibi İskan Bakanlığı Bütçesine de ret oyu vereceğimizi ifade etmiş olayım. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

İSKAN BAKANI ONAY F. DEMİRCİLER (Yerinden)- Biz de teşekkür ederiz.

BAŞKAN -- Teşekkür ederim Sayın Fadıl Çağda.

Sayın milletvekilleri; söz sırası Sayın Ziya Rızki' - dadır. Buyurun Sayın Ziya Rızki.

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla)- Konutlardan monütlar- dan söz etmediniz.

FADIL ÇAĞDA (Yerinden)- Sosyal konutları ... Çift konutu olan kişilere siz sosyal konut verdiniz. Yani bunu ifade edelim bu kürsüden.

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla)- Yasa ...

FADIL ÇAĞDA (Devamla)- Çift iki defa sosyal konut vermiş olduğunuz adamlar vardır.

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla)- Varsa elinden alarız, yasa gereğidir. Alacağız, yasa gereğidir.

FADIL ÇAĞDA (Devamla)- Yasa gereği, onu siz bulup vermemeniz gerekirdi. Yani ölçülü konuşmak istedik ...

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla)- Yok, söyle, söyle.

ERGİN ABDULLAH (Gazi, Mağusa)(Yerinden)- Yani Sayın Bakan, incitmemek için özen gösterdi.

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla)- Yok, yani onların yüzde yüz konut aldığı...

FADİL ÇAGDA (Devamla)- İsim istediniz, ben isim de veririm size.

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla)- Ver alalım. Mecburuz yasa icabı elinden almaya.

ZIYA RIZKI (Girne)- Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; hakikaten bugün Meclisimizin müzakere ettiği konu çok önemli bir konudur. Bakanlık ise binlerce insanın hayatında rol oynayan bir mülkiyet sorumluluğunu taşıyan, bunun yanında birtakım imar planları, şehirlerin gelişmesi bu eşdeğerin dışında toplumumuzun güçsüz insanına konut sağlamak gibi birtakım konularla ilgili bir Bakanlıktır. Ben esasen eşdeğer konusu üzerinde duracağım. Arkadaşım Rasih Keskiner de parti adına diğer konularla ilgili hususlara temas edecektir.

İlk önce bilmemizde yarar vardır ki eşdeğer bir lütuf değildir. Bir insana eşdeğerini vermek, bir lütufta bulunmak değildir. Eşdeğer kelimesi insanların kaybettiği, insanların bıraktığı bir mülke karşılık yasal bir haktır. Çoğu zaman eşdeğeri tartışıyor birçok politikacılar, birçok dernekler, çevrelér. Efendim, niye bu kadar ister, niye alır niye almaz? Bunu dahi tartışıyorlar. Fazla aldı az aldı. Ama eşdeğer bu 1977 yılından bu yana yürürlükte olan bu Yasa, tamamıyla hakkı olan insanlara hakkını sağlama yönünden Meclisten geçirilen bir Yasadır ve ona hepimizin saygısı olması lazımdır. Çünkü onu gereken zamanda ve gerekli şekilde tatbik etmediğimiz takdirde bu memlekette yaşayan insanlara çok büyük bir ıstırap yaratmış oluruz. Bu bir partiler arası faydalanılacak saha değildir. Bunu söylemekte yarar vardır. Dersek hakikaten böyle bir düşünce yoktur bu memlekette ve olmamıştır, bu da yanlış bir düşüncedir.

Hak sahipleri üzerinde durmak isterim. Limasol, Baf, Lârnaka, Kuzey'de yaşayıp Güney'de malı olan, yurt dışında binlerce yurttaşının mülkü bakımından bağı olan kişiler en önde hak sahibidir. Bu Yasa ve Anayasanın verdiği hak, bu sınıfları ilk halledeceğiz diyor. İskân Bakanlığına düşen en büyük görev, Anayasanın da tasvip ettiği bu sınıf insanlara haklarını bir an önce sağlamaktır.

Diğer, bunun daha ilerisinde ve daha sonra halledilecek yine aynı yasa gereğince, kimler var? Barış Harekâtına katılan T.C'li şahıslar var, 1958'den TMT'de hizmet edenler var, malûl gazi, kayıp, şehit diye birtakım sınıflara da ileride bu birinci kategoride hak sahipleri tamamlandıktan sonra ikinci kategoriyi ele alacak ilgili Bakanlık ve onları da halledecek. Ve bir de üçüncü kategoriye giren taraf vardır, Rehabilitasyon edilenler. Güney'de hiç malı mülkü yok. Geldi bir eve girdi, bir işyerine girdi veya bir tarım sahasına girdi. Bu üçüncü kategoriye giren kişilerdir. Bir de Türkiye'den kifayetsiz nüfus yok, gelindi, tabiyete girildi ve onlar da rehabilitasyon edildi. Bu 3'üncü sınıf. 1'inci, 2'nci ve 3'üncü. İskân Bakanlığının karşısına çıkan, toplumda yeri olan kitle bu şekilde oluşmaktadır. Bugünden faydalanarak bunları temiz olarak ve sarıh olarak ortaya koyup tartışmamız lazım. Bunları aldık. Nerden aldık, nereye götürdük veya nereye götüreceğiz?

Alalım 1'inci sınıfı. Bugün İskân Bakanlığının verdiği istatistik rakamlarına göre, bugüne kadar 36,000 dosya dosyalanmıştır. 36,000 kişi hak sahibi olduğunu iddia ederek müracaatta bulunmuştur. Ve bu 36,000 müracaatlılar arasında 8,331 kişiye kesin tasarruf verilmiştir. Bunlar, Bakanlığın bize verdiği istatistik rakamlarıdır.

İSKÂN BAKANI ONAY F. DEMİRCİLER (Yerinden)- Arttı o.

ZİYA RİZKİ (Devamla)- Bundan 15 gün evvel.

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla)- 10,800 falan.

ZIYA RIZKI (Devamla) - Verilen rakamları söylüyorum. Belki 8,000 9,000 olmuştur, 10,000 olmuştur bugün. Fakat 36,000'den, 10,000 dahi kabul etsek, 26,000 dosyalı kişi, daha kesin tasarrufunu bu 1'inci kategoride bulunan ve öncelikli durumda olan kişilerin meseleleri halledilmemiştir.

Anayasanın, mevcut Anayasamızın 5'inci maddesi, eşdeğer mal dağıtımını hususunda bir zaman tanımaktadır. Bu zaman, 1990 senesine kadar İskân Bakanlığına bu sorunu kökünden çözmeye hakkı çizmekte ve zamanını vermektedir. Bu zaman, bu zamanı dikkate alırsak ve Yasanın yürürlüğe konduğu tarihi de dikkate alırsak, karşımıza çıkacak olan manzara şu, geçmiş on senede daha bizim iki- iki buçuk sene daha vaktimiz var ama, Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, harekete geçtiği tarihten itibaren 77'lerden 87'ye 10 sene geçmiştir. Ve bu 10 sene içerisinde öncelik taşıyan sınıfa ait hak sahiplerinin 26,000 müracaatı kesin tasarrufla hâlâ sonuçlanmamıştır. Bu rakamlar sene, Anayasa ve yasa esaslarına dayanarak bu manzara ortaya çıkmaktadır. Hakikaten bu gelişme hepimizi düşündürmektedir. Eşdeğeri olan halen malına sahip çıkmayan yüzlerce insanı düşündürmektedir. Çünkü 10 sene kifayetsiz bir zamandır. 10 sene içerisinde bu Hükümet bütün teşkilâtıyla, zaten teşkilâtının bazı taraflarında bir sürat, bir zamana uyarak gelişme hissedilmişse onu takviye etmek, her sene bütçelerde personel takviyesiyle komisyonlardaki çalışmalarını hızlandırarak, bu 10 sene içerisinde en azından bu 1'inci sınıfta olan, mal mülk bırakan bu insanları halletmemiz lâzımdı ve bunu edemedik. Ve belki çok yakın tanıdığım kişiler var, hâlâ onlarda, belki Mecliste bulunan Ulusal Birlik Partisinde yakınları olanlar var, zaman zaman konuşuruz, onlar dahi bazı, onların dahi bazıları işlerini halledememişlerdir ve bu kesin tasarruf verilememiştir. Bu acı bir gerçektir. Sayın Bakanımız gelip bu kürsüye bütün bu manzarayı değiştirmek ister. Fakat mantık, rakam, zaman, yasa, Anayasa benim bu düşüncemi değiştirmeme hiçbir şekilde sebep olamaz. Çünkü bu rakamlar, bu zaman ortadadır, bu Yasa ortadadır, Anayasa ortadadır

ve halen kesin tasarruf almayan insanlar ortadadır. Bunlar kaybolmuş değildir. Bunlar hepsi ortadadır. Bizim yaşadığımız kentlerde, köylerde, gezdiğimiz yerlerde. Hayır efendim herşey tamam, dosyalar tamamlandı, biz koçanları verdik diyemez İskân Bakanlığı bu konuda. Bizim temennimiz ve hakkımız bunların derhal, işlerin, çalışmaları hızlandırılarak bu hak sahiplerine eşdeğerlerinin derhal verilmesi ve pazarlık konusu yapılmamasıdır. Derhal bu ıstırap çeken insanlara öz mallarını, geride bıraktıkları öz mallarını, kaybettikleri bu kadar gelirlerden sonra mallarının vakit zay edilmeden verilmesi esastır, haktır, adalettir. Bunu bu şekilde bağlarken burda bizi endişeye sevkeden acaba bu bekleyen hak sahipleri eşdeğerlerine karşılık mal alabilecekler mi? Bugün kaynak ilanları çıkmaktadır. Girne'de, Gazi Magusa'da, Ozanköy'de, birtakım yerlerde, köylerde asılıyor, muhtarlar asıyor bu kaynakları, müracaat edin. Kaynaklar tetkik ediliyor, adam Kasaba'da üç işyeri bırakmış bekliyor, adam Limasol'da birtakım evler bırakmış, kendi evinin dışına da tetkik ediyor, böyle bir kaynak bulamıyor. Kaynaklar içerisinde arazi tarıma uygun bazı kaynaklar arasında çok az sayıda inşaata uygun arsalar göze çarpmaktadır ve bu hak sahiplerini haklı olarak endişeye sevketmektedir. Acaba biz geç mi kaldık? Acaba hep verildi de bize, bıraktığımız dükkâna, eve, tesise karşı birşey verilmeyecek mi? Müracaat edin verelim. Neyi etsin? Bir Ankara Caddesinde on dükkânı olan bir insan neyi etsin? Bu paketten ne alabilir? Veya Baf'ta bir tesisi olan veya bir fabrikası olan, Limasol'un çiftlikler bölgesinde neyi alsın? Bunlar hakikaten hak sahiplerini büyük endişelere sevkeden düşüncelerdir ve üzen düşüncelerdir. Tabii diyeceksiniz şimdi siz ne biliyorsunuz, belki daha birçok kaynaklar var, bu kaynaklar gizlidir, şimdiye kadar açıklanmadı, daha sonra açıklanacak. Temennimiz keşke, keşke bu kaynaklar çıksa ortaya, o gizli zannettiğimiz kaynaklar, fakat vakit vakit Sayın Bakanımızla da böyle kardeş kardeş konuşuruz, Ziya Bey diyor; Girne'de birşey kalmadı. Söyler. Dükkânlar alındı,

evler alındı, üç, dört mile kadar sahil boyunca parsellenip dağıtıldı. Bunlar gayri resmi aldığımız bilgiler. Yine de Sayın Bakanın daha sonra konuşmasından umut verici açıklamalar bekleyeceğiz. Belki bizim bilmediğimiz bazı hususlar var. Bu noktaya gelmişken çok önemli bir hususu hep birlikte dikkate alalım. On senede bu kadar insanın kesin tasarrufu ortaya çıkmadığına göre on sene içerisinde ve daha geride ikinci kategoriyi izah edeceğim biraz sonra, onların da birleşeceği bir durumda, ortaya büyük sayıda hak sahipleri çıkacaktır, büyük sayıda. Peki biz bu bütçede ne geçen sene ne bu sene tazminata bir hazırlık olmak üzere bir fon, bir kalem göremedik. Siz bana tecrübeli, senelerin kamu görevinde çalışmış, bugün politika hayatında görevini devam ettiren bir kişi olarak, bana sorarsanız tazminat katidir. Eğer Anayasaya uygun 1990'da mülk sahiplerinin mülklerinin dağıtımını tamamlanmak zaruretinde ise ki öyledir, bu zaman içerisinde hak sahiplerinin 1990'da tüm haklarını alabilecekleri kanaatinde değilim ve ortaya tazminat konusu 1990'da çıkacak. Tazminat nedir? Mülk verilmediği takdirde mülkün değeri puan değerine karşı bir paranın hak sahibine verilmesidir. Bugün bir puan 52 Türk Lirasıysa, bunun karşılığının verilmesi, biz tazminatı bu şekilde görürüz. Bana malımı vermedin, benim 1,000,000 puanım var. Zamanı geldi, Anayasanın Bakanlığa tanıdığı zaman geldi, bana 1,000,000 puana karşılık 52,000,000 Türk Lirası vereceksin. Bir şahıs, 1,000,000'lük, 5,000,000'u olan var, 3,000,000'u olan var, 8,000,000'u olan var, birtakım insanlar var. Eğer bu zamanda bu mülkler verilmediği takdirde tazminat konusu ortaya çıkacak. Ne diyor? Anayasanın kesin hükmü var. Eğer mülkler dağıtılmadığı takdirde 1990 senesinde tazmin edilecek. Kesindir, Anayasanın hükmüdür. Biz burada bunu kendi fikrimize uygun, politik düşüncemize uygun, partimizin tüzüğüne ve anlayışına uygun bir söz söylemiyoruz. Biz Anayasadan aldığımız güce dayanarak bunu söylüyoruz. Şimdi bunu bir tarafta bırakırsak gelelim ikinci kategoriye, ikinci kategori var. İlk Güney'de bırakanlar, Kuzey'de yerleşip Güney'de mülkü olanlar, yurt dışında olup da mülk bırakanlar geliyor. İkinci sınıfa kimler geliyor? Barış Harekâtına katılanlar. Bu da haktır ve bunların elinde birçok mallar var. Barış Harekâtına katılan yüzlerce insan. Kim geliyor? TMT saflarında 1958'den

itibaren çalışmış mücahitler ve bunun yanında gazi, şehit, kayıp ve birtakım kısımlar. Biz bir araştırma yaptık bunların sayısını, TMT Derneği Başkanıyla temas kurduk, bilgi aldık. Siz dedik bir sene evvel, tuttunuz bütün mücahitleri 500 lira karşılığında hizmet tevsiki yapma yönünde çalışmalar yaptınız. Girne'de, Magusa'da, köylerde, birtakım yerlerde ve binlerce mücahit size koştur mal alacak ve 500 lira da verdi kayıt parası olarak. Nedir bunun faturası? Nedir bunun istatistik rakamı? Bize lütfen, biz de mücahitiz, biz de zamanında o sahada önemli hizmetler yaptık. Bunu sizden soruyoruz. Bize resmî olarak bu arkadaşımız, Halil Paşa arkadaşımız 21,000 dosya hazırladığını ve bu 21,000 dosyanın 1964'ten sonra belgelere dayanan hizmetler İskân Bakanlığına ulaştırıldığı 58'le 64 arasındaki hizmet için de daha sonra İskân Bakanlığına ulaştırılacağı, çünkü orada bir yasa var, bir tüzük var, lazım komisyonlar toplansın, 58'le 64 senesi arasında olan hizmetleri tevsik etsin ve onaylasın. Demek bir kısmı İskân Bakanlığına aktarılmıştır, bir kısmı Mücahitler Derneği'nde, merkezde bulunmaktadır. Barış Harekâtına katılan bir rakam çıkıyor. Diğer hak sahiplerinde çıkıyor ve burada 40,000, bütün bu müracaatların 40,000 dolayında olduğu rakam olarak karşımızdadır. 36,000'i sözkonusu olan, 10 senede 36,000'in 26,000'i neticelendirilmedi. 26,000, 40,000'e eklendiği takdirde 66,000 hak sahibi ortaya çıkmaktadır. Acaba biz Sayın Bakanımız bu hususta bize bilgi verecek. 36,000'i biz 10 senede halledemediğimizde 66,000 dosyayı iki senede nasıl halledeceğiz? Bir var bunun işlem olarak dairelerde yapılacak işlemi, bir de bu insanlara mal bulma, mal dağıtma, kolay değil arkadaşlar. Ciddi olalım. Ben konuyu ferdi meselelerden ziyade esaslar üzerinde duruyorum ve esaslar üzerinde tartışalım bu Meclîste. Biz bu 21,000 mücahit bu kadar TC'li asker, bu kadar insan böyle etrafımızda biz birinci safhada olan hak sahiplerini halledemedik ve halledilmemişler arasında içimizde de arkadaşlar vardır. Nasıl bunu İskân Bakanlığı halledecek? Normal düşünce içerisinde ben cevap vermek mecburiyetinde kalırsam halledemeyecektir. Kesinlikle halledemeyecektir ve yine aynı noktaya geldik. Eğer kesinlikle halledemeyecekse İskân Bakanlığının derhal tazminat konusuna el basması ve bunun nasıl sağlanacağını, nerden sağlanacağını, hangi kanallarla kanalize edileceğini düşünmesi lazımdı. Zamanı kalmamıştır. Bu de geçti, bir senemiz kalır. 1-1½ senesi kalır. 1990 nedir? 1988'e giriyoruz.

Bir de aldığımız bir haber var, belki yanlıştır. Bize bu haberi getiren arkadaşlar belki bize doğru bir haber olarak bir menfaatleri var diye getirmişlerdi. Haber olarak doğru ve yahut yanlış olduğunu Sayın Bakanımız burda açıklayacaktır. Böyle bir iş hacmi içerisinde dosyalar 60,000'lere çıkıyor. Geceli gündüzlü çalışma ister. Saptama Komisyonları çeşitli safhalardaki komisyonlar durmadan çalışacaklar ve bu işleri en azından mal bulmasalar bile herkesin hakkı, puan hakkı ortaya çıkacak. Puan hakkı ilk çıkacak, ondan sonra mülk var mı? Varsa kime, ne zaman, nasıl düşünülecek? Bizim aldığımız haberlere göre Yasanın 48'inci maddesi gereğince kurulan Saptama ve Değerlendirme ve Tanzım Komisyonları beşten ikiye indirilmiştir. Bizim aldığımız haber bu. Bunların müdürleri de, mesulleri de işten durdurulmuştur. Acaba İskân Bakanlığı büyük bir huzur ve rahatlık içerisinde ve bu iş hacmi karşısında kendini biz nasıl olursa personelimize bu dosyaları hallederiz, gününde, saatinde bu işleri kapatırız mı düşüncesi içerisinde? Çünkü biz bugünlerde bu mücahitlerin binlerce dosya gönderdiği günlerde bırakın yeni yeni hak sahiplerinin dosyalarının geldiği bugünlerde ordaki çalışma mekanizmasını zayıflatmak, bu işi bitirmemek düşüncesini ortaya çıkarmaktadır, bu işi uzatma düşüncesini ortaya çıkarmaktadır. Başka türlü insan düşünemez. Anayasanın geçici maddesi, 1'inci maddesinin dördüncü paragrafı benim tazminat hususundaki bütün görüş ve konuşmalarımı teyit etmektedir. Lütfen Anayasada bunu siz de tetkik ediniz. Yani bir tazminat attı Ziya Rizki bugün ortaya. Nedir bu tazminat? Haklı mı? Haksız mı? Oyle mi Sayın Bakan?

İSKAN BAKANI ONAY F. DEMİRCİLER (Yerinden) -
Oyledir, haklısın.

ZİYA RIZKI (Devamla) - Oyledir diyor Sayın Bakanımız, teyit ediyor. Anayasa kesin hüküm koyarak tazminatı gösteriyor. Sen bu vatandaşın malını, bıraktı bu dava için, bu milli dava için. Birtakım insanlarımız

milliyetçilik konusu gündeme geldiğinde çoğu zaman biz bile konuşamayız. Hakikaten bizden ileri konuşmaları var. E, bu dava için bu mallar, mülkler bırakılmış, iki toplumlu, iki bölge, federal bir sistemin oluşabilmesi için en ağır yükü o Güney'deki insan yüklenmişti bu dava için. Federal sistem olamazdı eğer Güneyli evinde, Baf'ta, Lárnaka'da, Limasol'da kalmış olsa bu memlekette, burda iddia edilen ve üzerinde durduğumuz ve Meclis olarak kararlara bağladığımız federal bir cumhuriyetin sınırları çizilemezdi değerli arkadaşlar. Peki bir taraftan bu ağır yükü omuzlarına alan insanlar koşu koşu gelecek, diğer taraftan on sene bekleyecek. On sene bekleyecek ve daha kaç sene daha bekleyeceği de belli değil. İki sene olmasına rağmen benim büyük endişelerim var.

Sınıflar bitmedi. Hep böyle Meclise gelir. Eşdeğer deriz geçeriz. Sınıflar bitti mi? Sayarız sayarız bitmez. Birinden ikiye geçtik, şimdi üçe geçeceğiz. Üç nedir?

(Meclis Başkanı Sayın Hakkı Atun Başkanlık Kursüsünü Meclis Başkan Yardımcısı Sayın Dt. Sait Güven'den devralır.)

Üç arkadaşlar; Türkiye'den gelen vatandaşlardır ve bugün tabiyete giren vatandaşlardır ve ellerinde mülk olan vatandaşlardır. Gelin size ev vereceğiz, size işyeri vereceğiz, size tarım sahası vereceğiz sözyle bu insanlar alındı ve getirildi. Bunlar ne olacaktır?

Bu mevcut Yasa ve Anayasalarda bunlar için bir rehabilitasyon kelimesinden başka birşey geçmez. Ama bu adamlardan mülkler alınabiliyor mi? Alınamaz. Hükümet mesuliyet aldı, getirdi ve yerleştirdi ve bu insanlar çoluk çocuk sahibi oldu, bu memleketin tabiyetine girdi. Ne olacak bu insanlar? Peki Güney'den gelen, hiç malı olmayan ve rehabilite edilip de işyeri ve ev alan insan ne olacak üçüncü sınıf? Bunlar binlerce insan. Bizim saydığımız binlerin içinde değil halledilmeyen. Bu yerler, Sayın Bakanımızdan bu konuda cevap isteyeceğiz, bu yerler, sosyal konut anlayışı içerisinde bu insanlara mı bırakılacak, yaşamlarını sürdürsün bunlardan sonra gelen nesil? Yoksa öldükleri takdirde bu mallar ellerinden mi, esas evin reisi ve hanımı öldükten sonra bugünkü şartlara göre, birisi ölürse hemen İskân Dairesi Kıbrıslılar arasında ve diğerleri arasında ölse hemen alır o evi. Çünkü rehabilitasyona girer. Çünkü rehabilitasyon ancak yaşadığın müddet o malı tutabilirsin. Peki bu binlerce insan ne olacak? Faralarıyla bunlardan sonra gelecek nesil, akrabaları para ödeyerek mi alacak? Parasız olarak bunlara tahsisleri devam mı edecek? Bunlar hep cevap isteyen hususlardır ve bunu Sayın Bakanımızın konuşmasını yaparken özellikle bu konu üzerinde de durmasını rica edeceğim.

Dün fakirler için konuştuk, şehitler için konuştuk, kayıplar için konuştuk, maaşları için dün konuştuk. Bana en büyük üzüntüyü veren husus dünkü konuşmalarında, o fukara yardımı alanlar arasında hatırlayacaksınız, o fukara, yoksul yardımı alanlar arasında şartların da biri Güneyde mal bırakmış ve gelirini kaybetmiş insanlar da fukara sınıfına girebilirmiş. Sayın Bakan; bu sizi çok ilgilendirir, çok önemlidir. Bakınız ben 500,000, 1,000,000 lira gelir sağladığım, Türk Lirası gelir sağladığım malımı Güneyde bırakacağım, dava adamı olarak bu memlekette mücadele edeceğim, geleceğim ve bana oturacak bazı makamlar, gel bakalım Hasan Efendi sana daha mal veremedik, kaybın var; 1,000,000 lira ayda, 500,000 lira ayda, gel sana 30,000 lira verelim. Hangi vicdan, hangi

hüsnüniyet, hangi adalet, hangi sosyal anlayış? Parmak basın Sayın Bakan bunun üzerine. Yapmayın bu hakareti bu insanlara. O tarafın efendisi gelecek bu tarafın fukarası olsun. Olamaz, Anayasaya aykırıdır, bunu yapamazsınız ve Anayasadaki hüküm tazmin edilir, esenlendirilir, bu gibi insanlar huzura kavuşturulur demektir Anayasadaki hüküm. Ancak ne oluyor? Adam geliyor, on sene, on üç sene bunun içerisinde eziyet çekiyor, hiç olmazsa malını verene kadar verin o adama geçinsin 100,000 lira, 150,000 lira, hiç olmazsa bir asgari ücret verin. Bir asgari ücret verin en azından. Yahut 30,000 lira fukaralara, yoksullara 30,000 lira verirmiş bu Devlet, o tarafta malını bırakmışsa ve gelirli mal almamışsa bu adama da efendim 30,000 lira verecekler ve adaletli güçlerini ortaya koyacaklar, insanlık gücünü ortaya koyacaklar, mülke karşı olan saygıyı ortaya koyacaklar. Hayır arkadaşlar; biz buna ne parti olarak, ne insan olarak katılmayız ve bunun derhal düzeltilmesi lâzım. İlgili makamlar not almalıdır bu konuda. Uyarırım, bu Kürsüden uyarırım, ilgili makamları, en erken bir zamanda çıkarsınlar listeden. Mal bırakıp, gelir kaybına uğrayan insanın fukara ve yoksul sınıfa girmesini çıkarsınlar, bu bir hakarettir. Çokları ağlaya ağlaya gidip almadı. Teklif edildi, ağlayarak gidip almadılar. Aç kalalım dediler 30,000 lira para nedir? 30,000 lira ben o tarafta 1,000,000-500,000 bırakacağım, sen bana 30,000 lira vereceksin. Hayır arkadaşlar, bunun üzerinde büyük bir adaletsizlik vardır.

Diğer bir husus, herşeye rağmen alan almayan, Sayın Bakanımız da kabul etmelidir ki altı tane bakan değişti bu İskânda. Neler hatırlamamız? Sıradan geldiler, sıradan gittiler neden bilmiyorum birini bulsalar 5 sene, 5 sene. 5 daha 10 sene olmadı. 2 senede biri, 1 senede biri, 3 senede biri, 4 sene biri, 6 tane bakan değişti. Her bakanda bir söz, her bakanda bir tutum, her bakanda bir çalışma düzeni ortaya çıktı. Ve işte bugün de bu duruma geldi İskân. Çıkmaza geldi. Şimdi Sayın Bakana birşey

anlatıyorsun ne yapayım ben de bunları böyle buldum. Güzel, ne güzel cevap. Ama kimde buldun? Hükümet aynı? İskân Bakanları her zaman bu Hükümetin İskân Bakanı olmuştur. Ne oldu? Geçmiş o. Ben geldiğim tarihten sorumlu-
yum.

Değerli arkadaşlarım; Sayın Bakanımızın da kabul etmesi icap eder ki, bir adalet ölçüsü içerisinde bu memlekette hak sahiplerine mallar dağıtılmamıştır. Bunu tartışmayalım. İsim vererek buradaki arkadaşlarımızın vaktini almayalım. En azından basit ölçülerle her hak sahibine bir ev, bir iş yeri verilirdi ve onun puan durumuna göre bir sıralama yapılabilirdi. Bugün bazı insanlar altı, yedi parça, bir şahıs, altı, yedi yerde mülk edinirken bazı şahıslar bir evin içerisinde yalnız oturmaktadır. Bu tip insanlar bulunmaktadır. Bu ölçüyü İskân Bakanlığı korumak mecburiyetindeydi. İskân Bakanlığı bu memlekette ne mal var dağıtılacak hangi yerlerde neler. Ve kimlerin nesi, ne derecede, ne ağırlıkta mülkü o tarafta durmaktaydı. Bunları Sayın Bakanımız en azından bundan sonra dikkate alarak bunların düzeleceğine inanmıyorum. Ancak bunlar üzerinde çok ciddi durmak lâzımdır. Geçen konuşmamda da söyledim ve eminim İskân Bakanımız da bunu kabul etmiş durumdadır. Nedir bu hava parası? Soruyorum Ulusal Birlik Partisi ve Yeni Doğu Partili arkadaşlarıma Hükümette iktidardır, mesuliyetleri var. Bir bir soruyorum. Bir bir sizlere soruyorum. Siz de kendi bünyenizde sorun. Girne'de 30 dükkân gitti, 20,000,000, 15,000,000, 25,000,000. Kesin tasarruf almamış insanlar para alarak devrediyorlar, ertesi gün görüyorsun geliyor birisi giriyor. Nedir? Efendim şu berbere 15,000,000 verdi, şu dükkân sahibine 20,000,000 verdi. Kimin malını kime satıyorlar? Eğer varsa kaynak, eğer biri çıkacaksa ilân edilsin Girne'de 30 dükkân var, Limasol'da, Baf'ta, Kasaba'da dükkân bırakıp da alamayan kişiler müracaat etsin ve bu dükkânlar onlara verilsin. Bunlar üzerinde hiç kesin tasarruf yok arkadaşlar. Rehabilite edilmiş, yani o Türkiye'den gelen arkadaşların sınıfında,

Güneyden gelen arkadaşların sınıfında insanlar bunlar daha dosyaları görüşülmedi, daha dosyaları incelenmedi. Kesin tasarruf o dükkân için almadılar. Ve bu adamlar bizden çok çok kârlı. Malı yok, mülkü yok. Al 30,000,000'ü git mahalleye. Ne güzel, ne idare, ne güzel gelişmeler bu memlekette. Gideceksin mahallene, Boyacı Efendi, Hasan Efendi, Kâmil Efendi, paraları bol, biz bekleriz puanımız elimizde dükkân alalım. Bize sıra gelene kadar paralı adam, o dükkânı almak için iki-üç kanaldan geçiyor. Birincisi söz alıyor. Alsın ceketini gitsin, dükkân senin. Kim veriyor bu sözü? Nasıl veriyor? Alsın ceketini gitsin. Dükkân senin. Çünkü garanti almadan bu adam 20 - 30,000,000 diğerine hava parası veremez. Veriyor, daha sonra geliyor kesin tasarruf, iş bitiyor. Yani sözün kısacası cebinde parası olmayan eşdeğer hakkına sahip insanlar, mülk alma bekleyişi içerisindeyken, birtakım paralı insanlar parayı ödeyerek bir zaman puan aldılar, şimdi bu şekilde bir hareketle en önemli caddelerde mülkler ediniyorlar.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce, bu konunun çok önemli olduğunu, bu konunun yalnız muhalefet için değil, iktidardaki arkadaşlar için de önemli olduğunu izah ettim. İktidarda olan arkadaşlarımız bu mesuliyetleri omuzlarından atamazlar. Oturup da bizi dinleyemezler. Oturup da biz Hükümetiz, bakanımız var, Bakanlar Kurulumuz var, ona karşı düşünce sarfedemeyiz diyemezler. Bu doğrudan doğruya insanların malıyla, mülküyle, hayatıyla ilgili bir konudur. Bu bir adalet çerçevesinde geliştirilmediği takdirde bir gün bu sorumluluğun altında çokları ezilecektir. Çokları evlerinden dışarıya çıkamayacaktır. Çokları hak sahibi insanımıza konuşma cesaretini hissedemeyeceklerdir. Bugün 60,000'e yakın hak sahibi kabul ettiğimiz insanlar, hepsi bir umutla bu İskândan, mal mülk beklemektedir ve buna imkân yoktur. Yarın mücahitler ve askerler, bu hak sahipleri, ellerinde mal tutanlar sahip çıkacak, mal tutmayanlar alamayacak değerli kardeşlerim ve işte Anayasamızda eşitsizlik ve eşitlik ilkeleri ortadan kaldırılacak. Bir kısım insan hak sahibidir.

elindedir. Mücahittir. İleride ben mücahidim, 650,000 pu puanım var. Ben bu eve sahip çıktım. 100 mücahit eve girmemiştir. Mücahittir çünkü. Belki Kuzeylidir, girmemiştir. O hiçbir şekilde mülk edinme hakkına sahip olmayacak. Ve nereye gelecek? Götürdüğüm noktaya gelecek. Siz Anayasa ve yasaya uygun mülkünü diğerine vermezseniz, ne olacak? Tazminat ödeyeceksiniz. Bugünkü şekliyle ve bugünkü manzarasıyla bu Hükümet tazminat ödeyecek sıfatını taşımakta mıdır, taşımamakta mıdır? Onu da kendi kendinize sorun. Sosyal Sigortasını fukaranın 6,000,000,000 Sosyal Sigortasını Hükümet yatırmadığı bir zamanda, trilyonlar isteyen bir tazminatı nasıl sağlayacak, nerden sağlayacak ve ne olacak? Alan aldı, kışeyi dönen döndü, bu da bir tarihtir diyeceğiz ve kapatacağız bu sayfayı. Benim temennim Yasa ve Anayasaya göre uygun hareket edilsin. Benim temennim odur. Biz, TKP olarak bu yoldaki düşünceler içerisindeyiz. Bu prensipleri savunuruz ve bu prensipleri savunmaya da devam edeceğiz. Beni dinlediğiniz için size teşekkür ederim. Sağolun.

BAŞKAN - Siz de sağolun Sayın Ziya Rızkı. Söz dürası Sayın Rasih Keskiner'de. Buyurun sayın milletvekili.

RASIH KESKİNER (Girne) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; İskân Bakanlığı Bütçesi görüşülürken, elbette ki 1974 sonrası oluşan tablodan eşdeğer konuları, eşdeğer sorunları ana konu olarak gündeme gelecekti ve nitekim iki arkadaşımız özellikle eşdeğer konuları üzerinde gerek yıl içerisinde, gerekse bu Bütçede görüşlerini belirttiler. İskân Bakanlığı bünyesinde ayrıca bulunan ve konuşulması gereken başka hususlar da vardır. Özellikle İskân Bakanlığı bünyesinde örgütlenen Şehir Flânlama Dairesi vardır. Şehir Flânlama Dairesinin birtakım uygulamaları vardır, Bunların gündeme getirilmesi gerekmektedir. Aynı şekilde Şehir Flânlama Dairesi gibi İskân Bakanlığı bünyesinde bir de sosyal konut birimi vardır. Bu hususların da gündeme gelip konuşulması gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konut insanoğlunun en temel ihtiyaçlarından birisidir. Ve her yerde tartışılmaktadır. Her ülkede tartışılmaktadır. Konut yılı olması dolayısıyla de daha da önem kazanarak ülkemizde de tartışılmaktadır. Konut, hatta günümüzde o kadar önemli bir olay haline gelmiştir ki, dergilerimizde de mizah konusu olmakta, konut bulma olanağını yeryüzünde bulmaktan ümidini kesen yurttaşlarımız, bu dergide de görüldüğü gibi "teleskopla ey konut nerdesin" diye uzayda konut arayışı içindedir. Konut olayı hâlâ daha bazı ülkelerdeki yurttaş için tek sosyal güvenlik aracı olarak görülmekte, bazı ülkeler ise, devletin ağırlığını koyarak böyle önemli bir olayı vatandaşa sunması ile de çözüm yolunu bulmuştur. Ülkemizde 1974'ten bu yana nerede ise 14 yıl geçmiş bulunmaktadır. 1974 sonrası elde edilen sayısız konut yıkıldı, harap edildi. Duvarları durmaktadır pek çok yerde. Ancak mertekleri satıldı, kapı pencereleri satıldı. Kent arazileri kamu yararına maksatlar için ayrılıp arsa spekülasyonu için stok tutulamadı. Mevcut binlerce arsa daha dağıtıldı. Dolayısıyla nüfusumuzun çok az artış göstermesine rağmen birtakım başka faktörler sonucu ülkemizde de konut aranır bir olay haline gelmiş ve biz de bugün bu konut olayını tartışmaktayız, konuşmaktayız. Devlet Plânlama Örgütü istatistiklerine göre yıllık nüfus artışı bu ülkede, oranı %1'le 1.5 arasında değişmektedir. 1980'den 1988'e kadar geçen süre içerisinde ortalama nüfus artışı, yıllık 2084 olarak görülmektedir. Bu nüfus artışını elbette ki doğum, ölüm olayları, dış ülkelere yönelik yer alan genç nüfusun göçü, dış ülkelere Adaya kesin dönüş yapan ailelerin durumu etkilemektedir. Konut talebini gündeme getiren bir başka olay, ülkemizdeki yeni evlenmelerdir. 1978'den 1986'ya kadar geçen 9 yıllık evlenme ortalaması, yıllık olarak 1090 olarak görülmektedir. Bu evliliklerin bir kısmı ekonomik nedenlerle yurt dışına göç ederek gerçekleştirilmektedir. Son

yillardaki üniversite ve yüksek okul varlığı nedeniyle de yeterli oranda yurt temin edilememesi, öğrencilerin teker teker veya gruplar halinde konut kiralama yoluna gitmesini zorunlu kılmaktadır. Yeni yeni başlayan bu olgu da konut sorununu büyük bir oranda etkileyen faktörlerden bir diğeridir. Aynı şekilde, KKTC - TC arasında imzalanan İşgücü Anlaşması dolayısıyla ülkemize gelen, iş bulmak için gelenler ve kaçak işçilerin varlığı da ülkede konut olayını etkileyen faktörlerden bir diğeridir. Bunun yanında ortalama nüfus artışına göre, yıllık konut açığının 460 civarında olduğunu görmekteyiz. Ancak diğer faktörler, biraz önce de bahsettiğim, evlenmeler, yabancı ülkelere buraya gelişler, bunu daha da etkilemekte ve yapılan istatistikler yıllık konut açığının 1000 civarında olduğunu ortaya koymaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; gerek özel sektör, gerekse devletin konut inşaatlarının özellikle 1980 yılından sonra hız kazandığını görmekteyiz. Özel sektörün 1982-1987 Aralık ayı sonuna kadar izin alarak kimisini inşa etti, kimisinin ise inşaat halinde olduğu konut sayısı 5800 civarındadır. Bu yıllar itibarıyla bölündüğü zaman, özel sektörün inşaat itibarı 1000 civarında gelmektedir. Devlet de bu devreler içerisinde 1988 yılında tamamlanacak olanlar da dahil, 1300 civarında konut üreteceği görülmektedir. Ayrıca sosyal konut kooperatifleri de 546 adet konut üretmiş bulunmaktadır. Devletin ve sosyal konut kooperatiflerinin toplam ürettiği konut sayısının da ortalama yıllık 300 adet olarak görülmektedir diğer kooperatiflerin. Rakamlardan da anlaşılacağı üzere belli ki konuta ihtiyaç duyulmaktadır. Sağlıklı bir çevrede insanları yaşatmak devletin başta gelen görevleridir. Sağlıklı çevre ve sağlıklı konutlar belirlenmiş devlet politikasıyla oluşturulmadığında sağlıklı bir toplumdaki bahsedilemez. Sağlıklı olmayan bir toplumda ise, hiçbir müsbet ilerleme olamaz. Bu durum ülke genelinde ekonomik ve sosyal sorunların çözümsüzlüğünü gündeme getirmektedir. Barınma gereksinimi, gereksinimlerin başında gelmektedir. Bu bakımdan insanların barınma gereksinimlerini karşılayan konut, bir ticaret metaı olmaktan çıkarılmalı, kesinlikle bir devlet hizmeti durumuna sokulmalıdır. Öncelikle yoksul ve dar gelirli halk topluluklarının barınma ihtiyaçlarını karşıyabilecek biçimde sosyal konutların planlanması gerekmektedir.

Bu çerçevede sosyal konutların standartlaştırılmış, en az metre kare ve nitelikte ucuz, sıhhi sağlam olması sağlanmalıdır. Sosyal konutta olması gereken bu özellikleri eğer Devlet tarafından üretim yapılmazsa gelişmiş güzel planlamalar ve inşaatlarla gelişmiş güzel olarak yapılmış olacak ki bugün ülkemizde de durum budur. Konutun ne ucuzluğu, ne sıhhi oluşu, ne de sağlamlığından bahsetmek olanaksızdır. Bir kere öncelikle bugün üretilen konutların sosyal konut olmayıp, ancak toplu konut olarak nitelenebileceğini, sosyal konutta amacına mümkün olduğu kadar ucuz, az metre karelik konutlar yaratmak olmalıdır. Sosyal konutta temel amaç en muhtaç olana yapılmış olmasıdır. Bugün hangi dar gelirli bu imkandan yararlanabilmektedir. Bugün işçinin parasıyla müdürlere, müsteşarlara ve gelir düzeyi ancak yüksek olanlara konut üretilmektedir. İhtiyat Sandığı'ndan işçinin paraları alınmakta, ancak üretilen konutlar içerisinde kaçta kaç işçiye verilebilmektedir?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; devlet eliyle üretilecek sosyal konutların ülkenin ve bölgenin özelliklerini yansıtması ve kültürümüze hizmet edecek şekilde çevreden koparılmadan gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Başka ülkelerde sosyal konutlar şehirler içerisinde ayrı bir özelliği hatta geçen zaman içerisinde tarihi değeri olan yapıtlar olarak durmaktadırlar. Ancak ülkemizde bu konutlardan şehirlerde hiç araştırılmadan gelişmiş güzel yerlere kurulmaktadırlar. Bunun yanında inşaatlarda yerel malzeme kullanımından tamamen vazgeçilmiştir. Dolayısıyla tarihi değeri olması gereken sosyal konutlar, bölgenin, ülkenin karakterini yansıtmadığı gibi çok daha da fazla pahalıya mal olmaktadır. Bu ülkede kireç taş ocakları vardı, hâlâ daha da durmaktadır. Kiremit tuğla fabrikaları vardı. Kireç kullanımı vardı yıllarca taş yapı malzemesi olarak kullanılırdı. Bütün bu olanaklara rağmen bugün, her türlü inşaat malzemesi yurt dışından gelmeye başlamış ve kalite kontrol da bu inşaat malzemeleri ithalinde aranmamaktadır. Bayındırlık Bütçesinde de dile getirdiğim gibi, yurt dışından ithal edilen ve kalite kontrolü aranmayan malzemeler bu ülkenin inşaatlarında kullanılmakta ve aynı sıhhi sağlamlığı bir yana, ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Suyu

tamamen alınmamış keresteler, kapılarda, pencerelerde kullanılmaktadır. Kısa bir süre sonra da eğilmekte dirler. 1966-74 dönemi Kıbrıs Cumhuriyeti sadece kireç, alçı taşı ve diğer minerallerden 99,000,000 Kıbrıs Lirası ihracat yapmış. 1966-72 döneminde Kıbrıs Cumhuriyeti bu ülkenin tabii kaynaklarını kullandırmış ve 99,000,000 Kıbrıs Lirası ihracat yapabilmıştır. Kireç, alçı ve diğer minerallerden. Ayrıca buna ilaveten bu malzemelerden yuftiçi piyasasında kullanmışlardır. Oysa bugün bu ülkenin yerel malzemelerine rağmen, İkinci Beş Yıllık Planda da görüldüğü üzere pek çok malzemenin ithaline başlanmıştır. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında bu sorunlara parmak basmaktadır. Yine devletin kuruluşları bunları hazırlamakta, raporlar halinde belirtmekte ama trafik konusunda olduğu gibi, aslında her konuda olduğu gibi dinleyen yoktur, dikkate alınmaz. Plánlama, İkinci beş Yıllık Kalkınma Planından özellikle KKTC sınırları içerisinde yapılan inşaatların kontrolundan bahsetmektedir ve bunların yeterince yapılmadığından bahsetmektedir. Dolayısıyla kontrolsuzluğun hem maliyeti yükselttiği, hem de gayri sihi konutların, gayri sağlam konutların ortaya çıktığını göstermektedir. Yazmaktadır fakat tedbir alan yoktur. Bugün, sosyal konutların kontrolu da tamamlanmamaktadır. Her vesileyle bunu gündeme getirip söylemekteyiz. Sosyal konutların Girne'deki ikinci etabının tesliminde ordaki yetkilileri orda anında uyardım. Asfalt kalmamış yolların içerisinde. Müteahhit malzemelerini yolların içerisine dökerek kullanmaktadır ve o asfalt gitmektedir ve ondan sonra yerel yönetimlere kalacaktır ve yerel yönetimler de, görüyorsunuz içindeki durumu. Pek tabii yapamayacaktır ve o yollar harap olmuştur. Kaldırımlar yapılmaktadır sosyal konutların etrafına. O gün daha uyardım. Usulüne uygun olarak yapılmamaktadır. Altına drenaj konmamaktadır. Hiç dinleyen yok, aldırın yok. Aynı şekilde yapımına devam edilmektedir. Kanalizasyon sorunları vardır. Onlar için hiçbir tedbir alınmamıştır. Şu anda dahi problem arz etmiştir. Devlet bırakın kendi yapması bir yana sosyal konutları, kontrolunu da tam yapmamaktadır. Usulüne uygun olarak ve bu sorunlar ortaya çıkmaktadır. Devletin kendisi yaşaları çözmektedir.

Yaptığı apartmanlarda, otopark olarak gösterilen kısımları sonradan kapatılarak dükkâna çevirmektedir. Ve bunların yüksekliği de yasalarımıza göre uygun değildir. Aynı şekilde İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, yerel malzeme kullanılmadığından bahsetmektedir. Yerel malzeme kullanılmamasının maliyetleri yükselttiğinden bahsetmektedir İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. Ama, yine görüyoruz buna rağmen İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında inşaatlarda kullanılan malzemelerin %90'ının üzerindeki kısmı ithal edilmeye başlanmıştır. 1974 öncesi büyük bir gelir elde edilen bu taş ocaklarından vazgeçilmiş, şimdi yurt dışından kireç ithaline geçilmiştir. 1982'de 15,000,000; 1984'te 47,000,000; 1986'da da 185,000,000 liralık kireç ithal edilmiş. Aynı şekilde bu ülkede boya üreten fabrikalar vardır, vardı. Şimdi onlar da tam kapasite çalıştırılmamakta, orda çalışanlar kapı dışarı edilmekte ve kalkılıp 412,000,000 liralık boya, vernik ithal edilmektedir ve sayıyor bunun içerisinde neler ithal edilmektedir. Tiplaşmaya de gidilmemiştir. Envai çeşit fayans, her çeşit değişik inşaat malzemesi, beş on çeşit. Bunlar hep maliyetleri yükselten etkenlerdir. Ama görüyoruz ki bu yönde hiçbir tedbir alınmamakta, aksine daha da dışardan ithal mallar teşvik edilmektedir. Sadece bu çerçevede yılda 2,000,000,000 civarında inşaat malzemesi ithal edilmektedir. Bunların pek çoğu bu 2,000,000,000'in içerisinde olan kısımlar, çimentoyu, alüminyum inşaat demirini koymuyorum, bu ülkede üretilen, üretilebilecek malzeme miktarıdır bu.

NACİ T.USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Tuğla, kiremit,

RASİH KEŞKİNER (Devamla) - Tuğla, kiremit, kireç, alüminyum taş. Taş dediğim zaman hangi çağdadır diyecekler.

Değerli arkadaşlar; teknoloji ilerlemiştir. Taşlar artık aletlerle kesilmektedir. İstediginiz şekilde düzenlenebilir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Girne'de Karaman Tatil Köyü vardır. Geçmiş bütçelerde de bu köyümüzle ilgili aslında olumlu görüşlerimizi belirttik. Bir turizm köyü olarak korunmaktadır ve geçmişten de kalan özelliği itibarı ile tamamen yerel malzeme ağırlıklı olarak ordaki mevcut binaların tamirata sürdürülmektedir ve gayet de başarılı olmaktadır. Bu inşaatlarda taş malzeme kullanılmaktadır. Saz, kamış kullanılmaktadır, çatı malzemesi olarak ve yine ormanlarımızdan elde edilen mertekler kullanılmaktadır. Cilalanmaktadır, alçı kullanılmaktadır, kireç kullanılmaktadır, daha ucuza mal edilmektedir ve karakteristik bir de özelliği olmaktadır. İstenince yapılabiliyor. Feki devlet sosyal konutlarında yerel malzeme neden kullanmıyorsunuz? Neden bölgesel karakteristikler korunmasın ve yerel malzeme kullanılmaması, konut maliyetini yükseltmiş, dar gelirli yurttaşlara hizmet etmekten uzaklaşmıştır. Yıllarca bu ülkede kerpiç kullanılmıştır. Elbette şimdi yine günümüz koşulları gündeme getirilip kerpiç kullanma zamanı mıdır denebilir. Ancak teknoloji o kadar ilerlemiştir ki, bugün Avrupa'da kerpiçten iki üç katlı binalar yapılmaktadır. Daha birkaç ay önce Kıbrıs Türk Mühendis-Mimar Odaları Birliğinde bir arkadaşımız bir slide gösterisi yaptı ve özellikle orda kerpiç kullanımı kerpiç yapıların özelliğinden bahsetti. Bugün toprak, varolan ucuz özellikli kırsal alanda toprak içerisine özelliğine uygun olarak çimento katılmakta, preslenmekte ve dayanıklı kerpiç bloklar elde edilmektedir. Bugün Mesarya'nın özelliği vardır. Yıllarca kullanılmış ve kerpiç bildiğiniz gibi yazları serin, kışları sıcak tutan bir yapı malzemesidir. Neden araştırılmasın bu teknikler? Bakanlığın bünyesinde teknik eleman sayısı çok. Her bakanlık bünyesinde bunun dışında bir planlama birimi kurmuş zaten. Yanlıştır ayrı bir hikâye. Bütün planlama birimlerinin bir birim olarak bir çatı altında toplanması gerekmektedir. Bunlara niye birtakım planlamalar yaptırılmamaktadır? Alışılmış beton, döküverirsin rahat ve gidersin. Fakat bundan esas ülke ekonomisi büyük darbe yemekte. Konuta ihtiyacı olan dar gelirli konut arayıp bulamamaktadırlar. Konut giderlerinin gelirle olan ilişkisine baktığımız zaman ortalama gelir

düzei 150,000-200,000 ₺. ayda olan ailelerin gelirlerinin %50'den fazlasının kiraya gittigini görmekteyiz. Bu çerçevede yapılan sosyal konutların orta grubun üzerindeki kişilere, özel sektörün yaptığı konutların da yüksek gelir grubuna hizmet ettiği ortadadır. Düşük gelir grupları ise kendi kaderleri ile başbaşa bırakılmıştır. Bu soruna özellikle dar gelirli- lere bir barınak sosyal konut için devlet bu görevi üstlenmeli ve üreteceği sosyal konutları kira usulü ile yurttaşın hizme- tine sunmalıdır. Kira sistemiyle bu sorunun çözümü pek çok ülke tarafından geliştirilmiş ve başarı ile uygulanmaktadır. Bazı kooperatifler, bazı kuruluşlar mülk çerçevesinde lojman, konut üretebilir kendi üyeleri için, ancak sosyal konut olayında mutlaka devlet görev üstlenmeli ve kiralık sosyal konut gündeme getirilmelidir. Yurttaşın gelirinin en fazla %15'ini geçmeyecek şekilde kira ödeyerek oturacağı sosyal konutların bakımı da devlet tarafından üstlenilmelidir. Böylece bakım onarımı ve de çevrenin korunması daha rahat yapılabilir. Düşünün şimdi blok halinde 40-50 tane sosyal konut sıralanmış, tek tip olarak boyanmış şimdi. Yalnız gün gele bunlar tamirat gerektirme ihtiyacını hissedecekler. Kimisi başka renk boya- yacak, kimisi boyamayacak, kimisi yanına bir ilave yapacak ve o yapılan sosyal konutlar özelliğini yitirecek, gecekondulaş- maya dönüşecektir. Halbuki devlet kontrolunda olursa, devlet mülkiyetinde olursa ve vatandaş buraya sadece kira ödeyerek oturursa eğer bakım onarım gerektirirse hepsi bir çırpıda boyanacak, hepsinin bir çırpıda diğer eksiklikleri, tamirat gerektiren hususları yapılacaktır ve dolayısıyla çevrenin bozulmaması da yaratılacaktır. Fakat görüyoruz ki, sosyal konutların devlet tarafından inşaatlarının üstlenmesi kaçınılmış olmaktadır. Bugün devletin elinde teknik araç gereç, atelyeler, teknik elemanlar olduğu halde bu alana girememiş ve üstelik önemli bir istihdam kaynağını da tamamen terk ederek bu ülkede insanlarımızın göç etmesini sağlamıştır. Ve dolayısıyla devletin elini ayağını bu gibi inşaatlardan çekmesi dolayısıyla bir olay daha yaşanmaktadır, bu ülkede. Sosyal konut inşaatları çevresinde, köprü altlarında, hisar üstle- rinde gecekondu türemiştir. Kaçak işçiler karın tokluğuna günde on iki saat ihtiyat sandıksız, Sosyal Sigortasız olarak bu ülkede sömürülmektedirler.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konut olayında sadece kentler düşünülmemelidir. Oysa bugüne kadar yapılan uygulamalarda genellikle kentlerimiz ön plana çıkarılmış, köyler unutulmuştur. Ve dolayısıyla köy insanlarını kentlere getirerek konut sahibi yapma yerine köylerde konut üretimine gidilmelidir diyoruz. Köydeki insanı sırf konut için kentlere getirme, şehirlerin yapısını değiştirmekle kalmayıp, köy insanların çevresinden koparılmasını gündeme getirmektedir. Ayrıca sırf bir konut için şehre getirilen insan üretimden de kopmaktadır. Ayrıca köylerde konut üretimine gidilmesi bireyin ekonomik yönden daha iyi korunması yanında kırsal alanlara da ekonomik, sosyal ve kültürel canlılık getirecektir. Dolayısıyla biz o inançtayız ki devletin üreteceği kiralık sosyal konut tipleri, kırsal alanlara da yayılmalıdır. Konut üretiminde yerel yönetimler, Vakıflar İdaresi, kooperatiflerin de devreye girmesi sağlanmalı, desteklenmeli, teşvik edilmelidir. Ama bütün bunların başında devlet etkisini, kontrolünü korumalıdır. Konut alanları kuruluşların şu andaki uygulamada olduğu gibi istedikleri yerlere değil, devletin belli bir plan çerçevesinde göstereceği yerlerde kurulmalıdır. Ayrıca sosyal konut olayı gündemde iken sosyal konut alanının kentler içerisinde de ve özellikle eski tarihi şehirlerimiz içerisinde de aranması, bulunması zorunludur. Bugün eski yapılarımız, eski tarihi yapılarımız teker teker yıktırılmakta, yerine beton yığınlar yükselmektedir. Bugün Lefkoşa surlar içerisinde pek çok yapı bu amaçla bulunup değerlendirilebilir, konut, sosyal konut üretilebilir. Böylece hem tarihi eserlerimizin birkaçı korunmuş olur, hem de muhtaç yurttaşlarımıza barınma ihtiyacı yaratılabilir. Kala kala ancak gördüğümüz kadarı ile Lefkoşa'da beş-altı hane oda Birleşmiş Milletlerin yardımı ile korunabilmiştir. Konut olayı ile ilgili olarak, son olarak söylemek istediğim; konutun, sosyal bir güvenlik aracı olmaktan çıkartılmalıdır konut. Kişilerin ancak benim bir konutum olursa anlayışı, zihniyeti terketmeleri sağlanmalıdır ve bunu da sağlayacak olan en başta devlettir ve devlet bunu kendinde görev bilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Konuşmacı; daha ne kadar zamana ihtiyacınız var?

RASİH KESKİNER (Devamla) - On dakika daha bitirebilirim Sayın Başkan.

BAŞKAN - On dakika daha bitirebilirsiniz.

ENVER EMİN (Lefkoşa)(Yerinden) - Bitirsin efendim.

NACI T.USAR (Gazimagusa)(Yerinden) - Zaten efendim oylamaya sıra gelecek olsa bile nisap yoktur.

RASİH KESKİNER (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; İskân Bakanlığına bağlı Şehir Planlama Dairesi vardır. Plana inanmayan bir hükümetin ağır yükünü taşıyan bu Dairemiz, pek çok olumsuz koşullara rağmen, yine de birşeyler üretmeye, birşeyler planlamaya çalışmaktadır. Kadrolarının büyük çoğunluğunun münhal olduğu bu Dairemiz politik baskı altında tutulmakta, doğru olarak ortaya konan görüşlerine saygı gösterilmemekte, bu dairemizin de şevkle çalışması engellenmektedir.

Şehir Planlama Dairesi yerel yönetimlerle işbirliği halinde "planlı kent" anlayışını pratikte uygulamak için yıllardır çalışmalar yapmaktadır. Yıllardır Mağusa ve Girne şehirleri için imar planlarının hazırlanmasına birkaç personeli ile çalışmaktadırlar. Bu iki şehrimizle ilgili imar planlarının nerede ise tamamlanmak üzere olduğu söylenmektedir. ~~Şehir~~ imar planları hazırlanmış dursun, acaba bu şehirlerimizde kurtarılacak, plana bağlanacak birşeyler kaldı mı? Hergün içinde yaşadığım özellikle Girne'de planın öngördüğü yeşil alanların yerlerine devlet sosyal konutları yapılmıştır. Spor sitesi olarak ayrılan yerler eşdeğere kaynak olarak dağıtılmıştır. Otopark olarak ayrılan yerler eşdeğere kaynak olarak dağıtılmıştır. Eski eser alanları üzerinde apartmanlar yükselmektedir. Tarihi yat limanı, tarihi çevre, geceden sabaha şekil değiştirmektedir. Denizin dibine kadar inşaatlar yapılmaktadır. Dört kat olarak öngörülen yapılar, kaçak olarak altı kat yapılabilmektedir. Dağlar, tepeler gelişmiş güzel parsellenmektedir. Peki, bütün bunlara bir disiplin getirmeyi amaçlayan imar planı ne zaman yasallaştırılacaktır? Veya yasallaştığı zaman korumak için, disiplin altına almak için neyi bulacaktır?

Değerli milletvekilleri; hergün yaşadığım Girne'den birkaç örnek bugün imar planı çalışmaları devam eden Mağusa için de, imar ~~planı~~ çalışmaları henüz başlamamış veya başlamış olan diğer kentlerimiz için de, aynı şekildedir. Lefkoşa imar planı çalışmaları ise bir bütün olarak ve Birleşmiş Milletlerin yardımlarının katkıları ve ortaklaşa çalışmaları ile, Lefkoşa Belediyesinin çalışmaları ile tamamlanmış bulunmaktadır. Bu plana göre de Lefkoşa'nın gelişmiş güzel büyümesinin kontrol altına alınması gerekmektedir. Plansız, disiplinsiz ve gelişmiş güzel büyüme devam etmektedir. Tarihi surları hergün yıktırılmakta yerlerine apartmanlar dikilmektedir.

Sayın milletvekilleri; imar planlarının hazır olması, tamamlanması yalnız başlarına da birşey ifade etmez. Bu planın hayata geçirecek olan imar yasalarıdır. İmar Yasasının yıllar önce hazırlandığını duymaktayız, bilmekteyiz. Yıllardır Savcılık

Bakanlıkta beklediğini de bilmekteyiz. Şu anda da ilgili yasanın Ulusal Birlik Partisi parti komitesinde beklemekte olduğunu bilmekteyiz. Ve bu Yasanın başında da Meclis Başkanımızın olduğunu bilmekteyiz. Konuyla ilgili yıllarca bu ülkede seminerler düzenlenmektedir.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Neyin başında?

BAŞKAN - Komitenin başında.

RASİH KESKİNER (Devamla) - İmar Yasası Ulusal Birlik Partisi komitesinin gündeminde beklemektedir. O komitenin başında da Meclis Başkanımız.

BAŞKAN - Sahamız olması hasebiyle.

ENVER EMİN (Lefkoşa) (Yerinden) - Onu biliyor mu, hangi komitesinde?

RASİH KESKİNER (Devamla) - Sahamız olması hasebiyle, Biliriz o kadarını Sayın Emin, hangi komitesinde olduğunu.

ENVER EMİN (Devamla) - Hangi komitemiz?

RASİH KESKİNER (Devamla) - Herhâlde bir komitemiz vardır. Bu konu ile ilgili var.

Bu konu ile ilgili yıllarca bu ülkede seminerler düzenlenmektedir, konferansalar düzenlenmektedir, sempozyumlar düzenlenmektedir ve bu gibi toplantılarda başta Devlet Başkanı, Başbakan, Bakanlar konuşmaktadır ve hepsi de imar planlarından, planlı kentleşmeden, imar yasalarından bahsetmekte, yararına inandıklarını söylemektedirler. Söz gelişi onlar da bu plansız gidişten memnun olmadıklarını söylemektedirler ve İmar Yasasının süratle sonuçlandırılacağını söylemektedirler. Hepsi de her vesile ile söylemektedirler ama hâlâ daha yürütmenin başında olmalarına rağmen bir türlü bu yasa tasarılarını gündeme getirmemektedirler. Niye bir türlü bunlar gündeme gelmemektedir?

Sayın milletvekilleri; mevcut Hükümet, plana inanamamaktadır. Plan demek disiplin demektir. Mevcut Hükümet disiplin altına girebilir mi? Elbette giremez. Bugünkü kap-kaç düzeninden vurgun vuranlar, arsa spekülörleri, apartmancılar elbette ki disiplin istemezler, plan istemezler, İmar Yasası istemezler. Sermaye çevreleri, çıkar çevreleri, değeri yüksek kent arazilerinden milyonlar kazanmakta iken, tatlı kârlarını kaybetmek istemezler; hep onun içindir ki bugünkü Hükümete ne imar planlarını, ne imar yasalarını gündeme getirmemekte-dirler.

Bütün bu gerçeklere rağmen, İmar Yasa Tasarısında pek çok olumsuz hususlar olduğu söylenmesine rağmen, bu Tasarının süratle Meclise sunulmasını beklemekteyiz. Ne kadar kötü olsa dahi bugünkü durundan daha iyi olacağı muhakkaktır. Yoksa kentlerimizde gün gele koruyacak hiçbir şey bulamayacağız.

Teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; diğer kısmı öğleden sonraya bırakıyorum ve oturumu saat 14.30'a erteliyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 13.10

.. / 2838

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.35

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin; 1'inci Dönem, 3'üncü Yasama Yılı'nın, 20'nci Birleşiminin, 2'nci oturumunu açıyorum. Ad okunarak yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KATİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır. Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

FADİL ÇAĞDA (Girne) (Yerinden) - Kısa birşey.

BAŞKAN - Söz isteyenlerden son Fadıl Çağda tekrar ikinci defa kısa bir söz istiyor. Buyurun Sayın Fadıl Çağda.

FADİL ÇAĞDA (Girne) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sabahki konuşmada eksik, bulamadığımız bir belgeyi burda değerlendirmeye getirip konuşmamıza eklemek istiyorum. Bu da, 3 Haziran 1987'de Cuellar'ın Güvenlik Konseyine sunmuş olduğu rapordan bir alıntıydı. 9'uncu sayfa, 34'üncü paragrafı değerlendirmemize sunuyorum. Hatırlayacaksınız bu konuşma ile ilgili bir konuşma vardı. UNFICYP, paragraf şöyle; UNFICYP'e Kıbrıs Hükümeti tarafından bildirilen başka bir şikâyet konusu da Kıbrıs Türk makamlarının Kıbrıs Rum mallarını istimlak etmek ve Kıbrıslı Türk kişi ve örgütlere devretmek için aldığı ileri sunulan karardır. UNFICYP bir süredir yürürlükte olan prosedür uyarınca gerçek anlamda mülkiyet devri yapılmadığını belirten Kıbrıs Türk tarafıyla konuyu görüşmüştür. Burda gerçek anlamda mülkiyet devri yapılmadığının altını çizerek dinlediğiniz için saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Fadıl Çağda. Buyurun Sayın Bakan, Sayın Onay Fadıl Demirciler.

İSKAN BAKANI ONAY FADIL DEMİRCİLER - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; İskân Bakanlığının bütçesini görüşmekteyiz. Nerden nereye geldiğimizin bir muhasebesini yapacak olursak, son on yılda hükümetlerin gerçekten Kuzey Kıbrıs Türk Halkının sosyal yaşam düzeyini yükseltme yönünde büyük işler başardığını açıkça görebilmekteyiz. Bu gözlemimiz her günkü yaşamımızda açıkça görülebilmektedir. 1975 yılında ben Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının Müsteşarı olduğum dönemde evimde bir telefon yoktu. Çok iyi hatırlıyorum, Gaziantep'e telefon etmek için, yıldırım niteliğinde bir telefon yapmak için tam onbeş saat bekledim. Bugün çok şükür on saniyede Los Angeles ile konuşmak mümkündür. İki operatör, üç operatör kanalıyla on dakikada Soviyetler Birliğiyle görüşmek yine mümkündür. Bu gibi örnekleri çoğaltmak son derece kolaydır. Bu olumlu gelişmelerin içerisinde İskân Bakanlığının da gerçekten büyük payı vardır. Şöyle ki, eğer bugüne kadar İskân Bakanlığı yüz binin üzerindeki yurttaşımızı iskân etmemiş olsaydı, yirmi bine yakın aileye toprak dağıtmış olmasaydı, köylerimizde binlerce işyerini vatandaşın kullanımına vermeseydi dört büyük yerleşim yerinde, Güzel-yurt, Girne, Lefkoşa ve Mağusa'da iki binin üzerinde işyerini vatandaşa tahsis etmiş olmasaydı, hiç şüphesiz bugün eriştiğimiz ve erişmekle iftihar ettiğimiz bu sosyal yaşam düzeyine gelemezdik.

Sabahleyin muhalefetteki arkadaşları büyük bir ilgiyle dinledim. Son derece olumlu görüşlerine, önerilerine içtenlikle teşekkür ederim. Zaten değerli arkadaşlar; çok partili demokrasi ile idare edilen ülkelerde iktidar-muhalefet ilişkileri ile ilgili olarak şöyle bir benzetme yaparlar, derler ki; ideal düzeydeki iktidar-muhalefet ilişkilerinde, iktidarın öngördüğü hedeflere ulaşılmasında muhalefet iktidarın yakıtıdır derler.

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Nesidir derler?

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla) - Yakıt. Yakıtı, benzinidir derler. Fuel İngilizce, yakıtıdır.

Eğer iktidar partileri son derece yapıcı olur, eleştirileriyle birlikte önerilerini de sunarlarsa, bu son derece olumlu bir ortam yaratır ve iktidar partileri de bundan yararlanır. Bunun tam aksini eğer iktidar partileri iyiniyetten yoksun, genelde söylüyorum.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) Yerinden) - Muhalefet.

MUSTAFA ADAOGLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Muhalefet.

ONAY FADIL DEMİRCİLER (Devamlı) - Pardon, muhalefet partileri efendim, iyiniyetten yoksun olur ve yapıcı değil de yıkıcı bir muhalefet yöntemini seçerlerse, o zaman bu yakıt, yakıt olarak kalır ama oktanı düşük yakıt olur ve yandığı zaman da arkasında sadece bir duman bırakır.

Şimdi bugünkü eleştiriler 2'nci kategoriye girmez, 1'inci kategoriye girer, onu da açıkça belirtmiş olayım. Geçen gün Sayın İsmail Bozkurt arkadaşımızı dinledik, bir Bakanlığın Bütçesi ile ilgili olarak ve gerçekten eleştirisini yaptı, olumlu taraflarını söyledi, önerilerini yaptı ve görevini en iyi şekilde yerine getirmiş oldu. Bugünkü arkadaşlar da gerçekten olumlu idi, biraz evvel teşekkür ettim, yine teşekkür edeyim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; İskân Bakanlığının 3 esas görevi vardır.

1'incisi;sağlıklı ve yaşanabilir bir çevre yaratmaktır, bu 1'inci görevi. Buna paralel olarak bu kapsamda Şehir Plânlama Dairemiz bu asli görevleri en iyi şekilde yürütmektedir. Şehir Plânlama Dairesinin görevleri arasında ana hatları ile fiziki plân çalışmaları gelmektedir. Büyük yerleşim yerlerinin, Lefkoşa, Gazi Mağusa ve Girne gibi merkezlerimizin Master Plânları bu Daire tarafından hazırlanmış olmaktadır. Buna paralel olarak master planlar çerçevesinde daha küçük ölçekteki mahalli mevzii plânlar da yine yerel yönetimlerle işbirliği halinde yürütülmektedir.

Diğer bir husus; Şehir Plânlama Dairesinin görevi, imar kontrol etkinlikleridir. Biliyorsunuz ülkemizde hiçbir inşaat izin almaksızın yapılamaz. Bu görevler, şehir Plânlama Dairesi ile yerel yönetimlerin işbirliği sonucu veya işbirliği ile birlikte yürütülmektedir.

Bir 3'üncü görevi de, gerek özel, gerekse kamu kuruluşlarına özel danışmanlık hizmetleri yapmaktadır bu Dairemiz.

Değerli arkadaşlar; İmar Yasasının henüz Meclisten geçirilmediği konusunda bir eleştiri yapıldı. İmar Yasası şu anda hazırdır. Partinin grubundadır. Önümüzdeki bir-iki ay içerisinde ümit ederiz bu Meclise gelecektir. Yalnız şunu anti parantez belirteyim. İmar Yasasının olmaması demek, memleketimizde bunlara yönelik bir yasanın ne mevcudiyeti söylenemez. Fesil 96 altında gerekli işlemler yapılmaktadır. Bu arada kamu kuruluşları için Şehir Plânlama Dairesinin öngördüğü yerler, Bakanlar Kurulu kararı ile kamu yararına ayrılmıştır. Örneğin Girne'de gerek yeşil saha, gerekse okul alanları, efendim park yerleri, hastane, bu gibi yerler için Bakanlar Kurulu kararı ile kamu yararına yerler ayrılmıştır. Dolayısıyla, evet İmar Yasasının olmaması bir eksiklik, bunu kabul ediyoruz. Ancak bu Memleketimizde orman kanununun hüküm sürdüğü yönünde de yani bir iddiada bulunmak, bence yerinde değildir. Modern şehircilik anlayışı ne ise o konseptler dahilinde imar plânları hazırlanmaktadır ve yürürlüğe konmaktadır.

Bugün Arabahmet Mahallesi, Arasta Mahallesi, Arasta bölgesi örnek olarak verebileceğimiz bir-iki misaldir.

İkinci görevimiz İskân Bakanlığı olarak, dar ve sabit gelirlili yurttaşları konut sahibi yapmaktır. Bu konudaki etkinliklerimiz ortadadır. Bundan iki ay önce Bakanlığımıza Avrupa Topluluğunun konut sorunları ile ilgili bir komitesi vardı, bu komitenin başkanı bizim Bakanlığa gelmiştir. İngiliz'dir kendisi aslen. Onun yaptığı incelemeler sonucu dünya ölçüleri içerisinde konut problemimizin çözülmesi değerlendirildiği zaman gerçekten bizim son derece iyi bir pozisyonda olduğumuzu açıkça bu İngiliz arkadaş bize belirtmiştir.

Konut sorununu üç ayrı yöntemle çözümlenmeyi düşünüyoruz. Bir, mevcut uygulamalar devam edecektir, özetle belirtiyorum. İkincisi yine bu büyük yerleşim yerlerinde mevcut koşullar altında sosyal konut sahibi olamayacak derecede fakir olan yurttaşlara nominal kirayla kiralanabilecek apartman ve konutlar yapıp bu gibi vatandaşlarımızı esenlendirmek esas planlarımız arasındadır. Sabah Rasih Keskiner arkadaşımız da bu konuda bir öneri yapmıştı. Üçüncüsü köylerimizde ihtiyaçlı gençlere ilk etapta arsa temin etmek. İkinci etapta da bu gibi ihtiyaçlı gençlere kredi olanakları yaratmaktır.

Değerli arkadaşlar; Üç yıl içerisinde sadece devlet tarafından yapılmış ve yapılmakta olan sosyal konut adeti 1320'dir. Bunlara aşağı yukarı dokuz buçuk milyar Türk Liralık bir yatırım sağlanmıştı. Bunlara ek olarak konut kooperatiflerine de hükümet olanakları çerçevesinde gerekli yardımları sağlamıştır. Konut kooperatiflerinin yapmış ve yapmakta olduğu konut sayısı 558'dir. Konut kooperatiflerine bugüne kadar sağladığımız kredi miktarı yaklaşık dört buçuk milyar Türk Lirasıdır.

Üçüncü esas görevimiz, ülkemizdeki mülkiyet sorununu çözümlenmek. Bu konuya Bakanlığımız gerçekten yoğun bir çalışma içindedir. Esas hedefimiz Anayasanın öngördüğü hedeften önce bu sorunu çözümlenektir. Bütün gayretlerimiz bu doğrultudadır.

Mülkiyete ilişkin olarak Bakanlığımız biliyorsunuz hak sahiplerine kesin tasarruf belgesi vermektedir. 16 Temmuz 1987 tarihinde Resmî Gazete'de yayınlanan Yüksek İdare Mahkemesi kesin tasarruf belgesi konusunda verdiği kararda koçan niteliğinde kesin tasarruf belgesi ibaresini kullanmıştır. Dolayısıyla kesin tasarruf belgeleri koçan niteliğindedir.

Diğer bir eleştiriye yanıtımız şudur; geçen gün Meclise kadar gelen, ancak zamanında ilan edilmediği için Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından Meclise gönderilen yasa değişikliğidir İTEM Yasasında.

Değerli arkadaşlar; bu iki aylık sınırlamayı, hakların sınırlandırılması yönünde mütalâa ile eleştiri yapmak bence gerçekçi bir tutum değildir. Bugün Anayasamızda dahi hakların sınırlandırılması yönünde madde vardır. 75 gün meselesi. Ne olduğunu hepimiz biliyorsunuz.

Diğer bir eleştiri değerli arkadaşlar; Polypeck'e bizim kaynak verdiğimiz yönündedir. Polypeck'e 3-4 yerde turizm amaçları için kullanılmak üzere Bakanlar Kurulu kararı ile kaynak verilmiştir. Bu tabii İskân Bakanlığının yetkisinde değil, Bakanlar Kurulunun yetkisinde olan bir şeydir. Ancak şunu açıkça belirteyim. Biz, Hükümet olarak dış yardımı olumlu karşılayan bir Hükümetiz. Bunu her zaman her yerde açıkça söylemişiz ve söylemeye devam edeceğiz. Benim en azından bildiğim kadarı ile gerek kapitalist gerekse sosyalist ekonomik sistemlerde, her ikisinde de dış yardıma veya dış yatırıma yer vardır. Örneğin bugün Sovyetler Birliği'nde Pepsi-Cola içmek normaldir, Marlboro sigara içmek yine normaldir. Bunlar Sovyetler Birliği'nde gerçekleştirilen Amerikan yatırımlarıdır. Hatta çok iyi bileceksiniz. Ben okumadım ama en azından Lenin'in Treatise diye şeyi vardır. Volume volume kitapları vardır. 33'üncü volume, sayfa 200'da dış yatırıma Lenin de yer vermiştir. Bunu da bu kürsüden söylemiş olalım. Dolayısıyla her iki sistemde de dış yatırıma olanak sağlanmaktadır. Yeter ki şartları...

MEHMET CIVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Yani eleştirilerimiz faydalı oluyor Sayın Bakan?

BAŞKAN - Dinleyelim efendim. Karşılıklı konuşmayalım.

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla) - İlgili hükümetler karar versin. Bugün dış yatırım konusundaki şartlar bizim Hükümetimiz tarafından tespit edilmektedir.

MEHMET CIVA (Devamla) - Evet, eleştirilerin faydasıdır işte bu. Onay Bey öğreniyor.

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Sayın Bakan; paragrafını da söyle.

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROGLU (Yerinden) - Sayfayı söyledi ya.

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla) - Evet, biz Saptama, Değerlendirme ve Tazmin Komisyonlarının sayısını azalttık, hesabımızı, kitabımızı biz Bakanlık olarak yaptık ve bunların sayısını geçen hafta Bakanlar Kurulunun aldığı bir kararla 31 Aralık'tan geçerli olmak üzere azalttık.

Değerli arkadaşlar; bu komisyonların sayısının azaltılması, işlerimizi olumsuz yönde etkilemeyecektir. Bugün komisyonların elinde sadece 261 tane dosya vardır. Dolayısıyla bu görevler, iki komisyon tarafından da istenilen düzeyde yürütülebilir.

Sayın Ziya Rızki mantık, yasa, Anayasa, rakamlar ortadadır diye bir görüş ortaya koydu. Doğrudur, mantık, yasa, Anayasa, rakamlar ortada.

Şimdi, bugüne kadar 37,000 dosya dosyalanmıştır. Bu 37,000 dosyanın %95-96 oranındaki bölümü değerlendirilmiştir. Bu bir.

İkincisi; rakamlar, değerli arkadaşlar; ortadadır. Biz Bakanlığı devraldığımızda durum nedir, bugünkü durum nedir, rakamlarla sizlere izah edeyim. Rakamlar herşeyi söyler. İstatistik de değil, insan istediği şekilde yorumlayabilsin.

31 Temmuz 1985 tarih. O tarihteki verilen kesin tasarruf belgesi sayısı 2050 idi. Şimdi bizim verdiğimiz belgeler arasında kesin tasarruf belgesi var, mal değer belgesi var ve "T" Cetveli vardır. Ama bunların en son aşaması kesin tasarruf belgesidir. Tapuda vatandaşa verdiğimiz kesin tasarruf belgesidir.

Rakamı vermezden önce İTEM Yasası 1977'de kabul edilmiştir. Uygulamaya başlanması, Ağustos 1982'dir. Geçen 5 yıllık süre içinde Değerlendirme Tüzükleri hazırlandı ve ön hazırlıklar yapıldı falan. Şimdi 31 Temmuz 1985'te kesin tasarruf belgesi 2050'ydü. 30 Kasım 1987'de, 30 aylık süre içinde bu rakam 10,880'e erişmiştir. Aşağı yukarı sekiz-dokuz bin kesin tasarruf belgesi verilmiştir. Şimdi bu gerçekten büyük bir aşamadır. Bu rakamlar tapudan tespit edilebilir, ortadadır. Bu hızla biz çalıştığımız zaman mülkiyet sorununu Anayasanın öngördüğü süreden önce bitirebileceğimize inanıyorum. Hatta.

FADIL ÇAGDA (Girne) (Yerinden) - Süre vermeyin Sayın Bakan.

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla) - Efendim?

FADIL ÇAĞDA (Devamla) - Süre vermeyin sakın.

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla) - Yok söyleyeceğim, onu da söyleyeceğim. Eğer bizim önerdiğimiz, Bakanlıkça önerdiğimiz şu anda Bakanlar Kurulu gündeminde sayılır. İTEM Yasasındaki tadilatlar Şubat ayının maksimum on beşine kadar gerçekleşirse, yani bu Yasa Meclisten geçerse, bir de Hükümet kaynakları konusunda bazı önerilerimiz olacak, iki şartın yerine getirilmesi halinde 1988'in sonunda eşdeğer sorunu sorun olmaktan çıkacak. Bunu en az sizler kadar biz de düşünüyoruz. Eşdeğer mülkiyet sorunu gündemde olduğu müddetçe en azından Ulusal Birlik Partisi olarak 90 yılında en geç, seçim olacağını biliriz. Bu bilinç içindeyiz. Bu sorunu o günden çok evvel bitirmek esas hedeflerimiz arasındadır. Yani bu basit hesaptır...

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Yani seçim yatırımıdır?

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla) - Seçim yatırımı değil, bu görevdir. Anlatabildim mi?

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Verilen söz vardır. O açıdan söylüyor Sayın Bakan.

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla) - Yani 88'in sonuna kadar sorun olmaktan çıkacak. Esas hedefimiz budur.

Bir de değerli arkadaşlar; değerlendirme konusunda sizlere bir-iki söz söyleyeyim, şimdi bizim değerlendirmelerimiz Bakanlar Kurulundan kabul edilen haritalar var. Şöyle;

FADIL ÇAĞDA (Devamla) - Nihayet, nihayet geldi.

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla) - Anlatabildim mi? Bu harita 1979 senesinde kabul edilmiştir ve uygulama bu plana göre, bu haritaya göre yapılmaktadır. Sarı bölge, kırmızı bölge, mavi, neyse, anlatabildim mi, budur esas kriter. Bu planların bir sureti Bakanlar Kurulunda, bir sureti Saygınlıkta, bir sureti de bizim Bakanlıkta bulunmaktadır. İsteyen arkadaşlara bunları verebiliriz. Gizliliği yok. Bir de Değerlendirme Tüzüğü vardır.

FADIL ÇAĞDA (Devamla) - Bir kopyasını da Meclise verin, Başkanlığın kontrolunda olsun bir kopyası.

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla) - Veririz. Değerlendirme Tüzüğü vardır. Mesela diyor ki kurşun tarlanın puanı şu kadardır. Sulu tarlanın puanı şu kadar. Efendim, sultanî üzümün eğer sulûysa şu kadar. Esas kriterler bunlardır. Bunlara göre işlem yapılmaktadır. Yalnız değerlendirmeler İskân Bakanlığı tarafından değil, Saptama, Değerlendirme ve Tazmin Komisyonlarınınca yapılmaktadır. Bu Komisyonların da Bakanın direkt altında olmadığını hepimiz biliyoruz. Bunlar mahkemeler gibi çalışmaktadır, özerktirler, serbesttirler. İskân Bakanlığı gerekli bilgileri toplar, Komisyonlara verir. Komisyonlar bu Tüzük ve planlara göre gerekli değerlendirmelerini yapar.

Son olarak şehit çocuklarına arsa vermeye başladık. Biliyorsunuz Lefkoşa'da 741 adet arsa şehit çocuklarına verilmiştir. Bunların altyapıları konusunda da gerekli çalışmalar sürdürülmektedir. Bu yılki bütçemiz de ki sınırlı imkânlarla biz ihaleye çıktık ve yol konusu yapılmaktadır.

Önümüzdeki 88 yılında da bütçede yeterli ödenek mevcuttur. Bu altyapı çalışmaları önümüzdeki yıl Ocak ayından itibaren gerçekleştirilecektir, yapılmaya başlanacaktır.

FADİL ÇAGDA (Devamla) - Arsa almayanlar hakkında...

ONAY F. DEMİRCİLER (Devamla) - Diğer bölgelerdeki çalışmalarımız da devam etmektedir. Umit ederiz, Ocak, en son Şubat ayı içerisinde, Şubat ayına kadar Mağusa, Gazi Mağusa ve Boğaziçi köyünde de şehit çocuklarına arsa vermiş olalım. Teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan Onay Fadil Demirciler.

Sayın milletvekilleri; program 12 İskân Bakanlığı Bütçesinin görüşmeleri tamamlanmıştır. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP - 28.

BAŞKAN - Reddedenler?...

KATİP - 14.

BAŞKAN - Çekimser?... Yok. 14 ret, 28 kabul, oyçokluğuyla kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

Program 13 okur musunuz lütfen?

KATİP -

Program 13: Gençlik, Spor ve Çalışma Bakanlığı; Alt Program 01; yönetim hizmetleri: Personel giderleri toplamı 126,326,000 Türk Lirası, cari giderler toplamı 56,130,000 Türk Lirası, yatırımlar ve transferler toplamı yok. Alt program toplamı 182,456,000 Türk Lirası.

Alt Program 02: Spor Dairesi: Personel giderleri toplamı 76,704,000 Türk Lirası, cari giderler toplamı 131,050,000 Türk Lirası, yatırımlar toplamı 125,000,000 Türk Lirası, transferler toplamı 120,000,000 Türk Lirası, alt program toplamı 452,754,000 Türk Lirası.

Alt Program 03: Çalışma Dairesi: Personel giderleri toplamı 190,808,000 Türk Lirası, cari giderler toplamı 14,316,000 TL, yatırımlar ve transferler toplamı yok, alt program toplamı 205,124,000 Türk Lirası, program toplamı 840,334,000 Türk Lirası.

Söz isteyenler Sayın Ziya Rizki, Sayın Hasan Sarıca, Sayın Mehmet Civa.

BAŞKAN - Söz sırası şöyledir.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Yaşlı olduğu için birinci olması lazım.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Civa'ya vermiştim ilk sözü ama eğer Ziya Bey'e verecekse tabii ki değiştirebilir.

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa)(Yerinden)- Ziya Bey'e öncelik tanıyabiliriz.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Ziya Rizki.

İÇİŞLERİ, KÜLTÜR VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)- Büyüklere saygı göstermek lazım Sayın Başkan.

ZİYA RIZKI (Girne)- Karşılıklıdır, karşılıklı.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Ziya Rizki.

ZİYA RIZKI (Devamla)- Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; diğer bir önemli Bakanlık ve Bütçesi müzakere konusudur. Birkaç günden beri hakikaten çok önemli sosyal yaşantımızla ilgili, ekonomik gelişmelerimizle ilgili birçok hususları samimi olarak ve açık olarak burada ilgili

Bakanlık mensuplarına anlatmaya çalışıyoruz. Ben sosyal sigorta güvencesi ve ihtiyat sandığıyla ilgili şu iki konuya temas edeceğim. Benden sonra partimizin diğer bir mensubu, Koreli arkadaşım da diğer konularla ilgili görüşlerini açıklayacaktır sırası geldiğinde. Toplumumuz için sosyal güvence en önemli bir konu olarak devamlı tartışılmaktadır ve daha iyisi, daha iyi güvenceler sağlamak için basın yolu ile partiler arası birtakım görüş ve önerilere sebep olmaktadır. Şimdi bizim toplumumuzun faydalandığı Sosyal Sigorta Yasası bir denge Yasasıdır. Çalışanlar, çalıştıranlar ve devletin katkıları ile bir denge unsuru olmaktadır ve bir miktar katkıyı bir fonda biriktirerek bu fona bağlı sigorta üyelerine çeşitli menfaatlar olarak dağıtılmaktadır. İlk önce bu denge'nin tamamı ile sağlanıp sağlanmadığını bir gözden geçirelim. Çalışanlar, çalıştıkları müddetçe, çalıştıranlar yine çalıştırdıkları müddetçe primlerini ödemek mecburiyetindedirler ve bu primlerini ödemedikleri takdirde cezalı olarak mahkeme huzuruna çıkarılarak, birtakım daha masraflar ilâve edilerek bunlar tahsil edilmektedir. Ancak gündem dışı konuşmalarında da belirttiğim gibi devlet katkıları muntazaman son on sene zarfında ödenmemekte ve bu katkılar gerekli şekilde, Yasanın öngördüğü gibi fona yatırılmamaktadır. Bu yatırılmayan meblâğ bugün çok yüksek bir düzeyde bulunmaktadır. Aldığımız gayri resmi bilgilere göre ki bu hususta Sayın Bakanın açıklamasını isteyeceğiz, bu katkı borcu 8,000,000,000'ı bulmuştur. 8,000,000,000'ı bulmuştur diye gayri resmi bilgiler edinmiş bulunuyoruz. Esas 8,000,000,000 olmamış, 6,000,000,000 olmuş. Meselenin önemi o değil. Meselenin önemi bu meblâğ seneden seneye ve devrelerde yatırılmadığı için, büyük bir faiz kaybı vardır. Korkunç bir faiz. Yani 8,000,000,000 borç veya 6,000,000,000 borcun öneminden fazla bu meblâğın bu seneler zarfında faiz mekanizmasına verildiği takdirde bu meblâğın 30,000,000,000'a kadar çıkabileceği düşüncesindeyim. Basit bir misalle 1 Ocak 1987 tarihinde Sterlinin 1000 lira olduğu bir tarih kabul edersek, Aralık 1987'de Sterlinin 2000 kúsur olduğu açıktır. Yalnız bu sene bu meblâğ

dövizde çevrilmiş olsa iki katına çıkmış olacaktı. Bu bir senelik. Bu 1987 ile ilgili bir husustur. Ancak, 1986, 1985, 1984, 1983 ve geriye doğru gittiğimizde, bu meblâğın rahat rahat 30,000,000,000 lira gibi bir tutar olabileceği hiçbir şekilde reddedilmeyecek bir meblâğ olabılırdı. Şimdi güzel, çalışan verdi, şoförümüz, işçimiz, özel sektörde çalışan memur arkadaşlarımız, dükkân sahipleri, esnafımız, tarım sahasında çalışan arkadaşlarımız, paralarını vermişler. Günü gününe cezalarıyla vermişler. İşverenler, onlar da vermişler. Diğer taraftan esas Yasanın sorumlusu, Yasa gereği ödemesi icabeden primleri ödemiş. Peki ne olur? Ödenmediğinde ne olur? Onu ele alalım.

Değerli arkadaşlarım, biz de emekli olduk. Hükümette kamu görevlisi olarak senelere çalıştık ve emekli olduk ve bir emeklilik alırız. Hakkımızdır. Bir miktar yüzde veriyoruz her ödendiğimizde ve otuz seneyi tamamladığımızda emeklilik alırız. Bu emeklilik dışında, bu emeklilik hakkı dışında olan çalışanlarımız, emekliliğini ancak Sosyal Sigortalardan alabiliyorlar. Başka bir dayanağı yoktur ve bunların sayısı da, istatistiklerin, yine Sayın Çalışma Bakanımızın geçen ayki raporunda şöyle diyor: Sosyal sigortalı sayısı 70623'e yükseldi. Kardeşlerim, beş-on kişinin konusunu görüşüyoruz. 70,000 sigortalının meselesini görüşüyoruz şimdi ve bu 70623 sigortalı 25 sene sigortaya para ödeyecekler ve 25 seneden sonra emekli olacaklar ve emeklilik alacaklar. Bütün yaşamlarını, yaşlılık senelerindeki huzuru ve rahatlığı bu yaş itibarıyla günü geldiğinde, 60'a geldiklerinde sigortadan emeklilik alacaklar bu 70623 sigortalı. Hakikaten bir alınteriyle kazanan insan için her üç ayda 20,000, 25,000, bazıları 30,000'e kadar basamak basamak sigortalarda para vermesi kolay birşey değildir. Alınteriyle kazanan, geçinemeyen ve ücretinden, maaşından keserek verdiği bu para küçümsenecek bir para değildir. Bunun muhakkak karşılığını ister. Zamanı geldiğinde, da da bir huzur içerisinde bir emeklilik alır,

ailesiyle birlikte geriye kalan senelerini huzurlu yaşamak ister. Sayın Bakanımız bir müddet önce bu kürsüden; "biz Hükümet olarak sigortalının maaşını yükseltmeyiz" dedi. Yani biz bu bir sosyal yardım fonu değil, Bu, bir fonda olan paraları onlara dağıtmak konusudur. Hakikaten haklıdır. Çok doğru konuşmuştur. Ancak bizim üzerinde durduğumuz ve Sayın Bakanın da bunu çok iyi bildiği bu fon dengeli bir şekilde oluşturulmuyor. İşçi-işveren primlerini öderken devlet katkısı sağlanamıyor. Bu çok üzücüdür ve çalışan insanlar için çok yıkıcıdır. Şimdi menfaatlara bir göz atacak olursak ve emeklilerin aldığı maaşları bir değerlendirecek olursak, sigortalı emeklileri bugün 55,000 liradan, 80,000 liraya kadar bir aylık almaktadır. Rum tarafından gelemler ise, 40,000'le, 60,000 arasında bir emeklilik maaşı almaktadırlar. İşsizler, hastalar çok düşük oranda izinli bu oldukları müddetçe kendi maaşlarının üçte birini ancak alabilmektedirler. Bu tür bir gelişme bize açık olarak ortaya koymaktadır ki amaçlanan sosyal güvence toplumumuza bu yolda sağlanmamaktadır. Anayasamızın öngördüğü toplumumuza sosyal güvence sağlama sorumluluğu, bu Yasa ve bu Yasanın yürütülme şekli ile maalesef yerine getirilmiyor ve sosyal güvence sağlanmıyor. Siz tahayyül edin 25 sene çalışacaksınız, bu fona para yatıracaksınız, ve 25 sene sonra çıkacaksınız ve size verilecek miktar ancak bir hafta sizin masrafınızı karşılayabilecektir. Peki siz yaşlı, çalışamaz durumda insanlar olarak nasıl hayatınızı idame ettirebileceksiniz? Bu soruyu her sigortalıya sordüğümde cevabı; "biz emekli olamayız, bizi sigortadan emekli çıkarttıklarında mecburuz gidelim yollarda çalışalım, mecburuz gidelim temizlik işçisi olalım, mecburuz gidelim başkalarının yanında çalışarak ekme paramızı kazanalım". Bu muydu bu Yasanın öngördüğü amaç? Bir emekliyi tekrar sokağa dökmek, yollarda çalıştırmak, birtakım restoranlarda tabak yıkatmak ve en ağır işleri 60 yaşından sonra insanlara mecburi yönden kabul ettirmek mi amacı bu Yasanın? Hayır arkadaşlar bu değil. Dünyanın her yerinde sigorta emeklileri bir yaştan sonra, memur emeklileri kadar menfaat sağlamaktadır. Hatta bazı memleketlerde bunun da ilerisinde menfaatlar sağlamaya devam

etmektedirler. Bu bakımdan Sosyal Sigorta Yasasının bugünkü yürütme şekliyle ve devletin mesuliyetlerini yerine getirmeme durumu dolayısıyla, toplumumuzun sosyal güvencesini sağlamamaktadır ve bu sınıf insana ıstırap yaratıcı, en önemli devresinde, yaşlılık devresinde ıstırap yaratıcı bir unsur olmaktadır. Biz yine bu hususu gündem dışı konuşmamızda belirttiğimizde, rica ettik bu Meclis kürsüsünden Sayın Bakana ve dedik ki, bu seneki bütçeye bu meblâğı koyunuz. 170,000,000,000 bir bütçe. 170,000,000,000'lık bir bütçede 6,000,000,000 daha koyarsanız 176,000,000,000 olur ve bu kadar binlerce sigortalının problemi halledilir. Maalesef, Sayın Bakanımız bu imkânı sağlayamadı ve sosyal sigorta borçlarını ödeme kalemine ancak, bilmiyorum 1000 mi, 10,000 mi?

GENÇLİK, SPOR VE ÇALIŞMA BAKANI GUNAY CAYMAZ(Yerinden)-
1000 lira.

ZİYA RIZKI (Devamla)- 1000 lira maalesef. Milyarların kayıtlarda bulunduğu bir devrede, fakirin cebindeki para eksildiğinde ve aç kaldığında bu hata dolayısıyla, bu yanlış uygulama dolayısıyla Sayın Bakanımız görünsün, 8,000,000,000 borca karşılık koyalım 1000 Türk Lirası ve ödeyelim 1000 Türk Lirası işçimize. Hayır arkadaşlar. En iyi arkadaşımız ve dostumuzdur Bakan. Fakat, biz burada dostluk ve arkadaşlığın ilerisinde bir fikir mücadelesi veririz. Biz haklı yanları olan insanlar için görevimizi yerine getiririz. İnsani yönden bağlarımız hiçbir zaman kopmayacaktır. Ancak, lütfen, bu haklı konularda Sayın Bakanlarımız daha duyarlı ve daha aktif olsunlar, yardımcı olsunlar. Emin olunuz değerli arkadaşlarım. 55,000 lira alan, bugün 55,000 Türk Lirası alan bir işçi, eğer bu fona devlet katkısı yatırılmış olsaydı 150,000 lira alacaktı. Bu senelerin biriktirdiği faiz ve fona düşecek milyarlarla, en azından 30-40,000,000,000'lık bir meblâğ, bu 55'i, 150'ye çıkaracak. Bu 80'i 200'e çıkaracaktı ve bizim emekli sigortalı insanımız,

yirmi beş sene güneş altında, yağmur altında ezilen ve başka hiçbir emeklilik dayanağı olmayan bu işçimiz, bugün huzur içerisinde evine gidip, yaşamını devam ettirebilecekti. Bu, bu şekilde izah edilirken, biz yine burdan geriye dönüş bütçede yoktur diyelim, tabii istenirse var da, hiçbir zaman bu Mecliste haklı birtakım hususları ortaya koyduğumuzda bu Meclis gidip, bütçesinde herhangi bir değişiklik yapmamıştır. İktidar bunu kabul etmemiştir ve bu defa da kabul etmeyecektir. Eminim bu defa da o 1000 lira, 1000 lira kalacaktır ve o Bakanlığımızın sayı olarak verdiği 70623 sigortalı, toplumumuz arasında haksızlığa uğramış, ıstırap içerisinde yaşayan bir kitleyi oluşturmaktadır. Bizim önerimiz, şartlar ne olursa olsun, Sayın Çalışma Bakanının bu konuyu ciddiye alarak bu insanlara ait olan bu paranın en yakın bir zamanda fona yatırılması hususunda gayret sarfetmesi ve bunu yapmasıdır. İnsanlık yönünden, yasal görev bakımından, anayasal düşünce bakımından bu Sayın Bakanın bir görevidir ve bugün iktidarda bulunan Hükümetin bir görevidir. Siz en fakir insanı 20,000 lira üç ayda vermediği için parası var-yok alacaksınız mahkeme huzuruna çıkaracaksınız, ceza verdireceksiniz, 20,000 liralık bir prim 30,000 lira olacak, ondan sonra bütçe elinde, bütün imkânlar elinde ve yasaların ve Anayasanın yürürlüğe konduğu günden yürütmesi, onun idaresinde bir taraf olarak bu prim durumunu dikkate almadan, devlet primi durumunu dikkate almadan siz onu orda bırakacaksınız. Bu kabul edilmeyen bir husustur. değerli arkadaşlarım. Şimdi 1 Ocak'tan itibaren zam yapılacak. Bir artış

getirilecek sigorta maaşlarına ve menfaatlarına. Biraz sonra bize açıklayacak arkadaşımız, nedir yerebileceği. Verebileceği %25 oranında bir artış olabilir. %25 oranda bir artış acaba bu rakamlar üzerinde ne kadar etkili olabilecektir? Bugünkü hayat pahalılığının gelişme süreci içerisinde bunun ağırlığı ne olacaktır?

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; 1987 Ocak'ta %3.18 olan hayat pahalılığı Kasım sonunda 38,40'a çıkmıştır. 1987 senesinde bu artış vardır ve şimdi Aralık'ta da hayat pahalılığı hesaplanacak olursa, bu %40'ların üzerine çıkacağı kesin gözle bakılmaktadır. Zaten bu hayat pahalılığı tartışılan bir konudur. Bu rakamlar enflasyon yanında tüm kuruluşlarımız tarafından çok geride kabul edilmektedir. Ve 1 Ocak'tan itibaren, bu tür emeklilere verilecek bu artış bizim yine önerdiğimiz eşel-mobil sistemi bu insanlara da tatbik olunsundur önerimiz. Tatbik olunmadığında artık bu insanlar bir sene sonra %41 hayat pahalılığı içinden gelen bu insanlar 1988'de diğer %51 hayat pahalılığı içine girip yüzde yüzlere çıkacaklar 1988 sonunda ve şimdi düşünülen zam nedir? Açıklasın bize Sayın Bakan. Acaba %100 bir zam verebilecek mi? Bu senenin ve gelecek senenin bu kendi rakamları ile gösterdikleri hayat pahalılığını ve enflasyonu karşılayabilirsin? Biz o önerimizde de haklıydık, Sayın Bakan ve Hükümet mensupları bize gelsinler, bu kürsüden hangi tür emekli var Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde ki eşel-mobil sistemine uygun maaş almaz.

Bir tek sigortalılar. En fazla para veren taraf bir tek sigortalılar değerli arkadaşlarım. İyi dinleyin çok önemlidir. Sendikalar için önemlidir, çalışanların çeşitli kesimleri için önemlidir, partiler için önemlidir. Bundan büyük bir haksızlık olamaz. Alınız memur emeklilerini, her üç ayda zam alırlar. Üç ayın hayat pahalılığına göre zam alırlar. Senede dört defa her üç ayda. Alın Hükümet işçilerini, belediye işçilerini ve birçok işçileri. Aynı şekilde zam alırlar. Alın şehit ve kayıp ailelerini, onlar da bir zam alırlar. Alın bankalarda çalışan birtakım insanları. Herkes buna uymuş, tek uymayan en fazla yatırım yapan, sosyal güvencesi için en fazla yatırım yapan taraf senede bir defa, lütfen, %25'leri, %30'lari geçmeyen bir zamlarla zaten maaşlar düşük, bir değerlendirme yapılıyor ve bu 70,000'i aşkın insan ve bunlardan emekli çıkanlar bundan faydalanmıyor. Hastalık devrinde faydalanmıyor. Onlar da iş kazaları, hastalık işsizlik bunlar da çok düşük seviyede, insanın masraflarını karşılayabilecek bir düzeyde değiller. Sigortalılarla ilgili daha fazla konuşmam icap etmez. Esas hususlara temas ettim. İktidarda bulunan arkadaşlarımla dikkatini çekerim. En yakın bir zamanda bunun tanzim edilmesi, işçinin hakkının ödenmesini ve şimdi ayarlanacak maaşların bugünkü gelişen hayat pahalılığı gelişmeleri içerisinde düzenlenmesini ısrarla partim adına ve çalışanlar adına burada istemekteyim. Diğer bir işçimizin menfaat sağladığı fon, İhtiyat Sandığıdır. Önemli bir fon. Burada Hükümetin katkısı yoktur. İşveren olarak katkısı olabilir. Ama üçüncü katkı yoktur. Burada işçi ve çalıştırana. Çalışan ve çalıştırana. Bir yüzde olarak İhtiyat Sandığına katkıda bulunur. Maalesef aldığımız bilgiler İhtiyat Sandığına muntazam yine bu katkılar sağlanmamaktadır. Birçok kuruluşlar ve müesseseler isimlerini de bazılarının Sayın Bakana verdik geçen konuşmamızda, büyük miktarlarda bu fona gereken zamanlarda bu yatırımlar yapılmıyor. Bu İhtiyat Sandığı uzun senelerden sonra işçilerin yekün alacakları bir paradır. Ancak yine en önemlisi bu İhtiyat Sandığına zamanında bu yatırımlar yapıldığı takdirde bu paranın değerlendirilmesi, faizlerinin sağlanması, bazı işlere yatırılıp kâr edilerek işçinin bu fondaki parasının güçlenmesine sebep olabilir. Ama muntazam

yatırılmadığında yine işçimiz kendi verdiği parayı kullanamaz duruma düşer. Soracaksınız, hiç olur mu işçi parasını verir de diğeri kendi parasını dahi bu fona yatırmaz. Olur arkadaşlar. Birçok kuruluşlarda işçiden paralar kesiliyor bordrolarda alınıyor bu para o müessese yararına kullanılıyor. Bazı olaylar su üstüne çıktığında mahkemeye intikal ediyor, bazıları da bazı yerlerde saklı kalıyor. Bizim bu husustaki istihdamımız, çok sıkı bir kontrol altına alınması İhtiyat Sandığı fonunun nasıl kullanılacağı, nasıl dağıtılacağı, kimlere dağıtılacağı, bu dağıtılan miktarların nasıl tahsil edileceği ve işçilere ait paraların kesinlikle, kesinlikle herhangi bir işveren tarafından başka maksatlara kullanılmaması, Bu bir suçtur. Bu bir suç olayıdır. Diğeri de suçtur. Yasaya göre 3'üncü katkı yapılmadığında o da bir suçtur. Fakat bu daha da ileri bir suçtur. Çünkü işçinin kendinden kesilen parayı alıp da başka maksatlara sarfeden taraflar varsa, Hükümetin İhtiyat Sandığı sorumlularının, İhtiyat Sandığı ile ilgili dairelerin buna el koyması, dava açması ve bunların mahkûm edilmeleri icap eder. Hem siz kendi paranızı koymayacaksınız, hem de bordroda kestiğiniz işçi parasını başka maksatlara kullanacaksınız ve bunları da biliyoruz. Kimler olduğunu da biliyoruz, kaç aydan beri de vermediklerini biliyoruz, kaç seneden beri vermediklerini de biliyoruz. Öyle isimler var bizim yanımızda ki, 6 seneden beri İhtiyat Sandığı parası yatırmıyorlar. Daha başkaları 4 seneden beri yatırmıyor, daha başkaları 3 seneden beri yatırmıyor ve bunların dosyaları bazı yerlerde duruyor. Rica ediyoruz bu fakir fukaranın hakkını ilk önce ilgililer korumalı. İlk önce Hükümet sorumluluğu tahtında bunlar yürütülmeli. Bize intikal etmemeli. Bize intikal etmesi demek, Hükümetin görevini yerine getirmemesi demektir. Biz burda size karşı çok övgü dolu sözler de söyleyebilirdik bugün. İhtiyat Sandığımız, Sosyal Sigortalarımız kanastbaş bir şekilde idare edilip insanların bu fonlardan daha iyi faydalanmaları yolunda bir gelişme görsek, bizim bu konuşmayı yapmamıza hiç gerek yoktu. Fakat mecbur kaldık. Mecburiyet tahtında bunu sizlerin bilgisine getirmek mecburiyeti hasıl oldu. Basından pasajlar var. Bu konularda yazılar yazıldı. Eleştiriler yapıldı. İşçinin sigortası diyor, işçinin İhtiyat Sandığı diyor. Bu konular basına da intikal etmiştir. Bu konular sendikalarca da bilinmektedir. Sendikacı arkadaşlarımız belki de buraya geldiklerinde bu konulara da temas edecekler.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Hani Curcioğlu nerede?

ZİYA RIZKI (Devamla) - Evet, değerli arkadaşlarım; sizin fazla vaktinizi ben almak istemiyorum. Benden sonra partimizden diğer hususlara temas edecek bir başka arkadaşım var. Ana Muhalefet Partisinden de arkadaşlar var. Bunları sabırla dinleyiniz ve emin olunuz ki bu söylenecek, bilhassa değindiğimiz bu çok önemli bu iki konuda öğreneceğiniz birçok daha hususlar olabilir. Beni dinlediğinizden dolayı hepinize teşekkür ederim. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ziya Rizki. SÜz sırası Sayın Mehmet Civa'dadır. Buyurun Sayın Civa.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Toplumcu Kurtuluş Partisi Milletvekili Sayın Ziya Rizki'nin bu Bakanlığın Sosyal Sigortalar ve İhtiyat Sandığı ile ilgili söyledikleri sözlere ve Bakanlığın bu bölümüne değerli meslektaşım, partimiz adına benden sonra yapacağı konuşmada ayrıntıda değinecektir.

ENVER EMİN (Lefkoşa) (Yerinden) - Hangisi?

MEHMET CİVA (Devamla) - Hasan Sarıca arkadaşım. Ben ise ilgili Bakanlığın sporla ilgili bölümünü gözden geçireceğim ve bu Bakanlığın sporla ilgili politikalarını hem eleştirecem hem de partimizin bu konuda öngördüğü görüşleri ortaya koyacağım.

Sayın milletvekilleri; bu kürsüden geçmişte de muhtelif vesilelerle gerek gündem dışı, gerekse başka amaçlar nedeni ile kürsüye geldiğimizde ülkemizde birçok konuda, özellikle sosyal hizmetlere yönelik çalışmalarda "Ekonomik Yıkım Paketi"nin gereği olarak sosyal hizmetler, sağlık, eğitim yani global olarak hizmet sektörü diye tanımladığımız kesimlerin ayrı ayrı bu "Ekonomik Yıkım Paketi"nden bıçak darbeleri aldığını vurgulamıştık. Bugün yine bu Bakanlığın

bütçesini eleştirirken aynı sözleri tekrarlamakta yarar olduğu inancındayım. Bu tabii Sayın Bakanın direkt bir kusuru olarak görülmemelidir. Biz de zaten öyle görmüyoruz. Bu iktidarda bulunan ve özellikle iktidarın büyük kanadı, Ulusal Birlik Partisinin benimsemiş olduğu serbest liberal ekonomik modelin bir yansımasıdır. Bu modelin felsefesi olarak uygulanmakta olan politikaların bir yansımasıdır ve ülkemizde son olarak imzalanan "Ekonomik Yıkım Paketi"nin yansımasıdır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1987 yılında Gençlik, Spor ve Çalışma Bakanlığı Bütçesine baktığımızda görüyoruz ki bu Bakanlığın bütçesi 308,285,000 L.'si olarak öngörülmüştü. 1988'de ise sporla ilgili bölüme öngörülen tahsisat 452,754,000 L.'dir. Global bir hesap yaptığımızda bu %40 dolaylarında bir artıştır. Ülkemizde resmî olarak enflasyon %55-60 dolaylarında kabul edilmektedir. Fiili olarak ise tabii enflasyonun %100'ün de üzerinde olduğunu yaşadığımız gerçeklerle görmekteyiz ve bilmekteyiz.

Şimdi %60-70 enflasyonun olduğu bir ülkede eğer siz bir yıl önce bir bakanlığın veyahut bir dairenin, yani Spor Dairesinin, spor hizmetlerinin ülkede yürütülebilmesi için Bütçesini 308,000,000 liraya bağlarsanız ve bir yıl sonra bu Bütçeyi %40 dolayında artırdık diye buraya rakamlar koyarsanız, tabii buna herkes güler ve bu rakamlar analiz edildiğinde görülür ki bu ülkede sporla ilgili bir politika yoktur. Herşey ya olduğu yerde durdurulmuştur veya geriye doğru bir gidiş vardır.

ENVER EMİN (Lefkoşa) (Yerinden) - Ne ilgisi var bunların sporla?"

MEHMET CİVA (Devamla).- Çok büyük ilgisi vardır efendim. Bu hizmetlerin, ülkedeki spor hizmetlerinin yürütülebilmesi için bir yıl önce eğer siz 300,000,000 lira harcarsanız ve bir yıl sonra biz 400,000,000 lira harcayarak bu hizmetleri yürütebileceğiz dersanız, herkes size güler Sayın Enver Emin. Çünkü siz bu Dairenin, bu Bakanlığın Bütçesini artırmıyorsunuz. Bunun Bütçesini geriye götürüyorsunuz ve demektir ki siz sporda Devlet olarak veyahut Hükümet olarak

bir hizmetiniz olmayacaktır. Sadece mevcut zorunlu hizmetler neyse, ona yapacaksınız ve olduğu yerde bu hizmetler dondurulmuş olacaktır. Dünyanın tabii hiçbir yerinde böyle birşey düşünülemez, hiçbir bilimsel olaya bu anlayış oturtulamaz. Bunu tabii biz "Ekonomik Yıkım Paketi"nin bu ülkede dayatılmasına bağlıyoruz. Hizmet sektörlerinden herşey kırılacak, hizmet sektörlerine ayrılan, Bütçede ayrılan pay kısıtlanacak ve Bütçenin aslan payı, ülkemizde birtakım, geçmişte de söyledik, 5-10 tane vurguncu ithalâtçı, gaziocu ve tüccara peşkeş çekilecek. Bunun global olarak ifadesi budur. Bundan daha değişik bir ifade varsa, Sayın Bakan bu eleştirilere cevap vermek üzere buraya geldiğinde, lütfen bize bu konu ilgili değerlendirmesini söylesin.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; dünyanın devlet olan hangi ülkesine bakarsanız bakınız, hangi ülkenin bütçesine bakarsanız bakınız, ben tabii sosyalist ülkelerle veya gelişmiş kapitalist ülkelerle değil, standart ülkelerle kendimizi kıyaslamak istiyorum. Bütçemizi kıyaslamak istiyorum. Dünyanın hiçbir ülkesinde bütçesi, toplam bütçesi içinde spora ayrılan payın, 0.25, yani %25, yüzdelerin içine girmiyor, %25 olan bir ülke varsa, bir kuruluş varsa, lütfen gene Sayın Bakanımız bizi yanıtlarken, bu konuda da görüşlerini söylesin. Acıdır ama gerçektir ki bizim ülkemizde Ulusal Birlik Partisi ağırlıklı Hükümetin bu ülkenin sporuna hizmet için ayırdığı pay toplam bütçe içerisinde 0.25'dir. Yani %25'tir. Bu tabii bizim yorumumuz değil, bize takdim edilen bütçe içerisinde almış olduğumuz rakamdır. 170,000,000,000 liralık toplam bütçe içerisinde spora bu yıl ayrılan pay 452,754,000 l.'dir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; biz tabii Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak teker teker bu bütçe kalemlerini analiz ederken peşinen şu gerçeği de vurgulamakta yarar görüyorum. Biz Ulusal Birlik Partisi-Yeni Doğuş Partisi-Hükümetinin bütçesine CTP Grubu olarak ret oyu vereceğiz. Öyle bir usul yoktur ki yani her bakanlık bütçesi eleştirilirken neden bu bütçeye ret oyu veriyoruz diye açıklamayı gerektiren bir usulümüz yoktur ama özellikle vurgulamak istiyorum ki biz Cumhuriyetçi Türk Partisi Grubu olarak sporla ilgili bu

Hükümetin politikasına temelden karşıyız ve onun için tabii bütçelerine ret oyu vereceğiz. Bizim spora bakışımız solda ise Ulusal Birlik Partisi ve Yeni Doğuş Partisi Hükümetinin de bu spor olayına bu memlekette bakışı tamamen %90 zıt bir farklılıktadır. Yani biz solun bir ucunda isek Ulusal Birlik Partisi de sağın bir ucundadır spora bakış açısından. Temel farklı bir görüşümüz vardır. Özeti şudur. Bir defa bu Hükümetin geniş anlamda bir spor politikası olduğunu kabul etmek mümkün değildir. Varsa bile global, bir elit spor anlayışı, müsabaka spor anlayışı ve göze hitap eden spor anlayışı.

ENVER EMİN (Lefkoşa) (Yerinden) - Seninki nasıl?

MEHMET CİVA (Devamla) - Eğer varsa bir spor politikası bu budur.

ENVER EMİN (Devamla) - Kendi görüşlerini de söyle.

MEHMET CİVA (Devamla) - Bizim Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak spora bakışımız, biz kitle sporunu öngörüyoruz. Geniş kitle sporunu öngörüyoruz. Ülke nüfusunun büyük kesiminin spor yapabilme olanaklarının yaratılmasını öngörüyoruz.

ENVER EMİN (Devamla) - Parasız yani.

MEHMET CİVA (Devamla) - Ben aşırı görüşler ortaya koymak istemiyorum bu noktada, bu spora bakış felsefemizi ortaya koyarken. Yani ben sizlere işte Doğu Almanya'da her dört buçuk kişiden, her on kişiden dört buçuk kişi spor yapıyor, onun için biz de aynı spor politikasını ülkemizde uygulayalım demiyorum ama kitle sporu diye bir olayın da bu ülkede olmadığını ve bunun olmamasının sebebinin de ülkeyi yöneten Ulusal Birlik Partisi Hükümetinin spora bakış açısından kaynaklandığını söyleyebilirim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; şimdi tabii bu farklı felsefe ve yaklaşımları da vurguladıktan ve ortaya koyduktan sonra, Bütçedeki belirli noktaları analiz etmek istiyorum.

Sporun gelişmesi ve yaygınlaşması için kursların, seminerlerin, olayla ilgili şuraların önemini kavramayan yoktur, bunu bilmeyen yoktur. Hepimiz bu işin bilincindeyiz. Ama bu Hükümetin Bütçesine baktığımızda görüyoruz ki kurs ve seminer giderleri ile 4'üncü Spor Şurası giderlerinin karşılanması için 1987 yılında Bütçeye 1,300,000 lira konmuş, 1988'de ise Bütçede 4,000,000 lira öngörülmüştür. Bu da ne demektir sayın arkadaşlar? Bu da demektir ki, sporla ilgili bu ülkede sırf şov olsun diye bir 4'üncü Spor Şurası düzenlenecektir. Orda birtakım görüşler, öneriler ve bu ülkenin sporunun kalkınması için, yaygınlaşması için yüreği atan bir sürü spor adamı gelip o şura'da değerli görüşlerini ortaya koyacak. Bunlar yazılacak, çizilecek ve sonunda herşey o yazıldığı, çizildiği yerde kalacak, geçmişte olduğu gibi. Tabii bu konuda fazla kötümser olmak istemem ama geçmiş, 1'inci, 2'nci, 3'üncü Spor Şuralarına baktığımızda, orda konuşulanları bir gözden elekten geçirdiğimizde görüyoruz ki herşey o mikrofonlardan söylenen ve o kâğıtlara kaydedilenlerin ötesine geçmemektedir. Bu bakımdan 4'üncü Spor Şurası hakkında da şu anda kötümser konuşabiliyorum. Yoksa aslında kendi ve de partim öyle aşırı kötümser bir anlayış veya düşüncemiz yoktur. Hepimizin yüreği ülkemizin ve ülke insanlarımızın mutluluğu için atmaktadır ve bu ülkenin sporda da daha ileri noktalara ve daha ileri boyutlara ulaşmasında mutlaka gönülden arzumuz ve dileğimiz vardır. Ama buraya konan rakamlara baktığımızda üzülerek ifade etmek isterim ki, istemeye istemeye bu kötümserliğe kendimizi kaptırıyoruz.

Bunun ötesinde kitle sporunda önemli faktörlerden biri olan ve sporu geniş bir alana, köylere kadar yaymanın bir aracı olan amatör köy spor kulüplerinin teşvik edilmesi ve desteklenmesi gelir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Hükümetin Bütçesine baktığımızda görüyoruz ki gene "Ekonomik Yıkım Paketi"nin bir gereği olarak 1987 yılında Bütçeden bu amatör köy spor kulüplerinin teşviki adı altında ihdas edilen projeden 10,000,000 liralık ödenek konmuşken ve bu yıl bunun en azından 100,000,000 Türk Lirasına çıkarılması biz beklerken, maalesef görüyoruz ki bu Hükümetin Bütçesinde 1988'de bu kaleme bir tek kuruş dahi konmamıştır. Bu da ne demektir? Bizim Hükümet olarak bu konuda köy kulüplerinin, amatör kulüplerin desteklenmesi, sporun geniş kitlelere yaygınlaştırılması diye bir anlayışımız ve politikamız yoktur. En hafif tabiriyle olayı ben bu şekilde değerlendiriyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; transferler kalemi bu yıl 120,000,000 Türk Lirası olarak öngörülmektedir. Transferler kaleminde ne vardır? Transferler kalemi spor federasyonları ile spor federasyonlarına bağlı spor dernekleri ve gayri federe derneklere yardım. 1987 yılında bu kaleme 80,000,000 Türk Lirası vardı. Bu yıl bunun 500,000,000 Türk Lirasına çıkarılmasını biz beklerken, maalesef yine bu Hükümet bu ülkedeki spor politikasızlığı nedeniyle, spora karşı cimriliği nedeniyle ve de esas olarak "Ekonomik Yıkım Paketi"nin bir gereği olarak bu alanlarda habire kısıntıya gitmektedir ve %50 dolayında bir artışla 80,000,000 liralık kalemi, 120,000,000 Türk Lirasına çıkarmıştır. Başında söylediğim sözleri tekrarlamama gerek yoktur. Resmi olarak enflasyonun %60 dolayında seyrettiği bir ülkede, siz geçen yıl 80,000,000 Türk Lirası olarak yaptığınız yardımı bu yıl 120,000,000 Türk Lirasına çıkarırsanız, bu demektir ki siz hiçbir şeyi artırmıyorsunuz. Bugün bir çift spor ayakkabısının 50 - 60,000 Türk Lirasına çıktığı bir ülkede kulüpler, amatör spor dernekleri kendi yağlarıyla ciğerlerini kavuruyorlar dahi diyemiyorum, çünkü ciğerlerini kavuracak yağı dahi alacak parayı vermiyorsunuz siz. Yani sizin bu konudaki politikanız sayın arkadaşlar maalesef budur. 80,000,000 Türk Lirasını 120,000,000 Türk Lirasına çıkarırsanız, bu demektir ki hiçbir artış yapmamışsınızdır.

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROGLU (Yerinden) - Volkan'ın yerini aldın yani.

MEHMET CİVA (Devamla) - Tespit tespit bütün şeylerinizi sayıyoruz Sayın Başbakan, sporla ilgili politikalarınızı. Tabii Sayın Başbakan da bu arada Genel Kurula teşrif ettiler.

Dr. DERViŞ EROGLU (Devamla) - Seni dinlemek için geldim.

MEHMET CİVA (Devamla) - Teveccüh ettiniz.

Teşrif etmesinden dolayı esinlendim ve birşeyi daha bu sözlerime cümle ilâve etmek istiyorum, ticaretten gelen bir başbakan olsa, bu uygulanan politikaları anlayabilirdim. Yani ticaretten gelmiş tüccar bir kişi, tüccara büyük oranda hizmeti kendinde bir görev bilebilir. Halbuki bizim Sayın Başbakanımız spordan gelme bir kişidir. Gençliğinde spor kulüplerinde başarılı bir sporcuydu, daha sonra başarılı bir spor yöneticisi olarak görevler ifa etmiştir bu memlekette. Ama şu anda üzülerek söylemek isterim ki spora karşı maalesef başarısız bir kişidir veya Hükümet Başkanıdır.

FADIL ÇAĞDA (Girne) (Yerinden) - Vefasızlığındandır o, vefasız sporcu.

MEHMET CİVA (Devamla) - Bu sözlerimi de anti parantez...

Dr. DERViŞ EROGLU (Devamla) - Onun kararını kulüpler verecek.

MEHMET CİVA (Devamla) - Anti parantez vurgulamakta yarar görüyorum Sayın Başkan, sayın milletvekilleri.

Yatırımlar kalemine geçmek istiyorum. Yatırımlar değerli arkadaşlar; yani bütün söylediklerimiz bir yana, yatırımlar aynadır, her olayda aynadır. Yani eğer bir ülkede ekonomik olarak birtakım yatırımlarınız varsa, büyük yatırımlarınız varsa demektir ki o ülkede bir kalkınma hamlesi vardır. Sporda da olay aynıdır, aynı gözlemlerle olaya bakıyoruz, bakmamız gerekiyor ve sporla ilgili yatırımlara baktığımızda değerli arkadaşlar; spora bu Hükümetin verdiği önemi anlamakta güçlük çekmemekteyiz. 1987 yılında 110,000,000 Türk Lirası yatırım yapan bu Hükümet, 1988'de spor alanında 125,000,000 Türk Lirası yatırım yapmayı öngörmektedir, o da yarım kalmış iki tane projenin tamamlanması için. İşte spora bu Hükümetin bakışı, yaklaşımı bu kadar gayri ciddidir. Yarım kalmış iki tane projenin tamamlanması için 1988 yılında 125,000,000 Türk Lirası öngörülmektedir. Eğer siz bir ülkede spor politikası uygulayacaksanız, spor yapılabilmesi için altyapıyı hazırlamanız lâzım. Altyapı tesis demektir. İnsanların spor yapacağı alan demektir ve insanların spor yapabilmesi için bu tesislerin, alanların yapılabilmesi için para, kaynak ayırmak demektir Bütçeden. Siz Lefkoşa'nın varoşuna 25,000 kişilik stadyum yaptık diye çıkıp burda işte spora yatırım yapıyoruz diye öğünemezsiniz. Evet, güzel bir yatırımdır o, takdir ederiz böyle stadyumlar yapılsın ama bu Meclise bir bütçe hazırlayıp gönderirseniz ve bize dersiniz ki 1987'de biz 110,000,000 lira yatırım yaptık, 1988'de ise iki tane yarım kalan tesisi tamamlayabilmek için eksilen 125,000,000 Türk Lirasını bu Bütçenin kaleminde yatırım olarak gösterirseniz, bu hem kendinizi, hem de bizi aldatmaktan öteye birşey değildir. Çünkü siz 1988'de hiçbir yatırım yapmıyorsunuz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Hükümetin Bütçesini yatırımlarıyla, transferleriyle toplam bütçe içinde ayırdıkları payla incelediğimizde başında da söylediğim sözler kendini kanıtlamaktadır. Fazla da söze bilmem bu konuda gerek var mı? Yani kısacası diyoruz ki

bu Hükümetin 1988 Bütçesinde ne transferlerinde, yani kulüplere, federasyonlara yapacağı yardımlarda, ne de yatırımlarda, ne de spora 1988 yılı içinde tahsis edilen payda, ne de köy kulüplerinin ve amatör köy spor derneklerinin desteklenmesi için hiçbir katkısı yoktur. Bunu açıkça ve rahatlıkla burda söyleyebiliriz. Bu Bütçe tamamen Hükümetin hazırladığı bir bütçedir, rakamlardan oluşan birşeydir ve bu rakamları biz tahlil ettiğimizde bu manzara bizim karşımıza çıkabilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hükümetin tabii bu politikalarının sonucu olarak bunca yıldır ülkenin gençleri toprak zeminli sahalarda, toz duman içinde boğuşmaya mahkûm edilmiştir. Rum'dan kalma üç-dört tane çim sahanın dışında bu ülkenin ne köylerinde, ne kasabalarında, Lefkoşa'nın varoşunda Sanayi Bölgesinin kenarına yapılan, o da tabii nasıl başladı, nasıl yapıldı onun macerası ayrı, yani ona girmek istemiyorum, o tamamen empoze birşeydir Hükümete. Federasyonun zorlamalarıyla, dürtüklemeleriyle, baskılarıyla empoze edilmiş, mecbur kalmıştır Hükümet artık o tesisin temeli atıldı, seneler geçti, taş taş üstüne konmadı. Hükümet artık yani utanma pazar, mide bozar, o kabilden mecbur oldu ve bütçesine para koydu ve o tesisi bitiriyor. Yoksa yani onun da biteceği yoktu. Bunun ötesinde yani bu Hükümetin bu sporcu gençliği, bu memleketin gençliğini bu toz dumanlı sahalardan kurtarmak için herhangi bir ciddi girişimi maalesef bize sunmakta olduğu, bütçesiyle olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Bütçenin analizini bu şekilde yaptıktan sonra belirli birtakım spor dallarına ve olaylarına da kısaca değinerek bu konuşmamı tamamlamak istiyorum.

Bir defa bizim ülkede spor denince akla futbol ve bunun ötesinde okullar gelmektedir. Futbol okul döneminden başlar, spor kulüplerinde bu ülkenin koşullarına göre standart belli bir yaş vasatı var, 30-32 dolayına kadar

devam eder, ondan sonra futbol yaşamı sona erer. Yani ülkemizde okuldan başlayıp okul dönemi sonrasında devam edebilen spor dallarından birisi futboldur. Bunun ötesinde okul döneminde başlayıp da okul döneminden sonra devam eden spor dalının çok az olduğunu burda rahatlıkla söyleyebiliriz. Bunun tabii doğru bir olay olmadığını bu Kürsüden vurgulamak isterim. Bu konuda Hükümetin konuya eğilmesini ve okuldan sonra da gençlerin, insanlarımızın spor yaşamlarının devam etmesi için Hükümetin önlem almasını naçizane bir görüş olarak, bir öneri olarak burda vurgulamak isterim.

Ozellikle güzel, nadide bir çiçek kadar güzel olan atletizmin bu ülkede okul yaşamıyla birlikte sona erdiğini hepimiz biliyoruz. Atletizmin okul yaşamından sonra da ülkemizde devam ettirilmesine çaba gösteriliyor ama bu çabaların yeterli olmadığını burda vurgulamak istiyorum. Bunun daha organize bir şekilde ele alınması, daha organize bir şekilde yaşama geçirilmesi kulüpler bünyesinde atletizm müsabakalarının da düzenlenmesi, teşvik edilmesi, desteklenmesi bizim bu Bütçenin bir bölümünü eleştirirken önermek istediğimiz hususlardan biridir. Bu konuda altyapı yetersizliğinin olduğu, en azından bir tartan piste gereksinim olduğunu vurgulamak istiyorum. Kulüplerarası yarışlar organize edilirse, desteklenirse bu ülkenin gençlerine yararlı bir hizmet yapılabileceğine de inandığımı belirtmek istiyorum. Güzel ve ileri yaşlara kadar, insanın ileri yaşlarına kadar yapabileceği spor dallarından biri olan tenisin Hükümet tarafından tenis sporunun Hükümet tarafından ele alınmasını, zaten çok az sayıda olan tenis courtlarının da bugün ülkemizde 5-10 tüccar tarafından kapatıldığını artık bilmeyen kalmamıştır. Sayın Bakanımızın ve Hükümetin de bu konuyu ciddiyle ele almasını ve tenis sporunun daha geniş kitlelere yaygınlaştırılması için tenis courtlarının geniş kitlelerin hizmetine, mevcutların geniş kitlelerin hizmetine açılması ve yeni tenis courtlarının yapılması için Hükümetin önlem almasını da burdan talep etmek istiyorum.

Yüzme ile ilgili birkaç söz söylemem gerekiyorsa, biz bir Adayız, bir Ada ülkesiyiz ama yüzme diye bir olayın da, yüzme sporu diye bir olayın da bu ülkede olmadığını bilmem söylememe gerek var mı? Bu konuda yılda birkaç müsabaka. O da büyük reklâmlarla 5-10 tane gencin çok pahalı bir spor olan sörf, su kayağı dediğimiz o...

İÇİŞLERİ, KOYİŞLERİ VE DCGAL KAYNAKLAR BAKANI
TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Sörf başkadır.

MEHMET CİVA (Devamla) - Sörf, evet sörf.

GENÇLİK, SPOR VE ÇALIŞMA BAKANI GUNAY CAYMAZ
(Yerinden) - Sen yüzen ya üç ay denizde. Balık elbisesi de aldın...

MEHMET CİVA (Devamla) - 5-10 tane zengin çocuğunun böyle büyük reklâmlarla yaptığı bir spor olayı. Bunun ötesinde işte senede bir defa da bir maraton müsabakası. Onun ötesinde yüzme olayı diye, yüzme sporu diye bir olayın olmadığını burda vurgulamak isterim. Bir defa Sayın Bakan tabii oturduğu yerden bize lâf atıyor. Biz tabii çok özel merakımızdan dolayı üç ay yüzüyoruz. Üç ay yüzüyoruz ve yani bu...

IBRAHİM KORELİ (Lefkoşa) (Yerinden) - 3 ay yüzer, 9 ay da sürünür.

MEHMET CİVA (Devamla) - Bu yüzmeyi biz...

BASBAKAN Dr. DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) - Civa hayatından memnundur.

MEHMET CİVA (Devamla) - Benim gibi çok arkadaşımız kendi-kendine kâh boğula boğula, şükür tabii bugünlere, yaşadığımız. Büyük tehlikeler atlata atlata bir Ada ülkesinde büyük tehlikeler...

ENVER EMİN (Lefkoşa) (Yerinden) - Sanki mecburuz...

MEHMET CİVA (Devamla) - Mecbursunuz efendim. Devlet olarak, Hükümet olarak bu olayı ele almak mecburiyetindesiniz ve bu Allahın bize bahsettiği en büyük nimet olan bu denizden gençlerimizin en iyi şekilde yararlanabilmesi için Hükümet olarak bunu ele almak mecburiyetindesiniz ve gençlerimi...

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Av sporu da var Civa.

MEHMET CIVA (Devamla) - Gerek okullarda, gerekse Hükümetin düzenleyeceği kurslardan, eğitimlerden geçirilerek yüzme sporu ve yüzme Kıbrıs'ın genç insanlarına öğretilmelidir. İngiltere nere, Londra nere, deniz nere? Londra'da bugün İngiliz çocukları kara parçasının göbeğinde yaşıyor ve yüzme bilmeyen İngiliz çocuğuna rastlamak mümkün değildir. Çünkü insanlar işleri bu şekilde ciddi olarak ele alıncalar birtakım işleri başarabiliyorlar.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Bizimkiler ava meraklıdır.

MEHMET CIVA (Devamla) - Her ne kadar da yani politikalarınizi benimsemiyorsak bile bu konuda geniş insan kitlelerine, genç insanlara yüzme sporunu öğretmek mecburiyetindedesiniz. Yüzmeyi öğretmek mecburiyetindedesiniz.

ÖMER DEMİR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Boşlukta yüzüyoruz.

MEHMET CIVA (Devamla) - Değerli milletvekilleri; ülkemizde son yıllarda önemli bir spor olayı haline gelmiş olan satranç sporu üzerinde de birkaç kelimeyi söylemek isterim. Son yıllarda satranç ülkemizde gerçekten süratle yaygınlaşan spor dallarından biridir ama üzülerek belirtmek isterim ki, dilerdim ki bu spor dalının bu kadar yaygınlaşmasında, bu kadar geniş kesimlerde sevilmesinde ve benimsenmesinde Hükümetimizin de birazcık payı olsun ama üzülerek belirtmek isterim ki Hükümetin maalesef bu konuda hiçbir katkısı yoktur bugüne kadar. Büyük oranda bu işin yükü beş-on tane insanın omuzlarındadır. Bu işi sürükleyip bugünlere getirmişlerdir. Dileğimiz, isteğimiz odur ki devlet, Hükümet bu spor alanına bundan sonra el atsın, ele alsın. Bu spor faaliyetini ciddi şekilde desteklesin.

Çünkü en kolay, en ucuz, geniş kitleler tarafından yapılabilecek bir spordur. Bugün gidebilirsiniz spor kulüplerine, çoğunuz gidiyorsunuz, bilirsiniz, spor kulüplerinde gençlerin büyük kesimi yeşil masaların etrafında trak truk ya gonga ya pokerize oynamaktadır. Bu gençlerin bu...

GENÇLİK, SPOR VE ÇALIŞMA BAKANI GUNAY ÇAYMAZ (Yerinden)-
Hakaret etme.

İBRAHİM KORELİ (Lefkoşa)(Yerinden) - Gençlere hakaret etme.

MEHMET ÇİVA (Devamla) - Bu gençleri, bu kötü alışkanlıktan kurtarmak Hükümet olarak sizin boynunuzun borcudur. İşte size güzel bir öneri, satranç sporuna el atın, ele alın, destekleyin, kulüpler tarafından, insanlar tarafından daha çok benimsenmesi, yaygınlaştırılması için Hükümet olarak girişim yapın. Bu spor dalının gelişmesi için, uzmanlar getirin, periyodik seminerler düzenleyin. Bunlar büyük maliyetler ve masrafı gerektirmeyen olaylardır. İnanırım ki bu konuda yapmakta olduğumuz bu ciddi uyarıyı da Hükümet ciddi ciddi ele alacak ve özellikle kolay ve ucuz olan bu sporun, satranç sporunun birçok yerde yaygın olarak oynanması için gereken desteği sağlayacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; can alıcı bir spor dalımız da, önemli bir spor dalımız da bu ülkede tabii bu konuda Hükümetin politikası var mı, büyütleçe ararsanız Hükümet politikası olduğunu göremezsiniz. Başbozuk bir iş avcılık. Bu memlekette avcılık spor mu? Nedir bu avcılık? Hiç, yani birşey bulamazsınız Hükümetin bu konuyla ilgili. Hükümeti bu konuyla ilgili nerede bulursunuz? Hükümeti bu konuyla ilgili para almaya gelince karşınızda bulursunuz ve resmi Hükümetin yayınladığı rakamlardan senede 120,000,000 Türk Lirası bu avcı zümresini soyarak bu Hükümet, bu avcı zümresini soyarak 120,000,000 Türk Lirasını almaktadır. Ama bu kesime 120 kuruşluk bir hizmeti ve faydası olmamaktadır.

Bu ülkede resmi rakamlara göre 13,000'in üzerinde kayıtlı tüfek vardır. Bu 13,000 kişinin 10,000 kişinin dağlara, bayırlara çıktığını düşünürseniz, bir de peşlerine her birinin bir-iki tane yakınını, çocuğunu taktığını düşünürseniz, 30,000'in üzerinde insanın bu avcılık denen spor olayıyla ilgili olduğunu, ilgilendiğini ve severek yaptığını bu kürsüden vurgulamak istiyorum ve Hükümeti, bu insanların 120,000,000 lirasını alan Hükümeti bu avcı zümresine de hizmet getirmeye çağırmak istiyorum. Tabii Sayın Bakan diyebilir ki bu parayı Taşkent Atasayan, yani İçişleri Bakanı toplamaktadır bu parayı. Bu görev ona düşmektedir. Beni hiçbir şey alakadar etmez. Biz burda Sayın Derviş Eroğlu Hükümetinin politikalarını eleştiriyoruz, yetkisizlik, şu bu bizi ilgilendirmez. Hükümet bir bütündür, Başbakanı Sayın Eroğlu'dur, kendisi de şu anda bizi dinlemek lütfunda bulunmaktadır. Sayın Başbakana bu Bakanlığın bu bütçesini eleştirirken bütün avcılar adına çağrıda bulunuyorum, bu spor dalını ele alınız, tükenmekte olan av hayvanlarını ya üretip meralara salınız, veyahut başka önlemler düşünüyorsanız onları alınız ve 30,000'e yakın bu insanın ilgilenmekte olduğu bu spor dalına bir hizmet getiriniz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; benim bu aşamada yapmakta olduğum bu öneri, fantazi bir öneri değildir. Bunun uygulaması hemen komşumuz Rum kesiminde uygulanmaktadır. İki-üç yıldan beri Rum kesiminde 10,000'lerce keklik, tıraş ve benzeri av kuşlarının üretildiği ve av zamanından bir-iki ay önce meralara salındığı, sadece benim yaptığım malumu ilandır, yani herkesin bildiği birşeydir. Dolayısıyla benim bu aşamada bu konuyla ilgili yaptığım önerinin fantazi bir öneri olmaması gerekiyor.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemizde av hayvanları gerçekten çok ciddi şekilde azalmıştır. Bugün ava giden %90 avcımız geri evine eli boş dönmektedir. Ancak bu %11 kesim, usta avcılar ava gittiklerinde onlar da birkaç tane vurup evine dönebilmektedir ve gerisi ise bu spordan gerçekten ciddi şekilde soğumaktadır veyahut da

yasak bölgelere karşı, yasak bölgelerde avlamak için içlerinde önüne geçilmez bir arzu duymaktadırlar. Ama biz Devlet olarak, Hükümet olarak bu konuda ciddi önlemler alırsak ve her merada avcımızın avlayabileceği yeterli hayvanı üretir salarsak büyük oranda da yasak avın önüne geçmiş oluruz.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden) - Ev tavşanlarını da salsınlar ovaya da onları da vursunlar.

MEHMET CİVA (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tabii avcılıkla ilgili yaz zamanlarında özellikle kurak olan ülkemizde çeşitli yörelere suluklar yapılması da av hayvanlarının zamansız tükenmesini önleyebilecek ve av hayvanlarının korunmasına yararlı olacak önlemlerden biridir. Bu konuda geçmişte birtakım girişimler olduğunu duyduk, sevindik ama bugüne kadar tabii herhangi bir uygulama olduğunu görmediğimizi de bu kürşüden vurgulamak istiyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; spor sağlığı ve spor hekimliği üzerinde de bir-iki kelime izin verirseniz söylemek istiyorum. Bu ülkede tabii spor politikası yoktur. Olmadığı için de tabii spor ~~günden~~ veya spor hekimliğinden bahsetmek de tabii mümkün değildir. Bunu da rahatlıkla söyleyebiliriz. Bir defa spor denen olay bilimsel olarak ele alınmamaktadır ve bilimsel olarak ele alınmadığı sürece de bu işlerin yapılması mümkün değildir. Bizim dileğimiz yani bu işi yapacaksa ciddi olarak yapalım, bilimsel olarak ele alalım ve bu alanda özellikle ilgili ve yetenekli spor eğitimcileri yetiştirelim, tabii bunlar için Bütçemizde herhangi bir ödenek şu bu yoktur ama bir dilek, bir öneri olarak bugüne kadar bu işler ihmal edildi, En azından bundan sonra bu işlerin düşünülmesi için bu önerimizi ve eleştirimizi de yapmış olalım.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tabii bu Hükümetin bu konuyla ilgili politikası alaturka bir politika. Bunu başında da söyledik, bir kez daha bunu bu aşamada vurgulamak istiyorum. Spor olayına bilimsel olarak eğinilmiyor. Her iş alaturka gidiyor, spor yapmaya çalışıyoruz. Teşvik ediyoruz, işte bir şeyler oluyor ama bir taraftan bakıyoruz Sayın, bu Hükümetin Sağlık Bakanı bir kampanya başlatıyor

"sigarayı bırak" kampanyası. Çok güzel, çok güzel. Çok ciddi, fevkalade takdir ettiğimiz ve alkışladığımız bir kampanya. Yeter ki bu takdire ve alkışa...

İÇİŞLERİ, KOYUŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANİ TAŞKENT
ATASAYAN (Yerinden) - Layık olalım.

MEHMET CİVA (Devamla) - Layık olalım. Özür dilerim sözümü tabii yanlış anlaşılmasın, layık olalım, yani demek isterim ki bu kampanyayı başlatmak hüner değildir.

SAGLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANİ Dr.MUSTAFA ERBİLEN
(Yerinden) - Gör be Ergin takdir eden de var.

ERGİN ABDULLAH (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Olumluları hep sen saydın Sayın Bakan, bize birşey bırakmadın.

MEHMET CİVA (Devamla) - Bu kampanyayı başlatmak ve bu kampanya üzerinde ciddi ciddi durmak ve bu kampanyayı yaygınlaştırmak. Şimdi Hükümet bir bütündür ve Hükümetin politikaları da bir bütündür. Biz gerçekten ve cidden merak ediyoruz. Bu sigarayı bırak kampanyası, sağlığını koru kampanyası Sayın Sağlık Bakanı Erbilen'in politikası mı, yoksa bu Hükümetin politikası mı? Bize göre bu Hükümetin politikasına kesinlikle hiçbir ilgisi ve alakası yoktur. Böyle bir politikası olan Hükümet, bu Devletin televizyonundan insanlarımızı sigara içmeye teşvik eden reklâmlara fırsat vermemelidir. Böyle bir politikası olan Hükümet, bu ülkede sigaraların adına ve firmalarının adına turnuvalar düzenlettirmemelidir. Böyle bir politikası olan Hükümetin sahalarda spor yapan gençlerin göğsüne sigara reklâmları koydurtmamalıdır. Şimdi biz tabii bütün bunlar yapıyor diye eleştiriyoruz ve dileriz ki eğer bu Hükümetin politikasıysa bu, bu politika yanlış uygulanmaktadır. Bu eleştirilerimizi dikkate alsınlar, bunu düzeltsinler. Yok eğer bu Hükümetin politikası değilse ve Sayın Sağlık Bakanı Erbilen'in politikasıdır, Hükümet lütfen Sayın Erbilen'in bu politikasına uysun ve ciddi ciddi bu kampanyayı yaşama geçirelim. Bu sigara denen illetten gençlerimizi koruyalım, insanlarımızı, yurttaşlarımızı koruyalım. Çünkü gerçekten artık su götürmez bir gerçektir. Bilimsel olarak ispat edilmiştir bir gerçektir ki bu sigara denen illet kanserin en başta gelen faktörlerinden biridir.

Ve Ulusal Birlik Partisi milletvekillerinden değerli meslektaşımız Sayın Doktor Tüccaroğlu da bu Mecliste bu konuyla ilgili gerçekten hepimizin takdirini kazanmış bir konuşma, bir araştırmasını sunmuştur. Ülkemizde günden güne kanser denen olay grafiği yatay değil, dikey olarak hızla yükselmektedir. Bunu gören, bilen insanlar olarak Erbilin'in, Sağlık Bakanı Erbilin'in bu kampanyasının yaşama geçirilmesi için spor olayından bu sigara reklamını, televizyondan bu sigara reklamını, bu turnuvaları, bu gençlerin göğüsündeki sigara reklamlarını lütfen bundan sonra kaldırtalım. Yani 3-5 kuruş para uğruna insanların zehirlenmesini teşvik eden bu reklamları lütfen bu görüntüden kaldıralım ve insanlarımızın sağlığının korunması için başlatılan kampanyaların ciddi sonuçlar verebilmesi için biz de konuları ciddi olarak ele alalım diyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşmamın sonuna gelmiş bulunuyorum hemen hemen. Bir noktaya daha değinerek konuşmamı bağlamak istiyorum. Tabii, konuşmamın başında söyledim. Biz kitle sporundan yanayız. Ama bu kitle sporundan biz yanayız diye, demek değildir ki müsabakalar yapılmayacak, demek değildir ki yarışmalar yapılmayacak, demek değildir ki yine, birtakım yarışlarda başarılar olmayacak, ödüllendirmeler olmayacak. Tabii bunu da vurgulamak istiyorum. Şimdi bunu söyledikten sonra Güzelyurt Bölgesinden bir örnek vermek isterim.

Sayın arkadaşlar; Güzelyurt Bölgesi belli bir süreden, dönemden bu yanadır sürekli olarak her spor alanında gerçekten büyük başarılar elde eden bir bölgedir ve bu bölgemizde bugüne kadar doğru dürüst bir kapalı spor salonunun olmadığı bir gerçektir. Başka yerlere de yapılsın. Dileriz ki kaynak ayrılınsın Devlet bütçesinden ve her gerekli yere kapalı spor salonları yapılsın. Ancak, öncelikle gerçekten büyük başarılar, çeşitli spor dallarında büyük başarılar elde etmekte olan Güzelyurt Bölgesine de bir kapalı spor salonunun yapılması gerekliliğine konuşmamın bu aşamasında değinmek isterim.

Değerli arkadaşlar, tabii spor olayı bir alt yapı olayıdır, bir tesis olayıdır. Bilimsel bir olaydır.

Ben, konuşmam içerisinde bu konulara ayrıntıda değindim. Ciddi olarak olâya biz banyoruz. Dileriz ki bizim uyarılarımızı da ilgili Bakan arkadaşımız ve Hükümet ciddiyetle ele alır, değerlendirir, bu görüşlerimizden yararlanır ve ülkemizde spor olayının daha geniş kitlelere yayılması için adımlar atar. Konuşmamı sabırla dinlediğimiz için teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Mehmet Civa.

Sayın milletvekilleri; söz sırası Sayın Hasan Sarıca'dadır.

HASAN SARICA (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bugün 22 Aralık 1987. Çalışanların göğüslerinde Mustafa Kemal Atatürk'ün "hak verilmez" özdeyişinin yazıldığı, öğretmen kardeşlerimizin Meclisin dış bahçesinden içeriye sokulmadıkları bir günde Çalışma Bakanlığının Bütçesini görüşmeye devam ediyoruz.

ENVER EMİN (Lefkoşa) (Yerinden) - Bu lâfı söyleme...

BAŞKAN - Sayın Sarıca bir saniye müsaade eder misiniz?

HASAN SARICA (Devamla) - Buyurun Sayın Başkan.

BAŞKAN - Dünyanın neresinde grev eylemine giren bir grup Meclisin içine alınır?

HASAN SARICA (Devamla) - Yoktur efendim grev.

ENVER EMİN (Yerinden) Nasıl yoktur Sayın Sarıca?

HASAN SARICA (Devamla) - Nerde var grev?

BAŞKAN - Nerde var efendim?

HASAN SARICA (Devamla) - Göğsünde "hak verilmez" yazısı yazıyor.

BAŞKAN - Efendim, dinleyici olarak gelip girmek isterse girebilir. Ama grev eylemi dolayısıyla bir gösteri yapıyorsa beyaz gömlekle alınmaz Sayın Sarıca ve bir milletvekilimizin beyaz gömleği giyerek içerde benim bilgim olmadan broşür dağıtması da hatalıdır.

KEMAL EMİRZADE (Lefkoşa) (Yerinden) - Grev sözkonusu değildir Sayın Başkan.

BAŞKAN - Yarın Başkanlık Divanını toplayacağım ve bu konuda bir görüşme yapmak zorunda bırakıldım.

BAŞBAKAN Dr. DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) - Eyledir. Nasıl? Grevin çeşitleri var.

BAŞKAN - Lütfen gerçekçi olmak zorundayız. Meclisi İçtüzüğe göre yönetmek durumundayız. Devam ediniz lütfen.

Dr. DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Hangi ülkedeyiz?

HASAN SARICA (Devamla) - Sayın Başkan, tabii bu bir yaklaşım meselesidir.

BAŞKAN - Evet, yarın tartışırız.

HASAN SARICA (Devamla) - Elbette.

BAŞKAN - Yarın sabah.

HASAN SARICA (Devamla) - Ben, çalışanların grev dahi yapmış olsalar, dinleyici olarak bu Meclise girip, oturumları izlemeye hakları olduğuna inanan bir kişiyim.

BAŞKAN - Aksini söylemedim efendim. Aksini söylemedim.

Dr. DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Uzerinde grev gömleğiyle?

HASAN SARICA (Devamla) - Grev gömleği giymiyorlardı. Giyse de girebilir. Grev gömleği giymek bir suç değil, bizler için bir şereftir. Utanılacak...

Dr. DERVIŞ EROGLU (Devamla) - Kılık kıyafet düzgünlüğü şarttır.

HASAN SARICA (Devamla) - Ve "üzerinde grev gömleği de mi ha" denecek değil...

BAŞKAN - Lütfen saptırmayın Sayın Sarıca, saptırmayın.

Dr. DERVIŞ EROGLU (Devamla) - Saptırma konuyu.

HASAN SARICA (Devamla) - Üzerinde...

BAŞKAN - Sayın konuşmacı saptırmayın.

HASAN SARICA (Devamla) - Üzerinde şerefle durulabilecek bir olaydır kanaatindeyim.

KEMAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Mecliste ne işi var onun?

HASAN SARICA (Devamla) - Bu bir yaklaşım, bir değerlendirme meselesidir başta onu söyledim.

Dr. DERVIŞ EROGLU (Devamla) - Mecliste değil yeri.

BAŞKAN - Meclisin dışında olabilir.

HASAN SARICA (Devamla) - Efendim grev yapmıyorlardı onu da hemen düzeltelim. Sadece bir bildiri dağıtıyorlardı.

BAŞKAN - Meclisin dışında yaptıklarında saygılıyız.

KEMAL EMİRZADE (Lefkoşa) (Yerinden) - Sadece bir broşür dağıtıyorlardı.

HASAN SARICA (Devamla) - Dağıttıkları broşür de herkese verilmiştir.

BAŞKAN - Yanlışta yaptığınız, gömlek giymemeliydiniz efendim.

HASAN SARICA (Devamla) - Sıkılan limon değil, biziz diyorlardı. Olay bu.

BAŞKAN - Aradık sizi az önce yoktunuz.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Grev değildi Sayın Başkan, efendim sadece broşür dağıtıyorlardı.

BAŞKAN - Devam ediniz efendim. Yarın konuşuruz tabii Genel Kurulda görüşülemez, açıklama yapmak zorundaydım. Devam ediniz lütfen.

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - Kıyafet serbesiyeti yok mu efendim?

BAŞBAKAN Dr. DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) - Mecliste yoktur. Meclise nasıl gireceğimiz İçtüzükte belirlidir.

ÖZKER ÖZGÜR (Devamla) - Dinleyicidir o.

BAŞKAN - Devam edin, yarın tartışırız efendim.

HASAN SARICA (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yıllardır devam eden özellikle 76'dan bu yana alırsak Ulusal Birlik Partisi ve Ulusal Birlik Partisi ağırlıklı Hükümetlerin çalışanları, emeklileri, yoksulları, şehit ailelerini aç ve açıkta bırakma ve bu kesim aç ve açıkta kalırken bir avuç patronu ve işbirlikçi ticaret burjuvazisini daha da palazlandırıp zenginleştirmeye yönelik politikalarının yansıması olan bir Bütçeyi daha görüşmekteyiz.

(Milletvekilleri kendi aralarında konuşurlar.)

BAŞKAN - Sayın Bayram burda lütfen tartışmayın, yarın yerinde tartışacağız efendim ve bilgi vereceğiz Genel Kurula.

EKONOMİ, TİCARET VE SANAYİ BAKANI ERDAL ONURMAN
(Yerinden) - Yok eylem de yapacaksınız Meclisin içinde.

HASAN SARICA (Devamla) - Eylemlere...

BAŞKAN - Efendim söyledim Başkanlık olarak görüşümü söyledim yarın konuşalım.

ERDAL ONURHAN (Devamla) - Olacak şey değil.

BAŞBAKAN Dr. DERVIŞ EROGLU (Yerinden) - İşyerinde yapın.

FADIL ÇAGDA (Girne) (Yerinden) - Saptırıyorsunuz Sayın Bakan. Saptırıyorsunuz.

ERDAL ONURHAN (Devamla) - Vallahi saptırma politikasını siz başlattınız.

Dr. DERVIŞ EROGLU (Devamla) - Merak ettim Fadıl ne zaman konuşur diye.

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Görevimizi yaptık Sayın Başbakan.

HASAN SARICA (Devamla) - Efendim müsaade ederseniz devam edelim.

BAŞKAN - Devam edin, devam edin efendim lütfen.

HASAN SARICA (Devamla)- Faydalanacak olsaydınız (size iki buçuk senedir bu Mecliste muhalefetin yaptığı uyarılardan çoktan faydalanırdınız Sayın Onurhan, nerde gezer. Yine faydalanın dinleyerek. Örneğin, eğer bu Hükümet gerçekten çalışıyorsa, fakir fukaradan yanaysa lütfen bize nasıl izah edersiniz 1987 yılında enflasyon %40 kusura ulaşacak, 38'dir şimdi devletin rakamlarıyla ki bu bize göre doğru değildir. Ama doğru bile kabul etsek, daha dün uğruna nutuklar atılan şehit hadise kurbanı, malul, muhtaç, yoksul aileleri cenaze masraflarına sadece %20 bir artış, muhtaç yoksullara sadece %23, enflasyonun tam yarısı. Aynı şekilde bu Bütçede malül gazi ödeneklerine %50'yi bulan enflasyon içerisinde sadece %37, malüllere yardımlar 39, şehit aileleri ödenekleri sadece %36, hadise kurbanı ailelere yardımlar sadece %35,

huzurevi idame fonuna da sadece %25, nominal bir artış öngörerek yani halkın büyük bir kesimini aç ve açıkta bırakarak bir avuç insana bu çalışanları, bu geniş yığınları daha da ezme mücadelesi verenlere primler, teşvik fonları, bilmem neler adı altında ödenekler sağlanmaktadır. Çalışanlara önem veriliyormuş. Kaç senedir söylüyoruz. Çalışma Bakanlığı, "Çalış'ma Bakanlığı" haline getirilmiştir. "İş Yap'ma Bakanlığı" haline getirilmiştir. Sorarım ben Sayın Çalışma Bakanına. Bugüne kadar bu memlekette en önemli işçi olaylarında arabuluculuğu gerçekleşmiş midir? Hayır. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı amir rol oynamıştır. Bakınız bütün büyük işçi hadiselerinin olduğu yerde Çalışma Bakanlığının "Çalış'ma Bakanlığı" halinde getirildiğini açık bir şekilde görebilirsiniz. Yoktur, devreye sokulmamıştır.

GENÇLİK, SPOR VE ÇALIŞMA BAKANI GUNAY CAYMAZ (Yerinden) - Misal ver, misal.

HASAN SARICA (Devamla)- Misal efendim, şu anda sendikalarla devlet çalışanların 1988'deki maaş ve ücretleri ve diğer özlük haklarını görüşmektedir. Siz görüşmeci misiniz?

GUNAY CAYMAZ (Devamla)- Ne zaman yaptı Çalışma Bakanlığı?

HASAN SARICA (Devamla) - Sendikalarla siz mi görüşüyorsunuz yoksa Çalışma Bakanlığıyla alakası olmayan bir Bakanlık mi görüşmeleri sürdürmektedir?

BAŞBAKAN Dr. DERVİŞ EROĞLU (Yerinden)- Usuller nasıldır?

HASAN SARICA (Devamla)- Bu bir görüş meselesidir. Aynı şekilde...

OMER DEMİR(Gazi Mağusa) (Yerinden)- Yöntem meselesidir. Yöntem böyledir.

HASAN SARICA (Devamla)- Çalışma Bakanlığı bize göre ayrı bir bakanlık olarak düşünülmemelidir. Bu ayrı bir bakanlık olarak düşünülmediği ve sürekli olarak da kadroları değiştirildiği sürece bir yere ulaşmak gerçekten çok zor olacaktır. Bütçedeki kalemlerine önce kısaca bir göz atarsak, durumun gerçekten bu bütçeyle

iş yapılmasının veyahut da çok iş yapılmasının istenmediğini görebiliriz. Basit bir örnek. Gençlik kampları binalarının tamiri ve tadilatı projesi sıfır kuruş. 1987'de 50,000,000'du, şimdi sıfır. Gençlere yönelik olarak, sosyal sigortalar kurumunun araçları iki motosiklet, iki de araba. İki motosiklet ve iki arabayla Sosyal Sigorta Kurumu çalışacakmış, denetim yapacakmış da bilmem işte beş yıllık planda öngörülenleri yerine getirecekmiş. Eskiden bir bisiklet fonu vardı şimdi o da yok. Yani, bisikletini kullandı odacılar, iş yapardı. Şimdi o da yoktur. Bir sürü yasa ve tüzüğü uygulamakla sorumlu olan Çalışma Dairesinin hiç aracı yok. Sıfır araç. Çalışma Dairesi, fabrikaları hangi araçlarla gidip denetleyecek? "hangi vasıtalarla işlerini takip edecek işverenlerin acaba peşine düşecek? İşte "Çalış'ma" yani "iş yap'ma bakanlığı demekteki amacımız budur. Eger iş yapsın istemiyorsaydı, bu Bakanlıkta Çalışma Dairesinde 13 münhal halâ daha münhal olmaz...

Dr. DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Travelling-officer'ler boşuna mı?

HASAN SARICA (Devamla)- Sosyal Sigortalar Dairesinde iş yapmak istenirse 57 münhal halâ daha münhal olarak durmazdı. İsterseniz bunları tek tek ele alalım, bu münhal duran mevkileri ve bu iki dairenin ve dolayısıyla bu Bakanlığın iş yapabilmesi için en zorunlu elemanlardan oluştuğunu birlikte görelim. Bu gizli birşey değildir. Örneğin, işte çalışanların eğitilmesi, kalifiye hale getirilmesi falan deniliyor. Bunlar doğru değildir. Bütçeye baktığımız zaman doğru değildir. Neden? Endüstriyel Eğitim ve Verimlilik Merkezi işletme giderlerine katkı. 1987'de 37,350,000 Türk Lirasıydı. Şimdi ne oldu? Enflasyon oranında en azından artırılması gerekirdi ki aynı değerde bir önem verildiği ortaya çıksın. Rakam, aynı yerde bile durmadı. 26,306,000'e düştü, Bu nasıl çalışanların endüstride veya çırakların veya toplumun yetiştirilmesi, geliştirilmesi ve büyük atılımlar yapılacağı iddia edilen bu son birkaç yılda hazır kadroların elde olması demektir. Endüstriyel Eğitim ve Verimlilik Merkezinin işletme

giderlerine katkı azaldığı oranda, bu daha da tersi bir tablôyu önümüze getirecek demektir. Orneğin, tabii hurdâ bir sendikacı olarak şunu da hatırlatmakta yarar görüyorum. En az 1985'ten beridir, sendikalara yardım kaleminde, bütün sendikalara 1,000,000 yardım öngörülmektedir.

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANİ MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Yetmez mi işçiden topladıklarınız?

HASAN SARICA (Devamla) - Onerim...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Memurdan topladıklarınız?

HASAN SARICA (Devamla) - Sayın Bayram ya sizin bizden topladıklarınız yetmedi de daha istersiniz?

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Keseriz çünkü, Size parayı hazır veririz.

HASAN SARICA (Devamla) - Biz çalışandan zorla almıyoruz ve üyesinden yardım alan, aidat alan çok kuruluşa 100,000,000'lari veriyorsunuz.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Hiç vermiyoruz.

HASAN SARICA (Devamla) - Bizim sırtımızdan 100,000,000'lar kazanan bir avuç ithalatçıya, bir avuç patrona 100,000,000'larca lira teşvik primi veriyorsunuz.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Hiç vermiyoruz Sayın Sarıca.

HASAN SARICA (Devamla) - Ve sendikalara, dünya kadar sendikaya 1,000,000 kaç senedir artış da yok.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - İşçinin, hem çalışanın ensesinden şey yapıyorsunuz.

HASAN SARICA (Devamla) - Ne yapıyoruz?

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Bütün parayı toplayıp da size versinler. Hiçbir emek sarfetmeden.

HASAN SARICA (Devamla) - Bellidir o da.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Para deyince hastalığın mastalığın kalmadı.

HASAN SARICA (Devamla) - Sayın Civa arkadaşım özellikle gençlik spor konularına değindiği için o konulara fazla değinmeyeceğim. Sadece demin de söylediğim gibi, gençlik kampları ve binalarının tamir ve tadilatı projesi adı altında geçen yıl bütçede 50,000,000 vardı. Bu yıl bir kuruş yoktur. Demekki gençlik kampları ve binalarının tamir ve tadilatı projesi bitmiştir. Oysa bu tür merkezlerin her kullanımdan sonra mutlaka bir tadilat en azından gerektirdiği bilinen bir vakadır. Aynı şey amatör köy spor kulüplerinin teçviki projesi adı altında geçen yıl işte on milyon vardı, herhalde verilmiştir. Bu yıl o da yoktur, o da kaldırılmıştır.

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROGLU (Yerinden) - Maliyenin altındadır o.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Onlar ayrı bir kalem altındadır.

HASAN SARICA (Devamla) - Maliyedeysen daha da zor işleri demek. Hiçbir şey alamayacaklar demektir. Geçen sene hiç olmazsa Sayın Caymaz'dan alabilmişlerse bu sene onu da alamayacaklar demektir.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Caymaz'ın zanneden kasanın altında dırur paralar. Maliyededir paralar, her Bakanlığın ayrıdır kasası.

HASAN SARICA (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bir konuya daha dikkati çekmek istiyorum. Hükümet ısrarla geçen gün Ekonomi, Sanayi ve Ticaret Bakanı da vurguladı yani nerdeyse cahil yerine koydu bizi ve dedi ki iki tane öncelikli sektör olmaz, bir tane olur, öteki ikinci, üçüncü falan. Turizmi can kurtaran simidi, diğer sektörleri de işte onlar da arkadan destek veya gelecek diye takdim etti. Aslında durum hiç de böyle göstermemektedir. Hükümet kendi kendisiyle çelişen, bize rakamları veya politikaları bu planın içerisinde takdim etmektedir. Örneğin bir an için varsaysak ve desek ki Hükümet muradına erdi ve bu memlekette işsizlik ve benzeri sorunlara da çare getirecek olan turizm sektörünü patlattı ki infilak bile edemez, cız bile diyemez, mümkün değil. Olay budur. Bugün bu kitabın 160 ve 162 numaralı tablolarına bakılırsa turizm bütün istihdamın, otelcilik ve lokantacılık 1.8'ini kapsamaktadır bütün çalışanların sadece %1.8'i bu sektördedir. İki katına çıkarsa 3.16 olur arkadaşlar. Dolayısıyla işsizliği giderici, istihdamı artırıcı yönleri var diye de düşünemeyiz. Kaldı ki örneğin tarım sektörünün tabii sanayileşme eğer varsa ve geride istihdam kalkınmaya işaretler. Ama öyle bir olay da yoktur, rakamsal olarak 1992'de örneğin tarım sektörünü geriletmeyi öngörürlerken artan, çalışanların arttığı sektör ne turizmdir, ne de sanayidir. Yani tarım işgücünde, tarımda, istihdamda bir azalma olurken artan ne sanayidir orantılı olarak ne de turizmdir. Dolayısıyla bu konudaki rakamlar da aldatıcıdır. Örneğin Hükümetin Enformasyon Dairesinin yayınladığı bir dergi var gazete veya, Kuzey Kıbrıs. Şimdi ben soruyorum hangisine inanalım? Bu da Devlet Planlama Örgütü'nünkü. Bu Gazetenin 15 Kasım 87 özel sayısında sayfa 17'de çalışan nüfusun sektörlere dağılımı. Tarım %33.3, Baktım ben 82'de öyle bir şey yok. 86'da yok, 87'de yok. Yani acaba bir yıl öncekini mi aldı diye öyle bir olay yok. %30.4 diyorsunuz bize. Burda 33.3. Hangisi doğrudur? Kamu hizmetleri burda %23.5 diyor, 22.6 87'de, 86'da 22.9 ve 1987'de burda yine 22. 1992'de öngörüyorsunuz %22. Bunun iki yönü var. Bir diyorsunuz

ki çalışmayı kamu kesiminden kaydıracağız özel sektöre müşebhis olacaklar falan filan turizme açılacaklar, bir hayli teşvik primleri korsunuz ama bakıyoruz kamu hizmetleri sektöründe istihdam oranı aynı kalıyor. Eğer kamu sektöründeki istihdam oranı aynı kalacaksa, nüfus ve çalışan sayısının artacağını da düşünürsek, demek ki bu sektörde hem yüzde olarak, hem rakam olarak istihdam sayısı aynı kalacak demektir. Ve yine aynı sorunlarla yüz yüze kalacaksınız, demektir ve kalacağız demektir.

Ticaret turizmi az önce söylediğim gibi, abartmalarla dolu birtakım rakamlar vardır. İnşaat sektörünün göstergeleri Kuzey Kıbrıs, yani Enformasyon Dairesiyle o da Başbakanlığa bağlı, yanılmıyorsam, Dışişlerine bağlı özür dilerim ve Başbakanlığa bağlı Planlama Orgütü bu da tuhaf rakamlar. Yani, yakın yakın da değil. DPO'ye göre inşaat sektöründe 1987'de %10, toplam istihdamın Kuzey Kıbrıs'a göre Enformasyon, İstihbarat Dairemize göre %7.2, %3 ne oldu? Belli değil.

İşte değerli milletvekilleri; Hükümetin çalışanları ilgilendiren konularla rakamlarının birkaç tanesinin mukayesesi bize bu alanda ya bir dairenin, ya öbürünün veya ikisinin birden gayri ciddi olduğunu ve topluma sağlıklı bilgiler vermediğini, eğer rakamların, bilgilerin yanlışsa doğru politikalar üretemeyeceğini göstermektedir. Tabii, çok komik bir rakam daha vardır bu gazetede. Onu da söyleyeyim. Yine aynı sayfadadır. Toplam çalışan işçi 16530 kişi. Ne kandırırınız bizi 64,000 kişi vardır diye bu raporlara yazıp? Yani, bunu bütün dünyaya da üstelik dağıtıyorsunuz. Yani 16,000 olmadığını...

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROGLU (Yerinden) - Faal nüfustur 64,000.

HASAN SARICA (Devamla) - Hayır efendim. 64,000 fiilen çalışan nüfustur. Var, yazıyor. Efendim?

Dr. DERViŞ EROGLU (Devamla) - İşçi demez.

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Tam çalışanların şeyidir.

HASAN SARICA (Devamla) - Demiyor efendim. Oyle birşey yok. Buyurun, alın görün.

Dr. DERViŞ EROGLU (Devamla) - Nüfusun faal sayısı.

HASAN SARICA (Devamla) - Dergi orda. Tabii, burda...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - 64,000 nüfusu kabul ediyor musunuz?

HASAN SARICA (Devamla) - Kabul ediyoruz efendim. 64,000 küsur. Neyse. Herhalde odur doğru. Yani onu yalanlayacak başka bir bilgimiz yoktur. Ama 16,000 da değildir herhalde.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Kamuda çalışandır.

HASAN SARICA (Devamla) - O da değil Sayın Mehmet Bayram.
Ona da değineceğiz.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Odur.

HASAN SARICA (Devamla) - O da değil.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yine istihdam konusunu ele alacak olursak, tarım sektöründe ve özellikle ülkemizde tarım ve dış ticarete dayalı sanayi sektöründe istihdam yönünden bir gelişme olmazsa ve bakıyoruz, serbest meslek ve hizmetler, yani, kişilerin kendi başlarına da kuracakları işler, yine bu İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında örneğin 1986'da %7.8 iken 7.6'ya düşecek diyor. Yani, sanayide istihdam oranı düşecek, Tarımda %5'ten fazla düşecek. Serbest meslek ve hizmetlerde düşecek ve buna mukabil sadece 0.5, yani yüzde yarım turizmde artacak. Bu memlekette, eğer istihdam için bize öngörülen bu ise, bu demektir ki gerçekten Cumhuriyetçi Türk Partisinin açık ve sürekli olarak söylediği gibi, işsizlik ülkemizde giderek daha da büyük boyutlara ulaşacaktır. Kaldı ki bunun içerisinde gizlenen bazı rakamlar veya değerlendirmeler daha vardır. Bu nedir? İnşaat sektörünü şişirtin şişirttiğiniz kadar. Neden? Çünkü zaten büyük bir ekseriyeti kaçak işçilerdir ve bu sektördeki büyüme Kıbrıslı Türklerin veya KKTC yurttaşlarının istihdamına işaret değildir büyük ölçüde.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Plandan başladığımızı göre, yine bu Planın 170'inci sayfasında çalışma ve sosyal güvenlik bölümünde ilke ve politikalarından bahsetmektedir. Bunlar da iş o la alel acele yazılmış, üzerinde herhalde ummak isterim ki, ciddi olarak düşünülmeden yazılmış şeylerdir. Eğer ciddi olarak düşünülerek yazılmış ise burda yazılanlar,

durum daha da vahim demektir. Hiç olmazsa düşünmeden yazdılsa, eh, birşey değil denir, nasıl olsa ciddi değil. Ama eğer bilinçli olarak yazılmışsa iş daha da tehlikeli boyutlara ulaşacak demektir. Orneğin bu Planda açıkça şöyle diyor "İlke ve politika"lar: "Çalışanların yaşam düzeylerinin iyileştirilmesi ve enflasyondan ters yönde etkilenmemesi için maaş ve ücretler ile fiyat artışları arasındaki denge korunacaktır." E, bugüne kadar korundu mu ki bundan sonra da korunmaya devam edecektir? Bugüne kadar Hükümet özellikle kamu görevlileri veya öğretmenleri ele alacak olursak enflasyon, yani net enflasyon artış oranında çalışanlara para mı koklatmıştır? Yoo. İşte bu kadar konsolidasyon yaptım der, çıkar işin içinden ve kâğıt üstünde rakamlar artar ama gerçekte artışlar olmamaktadır. Az sonra değineceğim, şimdiden misal bir rakam olarak, rakam vermek mümkün. Orneğin Sterlinin kendi içinde hiç değer kaybetmediğini veya Doların kendi içinde hiç değer kaybetmediğini varsayarsak, demin kapıdan içeri koymadığınız öğretmenlerin dağıttığı bir duyuruya göre, bir bildiriye göre 81'de veya 80'den alalım, o meşhur 24 Ocak Kararlarının bizde de sözde serbest piyasa ekonomisi adı altında uygulanmaya başlandığı yılı taban alalım 79 yılının sonunda bir öğretmen 592 Dolar karşılığı aslı maaş almaktaydı, bu Aralık 1987'de 207 Dolara düşmüştür. Bunun Türk Parası ile ifadesi 14,800 L, 238,222 liraya çıkmıştır. Eğer siz 1980'den itibaren bizim enflasyon karşısındaki satın alam gücümüzü bu şekilde korudu iseniz, aman Allah aşkına gölge etmeyin, başka ihsan istemeyiz. Mademki kendi içindeki değer kayıplarını bile bir yana atacak olursak iki katından fazla Dolar karşısında bizim maaşlarımızı düşürecekseniz ve politikanız da devam edecekse istemeyiz, vazgeçin korumaktan.

Asgari ücretin tabii ne hallere getirildiğini o konunun özel başlığı altında değineceğim. Hükümetin en tehlikeli ve gelecekte belki de sosyal bunalımları körükleyici bir politikası olarak görünen bir ilke ve politikası da şu:

"Değişik tip toplu sözleşmeler ile kuruluşlar arasında meydana getirilen maaş ve ücret farklılıkları giderilecek ve eşit işe eşit ücret prensibine sadık kalınacaktır" deniliyor. Bu madde veya bu ilke, bu politika Hükümetin öngördüğü veya daha işte 10-15 gün önce geçen bu politika Hükümetin yine oyları ile Anayasaya aykırıdır. Çalışanların özgürce toplu sözleşme yapma ve özgürce yapacakları pazarlık sonunda alabilecekleri kadar maaş ve ücret alabilme hakları vardır. Hiçbir Hükümet, hiçbir yönetici çıkıp da ben değişik tip sözleşmeler ile kuruluşlar arasında meydana getirilen maaş ve ücret farklılıklarını giderecek ve eşit işe eşit ücret prensibine sadık kalınacaktır diyemez. Derse Anayasaya ters düşer. Benim sen sözleşme hakkıma müdahale edeceksin demektir veya daha doğrudan bugün gizli kapaklı KİT'ler Arası Koordinasyon Kurulu, bilsem hangi ad adı altındaki kuruluşlarla yaptığınız müdahalelere daha da rahat bir zemin veya yasal bir ortam hazırlamaya çalışıyoruz demektir. Kaldı ki bir sendikacı olarak ben aynı işi yapmakla birlikte eğer farklı işyerlerinin kârlılık, çalışma ve verimlilik gibi konuları farklı ise, farklı ücretler isterim ve farklı haklar isterim. Çünkü ben önce o işverenin kârlılık durumuna, verimlilik durumuna da bakarsım ve ona göre taleplerimi geliştiririm. Acaba bizde Hükümet neyi nere çekecek? Bütün iş yerlerinde eşit işe eşit ücret derken nedir yapacağı bunu bize açıklasın. Çünkü bizim ciddi endişelerimiz vardır. Yani örneğin özel sektördeki bir odacının maaşını kamu görevlisi bir odacının maaşına mı yükseltecek demek istiyor? Eşit işe eşit ücret. İş de aynı iş. Orda da, orda da. İkisinde de odacı, ikisine de aynı ücreti mi verecek demek istiyor? Bunun için mi uğraşacak? Yoksa Devletteki odacının maaş ve ücretini de özel sektörünküne mi çekecek demek istiyor? Bizim bu konuda ciddi endişelerimiz vardır ve bunlar toplu iş sözleşmesi ve çalışma yaşamına ciddi hükümet müdahaleleri demektir. Zaten Hükümetin çalışma yaşamına müdahaleleri hiçbir zaman bitmemiştir. Bir örnek vereyim. Bize Kooperatif İşleri Dairesinin kuruluş görev ve çalışma esasları yasasını havale ettiler, Meclise Hükümet tarafında. İşte bu daha görüşülecek. Bu Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları Yasasına bakarsak Bakanlar Kuruluna bağlı bakanın veya Hükümetin denetimi altında çalışacak olan bu Dairenin

müdürüne verilen yetkileri görmek mümkündür. Madde 5. (b) fıkrasında "müstaahdemlerin tayin, azil ve özlük hakları ile ilgili onay işlemlerini yürütmek" işi, bu Dairenin görevi. Yani kooperatif kuruluşlarında çalışanların da tayin, azil, özlük hakları yani maaş, izin, ücret bilimum hakları ile ilgili onay işlemlerini yürütmekmiş. O zaman toplu iş sözleşmeleri nerde kaldı? Eğer Kooperatif İşleri Dairesinin Müdürü veya bir müfettişi kooperatiflerle sendikalar ile çalışanların, çalışanlar arasındaki bir mutabakat neticesi işverenlere karşı yaptıkları pazarlıkla elde edecekleri tayin, azil, özlük haklarını Kooperatif İşleri Dairesinin Müdürü veya bir müfettişi ki Hükümet tarafından yönlendirilecektir, amiri ilgili Bakandır açıkça yazıyor olması da doğal sendikal özgürlük, toplu sözleşme özgürlüğü nerde kalmıştır? Acaba bu ilk defa mı olmaktadır? Hayır. Bu yıllardır Kooperatif İşleri Dairesi Müdürü, kooperatife ait iş yerlerinde veya kooperatiflerdeki sözleşmelere, anayasal bir hakka açıkça tecavüz etme pahasına müdahale etmektedir ve Hükümet işte başta söylediğim gibi çalışanların ikinci paragrafta ve birinci paragrafta ilke ve politikalar olarak, Beş Yıllık Planda okudum: Müdahale ediyor, devam edecek. Anayasa menayasa yok. Sözleşme hakkı da yok. Kooperatif İşleri Dairesi Müdürü tek yetkili durumuna getirilecektir. Bu ...

... TESPİT EDİLEMEYEN BİR MİLLETVEKİLİ (Yerinden)-
Maliye Bakanı dinlemez.

HASAN SARICA (Devâmla)- Ne yapalım, otel de olur burası madem, devam edeceğiz. Olur mu?

MALİYE VE GÖMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden)-
Çok monoton gidiyor, onun için.

HASAN SARICA (Devamla)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; çalışma ve sosyal güvenlik politikaları ile ilgili olarak üçüncü prensipleri ekonomide öncelikle üretken sektörlerde istihdam olanakları yaratılması ve gerek iş öncesi gerekse iş başında eğitime ağırlık verilerek verimliliğin artırılması temel ilke olarak benimsenecektir. E, doğrudur, çünkü daha benimsenmedi. Yani herhalde gelecekte benimsenecek bir şeydir. Çünkü az önce de söylediğim gibi sektörler göre istihdama baktığımız zaman, üretken sektörler, yani üretim alanları, yani tarımda istihdamın oranı düşecektir. Üretici bir diğer sektör nedir? Sanayi, sanayide oran düşecektir. Turizmde toplam istihdam içerisinde 0.5, yüzde yarım, 1992'de ama o da. Oyle şimdi bu sene, gelen sene değil, 1992'ye kadar yüzde yarım bir artış olacak. Oyle dediğine göre bu rakamlar gerçekten doğrudur, böyle bir politikanız yoktur, ileride belki olabilir diye herhalde düşünmektesiniz. Çünkü aksi halde bize izah edilmez. Eğer gerçekten bu politikanız varsa, yani gerçekten öncelikli üretken sektörlerde istihdam olanakları yaratacaksanız nasıl olur da gerek bu yıl, gerekse bu Beş Yıllık Planda sanayi, tarım ve turizm sektöründe istihdam oranını toplam istihdam içerisinde düşürüyorsunuz. Ya o doğrudur, ya da o. İkisi birden herhalde doğrudur denemez. Dolayısıyla bunun da bize izah edilmesi gerekir. Az önce söylediğim gibi kamu sektöründeki istihdamda oransal olarak aynı kalacaktır. Tam tersine Planda üretici olmayan sektörlerinde istihdam artmaktadır. Örneğin mali müesseseler. Üretici bir karaktere sahip olmamakla birlikte 1986'da 2,4'dür toplam istihdam içerisindeki payı, 3'e çıkacak. Aynı şekilde ulaştırma ve haberleşme giderek üretimle alakası, üretken bir sektör değildir direkt olarak 7.2'den %8.8'e çıkacaktır. Başka? Başka, toptan ve perakente ticaret. Orda da 7.1'dir, %8'e çıkacak.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; eğer Uzman Bakanımız burda olaydı ve bize izah edeydi sanayi üretken sektör değilse, tarım üretici sektör değilse ve turizm üretici sektör değilse ve toptanve perakente ticaret üretici sektördür, mali müesseseler ulaştırma ve haberleşme üretici sektörlerdir, belki öğrenirdik biz de birşey. Ama bugüne kadarki ekonomi bilgimiz bize üretici sektörlerin bu ülkede özellikle tarım, sanayi ve turizm olduğunu göstermektedir ki o da yoktur. 4'üncü maddesini, ana politikası Hükümetimizin şey olacakmış, yani bunlar bu sene hep yapacakları veya beş yılda yapacakları.

"Sosyal yardım ve hizmetlere, tüm sosyal güvenlik sisteminin ayrılmaz bir parçası olarak ele alınacak, sosyal ve ekonomik gelişme ile orantılı, toplumun yapısı ve imkânlarıyla uyumlu olarak artırılması esas alınacaktır." Yani hiçbir iş yapılmayacaktır. Neden? Eğer herhangi bir hedefin önüne sosyal ve ekonomik gelişme ile orantılı, toplumun yapısı ve imkânları ile uyumlu olarak artırılması esas alınacaktır denirse hiçbir şey olmayacak demektir veya bir diğer deyişle yani alalım şimdi Hükümetin bu bütçede öngördüğü kalkınma hızı nere ulaşacak, o da ulaşırsa ve diyelim ki %5'tir veya %7'dir? Kalkınma olacak. Yani benim %5 artıracaksın sen gelirim yoksa %7? Yani onu mu ele alıp tartışalım meseleyi gerçekten düşünmek gerekir. Sosyal yardım ve sosyal hizmetlerden eğer kastedilen, sosyal yardım ve sosyal hizmetlerden yararlananlar iseydi, dün uğruna 21 Aralık'ta nutuk atılanların, şehitlerin, şehit evlâtlarının, şehit ana ve babalarına enflasyonun yarı yarıya altında artışlar öngörüldüğünü rakamlarını yüzdeler olarak söyledim. Bütçede zaten sizin verdiğiniz rakamlar ve öngörülenlerdir. Yani bu da olmayacaktır. Eğer ekonomik duruma paralel olarak birşey olacaksa ve aynı kategoride sayıldığına göre demek ki bizim de %20-30 daha da bu iş azalacak demektir.

"İşçi sağlığı ve iş yeri güvenliği hizmetleri, alınacak önlemlerle etkin bir şekilde yürütülüp geliştirilecektir".

5'inci ilke ve politikası da bu olacakmış Hükümetin. Ne imiş? İşçi sağlığı ve işyeri güvenliği hizmetleri alınacak önlemlerle etkin bir şekilde yürütülüp geliştirilecektir.

Mümkün değil Sayın Başkan, sayın milletvekilleri: Araçsız bir Dairenin Fabrikalar Yasasını denetlemesi, uygulaması, uygulattırması mümkün değildir. Herkes deli değil ya da haçanabir kendi aracı ile bir müfettiş veya yeterli müfettişleri, bütçede öngörülen müfettişleri olmayan bir Dairenin iş yapacak. Basit bir örnek. Bugünkü Birlik Gazetesi. Yani başka gazeteler de yazmış olabilirdi ama mahsus Birlik'i aldım. Kireç Ocağında feci kaza. Alt başlık, kaya altında kalan bir işçi hayatını kaybetti. Birlik. "Beşparmak kireç tesislerinde dün meydana gelen feci kazada 31 yaşında Gönyeli'de ikamet eden TC uyruklu, dört çocuk babası Halil Kızılburan adlı yurttaş hayatını kaybetti. Kireç ocağında bir kaya parçasının kopması sonucu altında kale Halil Kızılburan veya Kızılburan'ın olaydan yaklaşık üç saat sonra ölü olarak bulunduğu bildirildi". Yalanı varsa Birlik Gazetesi'nin boynuna veya gazeteye bu haberi verenin boynuna. Açık ve net olarak Türkçede ne diyor? Kızılburan'ın olaydan yaklaşık üç saat sonra ölü olarak bulunduğu.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; adam kayanın altında kaldı kireç ocağında ve üç saat sonra buldu. Allah rahmet eylesin, ailesine de başsağlığı dileriz, ama bize denmesin ki, Hükümet çalışanların iş güvenliği, iş kazalarına karşı korunması. Adanı siz üç saat sonra öyle bir mekanizma vardır bu memlekette ki veya bu mekanizmayı değiştirmiyorsunuz ki adanı üç saat sonra taşın altında veya kayanın altında buluyorlar ve adam ölüyor ve ondan sonra bize gerekli önlemleri alacağız falan filan. Ya bizim en çok şikâyet ettiğimiz sömürge döneminde bile işverenler ve patronlar bu kadar pervasız ve çalışanlara

karşı bu kadar acımasız değildi. Acaba ben açıkça soruyorum. Hangi fabrikalar bugüne kadar Fabrikalar Yasası tahtında denetlenmiştir? Hangilerinde Fabrikalar Yasasının havalanma, ışıklandırma güvenlik ve diğer benzeri zorunlu önlemleri almayan firmaların işyerlerinin sayısı kaçtır? Devlet işyerleri dâhil. Burdan size Kerayolları işçilerinin veya Devlet Planlama Örgütü işçilerinin en az yarı 50 metre veya 40 metre merdiven dayayıp çıkıp boyacılık yapıp tıklarının resimlerini getirebilirim. Yoktur böyle şey. İkinci katta merdiven dayayarak inşaat işçiliği yapılmaz. Bunlar yasaktır. İngiliz bile ki bunun içerisinde bizi sömürmeye gelmişti, bunu bize layık görmedi. Bunu acaba bu Kıbrıs Türk toplumunun kendi Hükümeti UBP ve YDP Hükümeti nasıl layık görüyor? Nasıl isgalatıları yani işçi tabiri ile veya iskeleleri diyelim, sallanan denetlenmeyen, kontrol edilmeyen işkelelerin üzerinde çalışanların, boyacılık ve inşaat işçiliği yapmasına göz yumulabiliyor. Densin ki yoktur. Yarın sabahleyin burdan hep birlikte çıkarız birlikte görürüz. Yer yer. Somut. Demek ki dolayısıyla işçi sağlığı veya iş güvenliği, işyeri güvenliği açısından da gerçekte herhangi bir politika zaten yoktur ve insan keske İngiliz döneminde yani sömürge döneminde olan kadar daha bir kontrol olsa diyese geliyor.

Sosyal Sigortalar konusuna daha sonra değineceğim.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden)- Daha ne kadar uzayacak Hasan Bey?

HASAN SARICA (Devamla)- "Korunmaya muhtaç çocukların sosyal psikolojik ve kültürel gelişmelerinin sağlanması için çocuk yuvalarının ve yetiştirme yuvalarının niteliklerinin yükseltilmesi ve sayıca artırılması hususunda gerekli çalışmalar yapılacaktır". Size bu konuda da birkaç rakam vermek isterim. Her ne kadar Çalışma Bakanlığının uhdesinde olmakla birlikte. Sırf insanımıza, çocuğumuza, hastamıza yani ezilen ve sömürülen insanımıza Hükümetin yaklaşımını görmek için

Bu formülü bana izah edin. Lefkoşa Kız Yurdu yani kız çocukları, Girne Erkek Çocuk Yurdu yani erkek çocukları, Çocuk Yuvaları yani bebekler, Merkezi Cezaevi mahkûmları yani mahkûmlar, hastaneler yani hastalarımız, Güzelyurt Tarım Meslek Lisesi yani öğrencilerimiz, Bütçeye göre 850 ₺ günde bir ödenekle besleneceklermiş. Hiç 850 ₺ ile bir insana üç öğün yemek hazırlanabilir mi Sayın Başkan, sayın milletvekilleri? Ya bu daha 1987'deki sonundaki alım gücü ile mümkün değildir. Ya bütçenin uygulama dönemi içerisinde ne olacaktır? Demek ki Hükümetin eline düşen yandı demektir. 850 ₺ ile bugün zannederseniz yani bir çocuğa sadece süt verseniz yetmez. 850 lira ile üç paket süt alamazsınız, zaten yoktur. Bulsanız da alamazsınız. Altı ay sonra nasıl alacaksınız? Ve işte bu yaklaşım yani halkın büyük bir kesimini aç ve açıkta bırakma, bunların sırtından da bu memlekette milyonerler, milyarderler yaratma politikasının somut bir göstergesidir.

Planda daha değerlendirilebilecek pek çok hususlar var ama mademki işsizlik meselesine değindik biraz daha meseleye yaklaşmaya çalışalım. İşsizlik kalktı derler ama Beş Yıllık Planda tablo 158'e göre indeks esas alınırsa işsizlik %100'den 110'a çıktı ki bu rakamlar da doğru değildir. Yani kimse inanmaz doğruluğuna veyahut da yeterince doğru olduğuna kimse inanmaz. İndeks alındığı zaman, 1982, 100 kabul edildiği zaman 1986'da işsiz sayısı 110'a çıktı. Tabii bu rakam yine 1986'da 1568 işsiz varmış, ortalamadır tabii bu rakamlar. Genç işsizler dahil değil, gizli işsizler dahil değil, bu kurumun iş bulacağına güvenmediği için müracaat etmeyenler dahil değil, işsizlik

nedeni ile göç edenler hiç dahil değil. Karıştırdım yani bu raporu sırf bulabileyim diye sadece bir başka raporda sosyal sigorta kayıtlarına göre 1 Ocak-30 Eylül döneminde 2418 işsizlik vakası olduğunu yazar. Ben bilmiyorum açıklasınlar bize. Acaba halen ödeme yapılan işsizlik vakası sayısı kaçtır? Ama şunu da açıklasınlar. İşverenleri primlerini yatırtmadığı için, işverenleri yasal sorumluluklarını yerine getirmediği için sigortadan işsizlik ödeneği alamayan işsizlerin sayısı kaçtır? Örneğin bir Sanayi Holding, örneğin ...

GENÇLİK, SPOR VE ÇALIŞMA BAKANI GUNAY CAYMAZ (Yerinden)- Alanların hepsi de doğru mu alır Hasan Bey? Onu da açıkla.

HASAN SARICA (Devamla)- Efendim, alanlar eğer doğru almazsa var mı yani sahtekârlık yapan?

GUNAY CAYMAZ (Devamla)- Bilmem, sen benden daha iyi bilin. Elini vicdanına koy.

HASAN SARICA (Devamla)- Ben nerden bileyim. Bak müsteşarlarımız, daire müdürlerimiz Allah versin, onları da sürükleriz her bütçe görüşmesinde ordadırlar. Varsa sahtekârlık yapan tutun verin cezasını.

GUNAY CAYMAZ (Devamla)- İbrahim de görür.

HASAN SARICA (Devamla)- Bilmem, o söz aldığı anda bilirse söyler.

ERGIN ABDULLAH (Gazi Mağusa)(Yerinden)- O da mı afet oldu Sayın Bakan?

GUNAY CAYMAZ (Devamla) - Vicdanim sizlar, senin de sizlar. Gelin hep beraber bunun formülünü bulalım.

HASAN SARICA (Devamla) - Evet. Şimdi demek ki bu veriler doğru değildir. Yani her ne kadar 2418 rakamı ile 1568 rakamı arasında çok fark varsa, 2418 de doğru değildir. Çünkü sadece Sanayi Holding'te 1987 yılında 500'e yakın insan işsiz ve iş arar durumdadır. Ama işverenleri bunlara primlerini yatırtmadığı için sosyal sigorta bu insanlara para vermez, ödenek de vermez, git der kendine yatırsın Holding de alın. Onlar dahil değil. Onlar dahil mi? Dahilse bize söyleyin bilelim. Veya başka işyerleri.

GUNAY CAYMAZ (Devamla) - Alacak toptan alacak bunları.

HASAN SARICA (Devamla) - Yani demek ki indeks olarak, Sayın Bakan yani eğer doğru ise ki doğru dediğinize sevindim demek ki işsiz sayımız 1982'ye göre %10 artmamıştır. İşsiz sayımız demek ki korkunçtur. Para vermiyorsunuz, rakama yansımıyor. Demek ki korkunç bir işsizlik durumu vardır. Sanayi Holding'deki işçilerin yani durumuna biraz daha değinecek olursak bu insanlar ne işçidir, ne iştedir, ne de işsizdir. Çünkü işte değil. Neden değil. Çünkü para almaz, işlemez.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) (Yerinden) - İzindedir onlar zaten,

HASAN SARICA (Devamla) - İzinde değil, işsiz değil, çünkü işsiz olsa Çalışma Bakanımız lazım kendilerine ödenek versin, işsizlik ödeneği. Nedirler? Ve bu kanayan yara öyle dün çıktı da çaresi düşünülmesi gereken bir yara değil. 1986 yılının ağustos ayından beri CTP olarak söylemekten biz usanmadık, anlatmaktan usanmadık, bir buçuk seneyi geçti hâlâ daha anlatamadık. Hâlâ daha toplu alacaklarmış. Adam bir buçuk senedir açtır. Yani eşeğin affedersiniz yani benzetme, işçileri eşeğe benzetmek için değil, hah tam açlığa alışacağı zaman öldü mü sahidene mi benzeyecek? Kaç sene daha bu işçiler aç kalacak ki ondan sonra al parayı deyesin kendisine. E, kaç para? Yaşayabilecek takatı kalmayacak ki insanların.

OZKER OZGUR (Lefkoşa) (Yerinden) - Sayın Bakanın umurunda mı bunlar?

HASAN SARICA (Devamla) - İşsizliği gidereceklermiş. Bakıyoruz işte bütçede, bize dağıtılan bütçede sayfa 30, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kadrolarının meslek gruplarına göre tasnifi devlette de yoktur. 13,269 öngörülür 1987. 13,232 de 1988'de. Yani 37 kişi de azalacak toplamda. İstihdam yok. E, sanayide yok. Rakamlarınız öyle diyor. Devlette yok, turizmde yok, orda yok, burda yok, Ne var? Göç var. İngiltere'ye, Avustralya'ya göç veya Mersin'den, Adana'dan Kıbrıs'a göç. İşte buna Hükümetin ciddi olarak çareler bulması gerekmektedir. Yine Devletin oynadığı veya rakamlarla dürterek yaptığı bazı işlere daha parmak basmak istemekteyim. Örneğin alalım asgari ücret konusunu. Az önce öğretmen maaşları başında 1979'da 592 Dolar olan asli maaşın 1987 Aralık'ında 207 Dolara düştüğünü yani aşağı yukarı yarı yarıyadan da fazla Dolar bazında. Dolar hiç değer kaybetmediyse de bu da, düştüğünü size söyledim. Asgari ücret rezaleti daha mı kolay hazmedilebilir birşeydir? Değil. Bakın, bilen, anlayan ekonomistler bize bunu izah etsin. Devletin Planlama Teşkilatının ve Ticaret Odamızın Ekonomi Gazetesi'nin, Dev-İş'in kaynaklarını söylemiyorum, veya CTP'nin veya ilerici bir kuruluşun. Verilerine göre Örneğin 1985'te nüfusumuz 160,287 kişi, fiilen çalışan nüfusumuz 61,499 kişi. Bir doğru orantı yaparsak beş kişide bu verilere göre 1.9 kişinin çalıştığını buluruz 1985'te. 1986'nın toplam fiilen çalışan nüfusu, 1987'nin fiilen çalışan nüfusunu aldığımızda bu oranın doğru orantılıdır. Eğer başka formülü varsa ben bilmem. Yani toplam nüfusta bu kadar insan çalışırsa beş kişide kaç kişi çalışır? Bulunan rakam 1.9. E, peki bu Asgari Ücret Tespit Komisyonu nasıl olur da senelerdir 2.15 o almaktadır çalışan insan sayısını? Lütfen bize bu Asgari Ücret Tespit Komisyonunun Başkanlığını yürüten Çalışma Bakanlığımız izah etsin.

KEMAL EMİRZADE (Lefkoşa) (Yerinden) - İşlerine nasıl gelirse.

HASAN SARICA (Devamla) - Yani başka bir formülü bunun nasıl olabilir? Ya toplam nüfusumuz yanlıştır, ya fiilen çalışan nüfusumuz yanlıştır veya eğer onlar doğru ise, politikanız yanlıştır, Bu gerçeği de ikrar etmek gerekir.

İşverenler o kadar pervasız hale geldiler ki bu memlekette Hükümet sayesinde, aslında iyi oldu ki bu raporda Sayın Caymaz'bu raporu aynen yayınlattı. Asgari ücretle ilgili karardan okuyorum. Resmî Gazete, 10 Aralık 1987. Ek: 4, Sayı: 135.

"İşveren sendikası temsilcileri de bir çalışma gününde 3,968 ₺; saatte 496 ₺; haftada 19,840 ₺ ve ayda 85,973.30 ₺ olması gerektiğini, ancak bu miktarın 1987 yılında da aynen kalmasını teklif etmişlerdir."

Bu ne pervasızlık? İşverenler bize 1988'de, 1987'deki ramaların da altındadır ama, eh hade canım...

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Lütfettiler de aynen kaldı.

HASAN SARICA (Devamla) - O kadarını da lütfen bağışladık size, bu seneyi de atlatın, şaha 90,000 olsun diye teklif yapabilmektedir. Ve bu teklif ciddiye alınabilmektedir. Eğer ciddiye alınmıyorsa, bu teklifi yapanlar niye muhatap alınabilmektedir, bize o izah edilsin. Yeni yeni formüller icat etmeye başladı Hükümetimiz.

Yine aynı kararın, bakiyiz Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanlığınca saptanan 30 Kasım 1987 perakente fiyatlarına dayanan hesaplama göre 5,121,21 ₺ olduğunu. Gıda kalıbının maliyetidir bu.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu gıda kalıbının içinde et var, süt var, ekmek var, baklagil var, yeşillik var, o var, bu var, herşey var. E, bize lütfen Sayın Bakan cevap verirken o listeyi de açıklasın ve 5,121 TL ile Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanlığının hangi sihirli formülle bu rakama ulaştığını da anlatsın. Yarım okka et alabilirsiniz belki. Eğer beş kişilik bir aile iseniz, çocuğunuza yumurta ve süt yediremezsiniz bu para ile her gün. Sadece yumurta ve süt çocuklara yetmez, her gün bu parayı düşünürseniz. Bir de yeni formül icat edildi. Devlet Planlama Orgütü bu sefer, bir karışıklık orda vardır. Devlet Planlama Teşkilâtına atıldı iş. Devlet Planlama Orgütü istatistikî verilerine göre, "son 7 yılda gıda giderlerinde meydana gelen artışın ortalamasının %51.02 olduğundan hareketle..." İnşallah yanlış anladım. Son 7 yildaki gıda giderlerinde meydana gelen artış ortalamasının %51 olduğu dikkate alınmış. Ne 7 yılı? Lütfettiniz. Son 17 yılın ortalamasını alınız. O zaman işçileri daha çok açlığa itersiniz. Tatmin olmazsanız, son 7 yılın değil, 27 yılın ortalamasını alınız. Bu kadar çalışanları hor görücü, bu kadar çalışanların haklarına tecavüz edici bir yaklaşımı kabullenmek, anlamak ve Bütçesine onay vermek, gerçekten vicdan sahibi hiç kimse için mümkün değildir. 7 yılın ortalamasıymış gıda kalıplarında alınan. Bu nerde duyulmuştur? Ya iki yılın ortalaması bile kurtarmaz. Bugün bir olan, iki ay sonra iki, üç, dörde çıkmaktadır. Siz 7 yılın ortalamasını alırsanız elbette ki 120,000 lira gibi veya geçmişteki 90,000 lira veya diğer rakamlar gibi komik neticelere ulaşırsınız. Asgari ücret konusunda zaten peşinen eğer, yani bu 51.02 gıda kalıbının toplam harcamalar içerisindeki eski pay olan 43.62'nin 51.02 olmasıysa ki bilmiyorum o açıklık yoktur, bir de öyle düşündüm, dedim acaba ben yanlış mı anladım, veya bir cümle düşünlüğü mü var? Eskiden 43.62'ydi de şimdi 51.02 oldu. Hangi yetkiyle? Devlet Planlama Orgütü tüketici anketini tamamladı mı? Benim kayınavlidemde defter hâlâ daha duruyor. Her gün ne alırsan yaz dediler, kadıncık yazar. Hâlâ daha ran aranmadı defter. Hangi yetkiyle? Kim? Hükmü karakuşu olmaz. Hangi araştırma, hangi anket sonucunda eğer bu 51.02 oysa bunu bu orana yükseltiniz. Bir başka gerekçe zavallı işverenlerimiz, battılar. Neden? Çünkü şöyle diyor, yine asgari

ücrete ilişkin yayınlanan Resmî Gazete'deki kararda, "Yasanın 4'üncü maddesine istinaden ekonomik nedenlerle %15 indirim yapılmak ve yuvarlaştırılmak suretiyle 1 Ocak 1988'den sonraki ücreti tespit etmişler." Yani yetişmez 7 yılın ortalaması 5,120 liraya; beş kişilik bir ailenin geçiminin tespit edilmesi cambazlıkları, bir de zavallı, gariban işverenler, sanki de onlar ödeyemezmiş gibi bir de bulunan rakamı %15 azaltıyorsunuz. Yasada %15 azaltılır diye bir hüküm yoktur. Sadece ekonomik kalkınma vesaire gibi durumlar dikkate alınır denilir. Ama işte, halkın büyük bir kesimini ezmek, aç ve açıkta bırakmak mantığıyla hareket eden bu Hükümet, UBP-YDP Hükümeti burda da ağırlığını işverenlerden ve bir avuç patrondan yana koymuş, çalışanların yaşam standardı eğer bu rakamlar doğru olsa, yükselecek yerde bir tokat da onlara vurdu, %15 daha aşağı dedi. E, bu şekilde tespit edilen bir asgari ücretin herhalde adil ve adaletli olduğunu söyleyemeyiz. Mantıklı olduğunu da söyleyemeyiz. Biz parti olarak bu konuda iddialıyız. Geliniz bir genel görüşme açalım. Eğer arzu ederseniz, bugüne kadarki önerilerimizi zaten hep reddettiniz ve bu halk da, bu toplum da kimin ak, kimin kara, kimin iyiyi, kimin kötüyü söylediğini öğrensin

Bir başka yarayı deşecek olursak, işte İşgücü Anlaşması meselesi kaçak işçileri yasallaştırma anlaşması denebilir veya kaçaklara yasal kılıf bulma anlaşması denebilir. Acaba bize Sayın Bakanımız diyebilir mi bu İşgücü Protokolü imzalandıktan sonra bu kadar tek tip sözleşme imzalandı, bu kadarı imzalanmadığı için geri gitti veya hiç de kaçak işçi kalmadı. Anımsadığım kadarıyla bir soruma verilen yanıtta 700-800 civarında narenciye kesiminde kaçak işçi olduğunu, bunların polis tarafından bahçelerde kovulanırken yakalanamadığını, dolayısıyla haklarında işlem yapılamadığı yazılı olarak bana bildirilmişti. Acaba polis bugüne kadar kaç tane kaçak işçiyi yakalayabilmiştir, peşinden koşturup bahçelerde, ağaçların arasında? Veya dediğim gibi kaç tanesini hâlâ daha yakalayamadı? Eğer hepsini yakaladıysa kaç tane İşgücü Anlaşması Protokolünde öngörülen akit imzalanmıştır? Bu konuda da bize inanıyorum ki bilgi verilecektir. İşgücü Anlaşması konusunu geçmişte çok ele alıp

tartıştığımız için fazla detayına girmek istememekteyim. Sadece c zamanki uyarılarımızın giderek haklılık kazandığını, gerçekten Kıbrıslı Türklerin giderek sayıca azınlığa düşme sürecinin hızlandığını, işsizliğin daha da arttığını ve bu Beş Yıllık Plânda görüleceği gibi daha da artacağını, enflasyonun kontrol edilemeyeceğini vurgulamış ve bu tür tehlikelerin, özellikle kaçak işçi akımı devam ederse, küçük esnaf ve zanaatkarın da kapısına giderek kilit vuracağını uyarılmış ve bu sürecin devam ettiğini de birlikte görmüş bulunuyoruz.

Çalışma yaşamı ile ilgili değerlendirmelerimize devam edersek, alalım meselâ diğer bir kurumumuzu, Sosyal Sigortaları ele. Devletin verdiği ciddiyet şundan bellidir. Bütçede sayfa 163'te Sosyal Sigortalara 3,640,001,000 ₺ ödenti yapılacağı öngörülmüyor. Bunun için Sosyal Sigorta özel uygulamaları için 3,210,000,000; Sosyal Sigortalar Devlet işveren prim hissesi için 430,000,000; Sosyal Sigortalar Devlet prim katkısı için de 1000 ₺. Pul parası değil artık. Yani Sosyal Sigortalar nedir? Biz tabii parti olarak bu tür fonlarla değil, doğrudan tek tip sosyal güvenlik kurumuyla Devletin yaratacağı kalıcı ve devamlı kaynaklarla ve işverenlerin katkıda bulunacağı, işverenlerden kaynak yaratılacak kuruluşlarla bu fonların kurulmasından yanayız. Ama işçiden para kesilir maaşından. İşveren zamanında yatırmaz. Devlet kendi payını hiç yatırmaz. Aha 1000 ₺. Bilindiği gibi %6 şimdi işçiden kesilir, %6½, 7, 7½, 8 gider işveren. %5 de Devletin vermesi lâzım. Yani aşağı yukarı üçe birlik bir taksimat vardır. E, Devlet üçte birin hiçbirini vermez. 1000 ₺ dev. Diğer üçte birini işveren olarak onu da yatırmaz doğru dürüst. O zaman bu Sosyal Sigorta da 55,000 lirayı 80,000 liraya çıkardım der, 80,100'e der yaşlılık ödentisini ve bize denir ki Beş Yıllık Plânda da işte sosyal sigortalıları veya halkı esenlendireceğiz, gelir düzeyini artıracacağız. Neyle? Fona Devletin kendisi yatırmaz, işverenler yatırmaz, ondan sonra bize işte şu olur, bu olur demektir. Bu mantıkla bu da mümkün değildir. Örneğin, Devletin yaşlılık ödeneklerini mukayese etmek açısından bakacak olursak, 9 ayda sigorta, sosyal sigorta yaşlılık amacı için 1,817,108,356 ₺ ödeme yaptı kendi fonlarından. 1,817,000,000 Devletin borcu bu dönemde 1,969,000,000.

Yani Sosyal Sigortanın 9 ayda ödediği 1,817,000, Devletin 1987'deki borcu Sosyal Sigortaya 1,969,000. Demek ki eğer Devlet, Hükümet yani bu konudaki uygulayıcı olarak Hükümetliğini bilse ve borcunu ödese bu Sosyal Sigortaya...

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - İki katına çıkar.

HASAN SARICA (Devamla) - Hiçbir fon mon, falan aramadan bütün ödentiler iki katına çıkabilir. Sadece Devlet kendi borcunu ödese. Bize öyle gözüküyor ki demek ki Devletin borcu kadar ödeme yapmaktadır, yaşlılık ödemesi yapmaktadır Sosyal Sigortalar. Dolayısıyla Devlet borcunu ödemeyecek. E, yalnız onunla da kalmıyor ki. Sadece borcunu ödememekle kalsa diyeceğiz birşey değil, tam tersine Sosyal Sigortalar alacaktır da Devletten. Nerden alacaktır? Devletin ödemesi gereken, örneğin Sosyal Sigortalar ile ilgili bir komisyona verilen bir rapordan alıyorum, "özel uygulamalar dolayısıyla Devlet bütçesinden olan alacak. Yaşanın özel uygulamalar bölümü altında ödenek alanların devlet bütçelerinden karşılanan miktarlardan Sosyal Sigortalar Fonuna aktarılmayan kısmı, 31.12.86 itibarıyla 1,078,159,070 Türk Lirası." İşte bu Hükümet çalışana karşı bu kadar cellât ve bu kadar acımasızdır. Hem kendi zorunluluğunu, kendi yükümlülüğünü yerine getirmez, hem getirmeyen işverenlerin doğru dürüst peşine düşmez, hem de bu Sigortanın sırtına kendi yükümlülüğünü de yükler. Bu şekilde bir fonun, bir sigortanın yürütmesine, verimli olmasına imkân ve ihtimal yoktur. Dolayısıyla plânda öngörülenlerin de yerine gelmesi mümkün değildir. Eğer Devlet parayı vermeyecek, işverenler doğru dürüst takip edilmeyecek, işçinin sırtına yeni bir yükçük daha binmezse ki politika budur. Devlet vermeyecek, almayacak, dönecek üstüne üstlük bir de Sosyal Sigortanın parasını alacak ama ödese çalışanlar. Bu mantıkla bu sorunu çözmek mümkün değildir. Bizim bu konudaki ciddi endişemiz şudur; Sosyal Sigortalara Devlet kendi katkısını yapmamaktadır ve cidden endişe içerisindeyiz ve öğrenmek istiyoruz; Hükümetin Sosyal Sigortalar Yasasını değiştirerek bu yükümlülüğün

kurtulma diye bir düşüncesi var mıdır, yok mudur? Bizim endişemiz, Hükümetin Sosyal Sigortalar Yasasını değiştirmek ve bu yükümlülüğten kurtulma arayışları içerisinde olduğu yolundadır. Doğru olmamasını temenni etmekle birlikte.

Sosyal Sigortaların yine bu verilerine bakarsak, bu memlekette her gün bir iş kazası olduğunu görürüz. Eğer bu rakamlar, Sosyal Sigortalar Dairesinin rakamları doğruysa 198 iş kazası olmuştur 9 ayda. Yani ayda 22 iş kazası, yani her gün bir iş kazası olmuştur. Her gün bir iş kazası. İş kazası sonucu yine bu verilere göre sürekli olarak iş kazası neticesi iş yapamayacak, 47 kişiye halen ve yine halen iş kazası nedeniyle ölmekten ötürü 122 kişiye toplam 169 kişiye ödenek verilmektedir. 10 yılda 169 kişi yaşamını yitirdi veya çalışamaz hale geldi. Yani yılda 17 kişi, aya vurursak bunu yuvarlak hesap, ayda bir buçuk kişi iş kazasından ölmekte veya çalışamaz hale gelmektedir Sayın Başkan, sayın milletvekilleri. Ortalamamızın bir diğer anlamı da bu şekildedir. Demek ki her ay bu ülkede bir buçuk insanımız çalışamaz, iş yapamaz veya ölümlü sonuçlanan bir iş kazası geçirmektedir.

Sosyal Sigortaların neresine bakarsak, ciddi reformların gerektiği ortaya çıkar. Orneğin bir bir verdiği yardımları veya mantığı ele alırsak, ben bir işçi olarak, bir işyerinde çalışıyorum. Benim maaşımdan kesinti yapılıyor. Yapılan kesinti benim maaşımdan fiilen gitmiştir. Eğer işveren o primi yatırmamışsa, yatırmakta kusur etmişse, benim işçi olarak ne günahım, ne kabahatim vardır ki işveren o primi veya kesintiyi yatırmadı diye ben Sosyal Sigortalardan yararlanamamaktayım. Bu yarayı, bu olumsuzluğu biz çok destek, çok kez dile getirdik. Ama maalesef hiçbir önlem alınamamıştır. Çünkü Hükümet veya Sosyal Sigortalar Dairesi işverenlerden bu parayı alamayacağı endişesi içerisinde olsa gerek ki, nasıl olsa ben bu parayı alacağım, dolayısıyla da işçiye hakkını vereyim dememektedir. Sosyal Sigorta eğer kendine, yani bu Hükümet kendine güvense ve ben işçinin

nasıl ki hakkını çatır çatır alırım bağırta bağırta diyor, işverenin elinden de işçinin bu hakkını alacağım diyebilse, çalışana kesintisi yapıldıktan sonra bu hakkını vermesi, verebilmesi gerekmektedir.

İş göremezlik ödenekleri ile ilgili konu aynıdır. Herhangi bir işveren parayı yatırmadı mı alamazsınız. Mümkün değildir. 1½ senedir işte söylüyorum. Alamıyorlar insanlar. Hiçbir ödenekten faydalanamıyor. O işçinin ne günahı vardır? İşlemiş midir? İşlemiş, parası kesilmiş mi? Kesilmiş. Sen Devletsen, o parayı cebinde tutanın peşine düşeceksin. Devletsen, işçinin boğazının, çoluk çocuğunun rızasının peşine düşmeyeceksin. Dolayısıyla bu yaklaşımı benimsememize ve buna anlayış göstermemize imkân ve ihtimal yoktur. Buna tolerans gösterilemez. İşsizlik ödeneğini ele alalım. İşte 1,000 liraydı, 1,200 liraya çıkmış. Tabii çocuk sayısına göre bu rakam giderek artıyor. En çok da 2,100 liraya geliyor. 1,200 lira demek, bir paket sigara, bir de kibrit demektir. Adamın haftada iki defa Sosyal Sigortaya Göçmenköy'den gelse ve inse oraya, ödeyeceği otobüs parası zaten 400 liradır her gün için. Geriye bir paket sigara bile alamaz. Köyden nasıl gelip de her gün o defteri imzalayacak ve neticesinde 1,200 ₺ veya en çok 2,100 ₺ alıp gidecektir? Ama az önce ne dedim? Eğer Devlet kendi payına düşeni yatırırsa, Sosyal Sigortaya olan borcunu ödese ve Sosyal Sigortanın kasasından elini çekse, bu ödenekler hemen ilk bakışta iki katına çıkabilecektir.

Sosyal Sigortaların fonları da bize göre dikkatsiz bir şekilde kullanılmaya devam etmektedir. Aynı konuyu İhtiyat Sandığında da söyleyeceğim için hatırlamakta yarar görmekteyim. Şahsen kendim bu konuda ilgili Bakanı uyardığım için bir yıl kadar önce de müsterihim. Bu fonlar eğer gerçekten korunup kurtarılmak isteniyorsa, sağlam alanlara ve gelir getirici alanlara yatırım yapılması gerekir. Yoksa, bakalım işte İhtiyat Sandığı verilerine. Paranın çoğu, %40'tan özel bankalarda. Bu nasıl alış verıştır? Ben kendi paramı %40'tan özel bankalara yatıracam, faize vereceğim

ve %40'tan verip ben verimli çalışacağım. Bu mümkün değildir veya aynı şekilde ölü alanlara, örneğin sosyal konutlara milyarlarca lira harcayacağım ben. Yani işçinin, on binlerce işçinin parası ile 100, 150 veya 200 kişiye ev yapacağım. Bu olmaz. İşçinin parası tüm işçiye hitap edebilecek yatırım veya diğer faaliyet alanlarında kullanılmalıdır.

İÇİŞLERİ, KOYUŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI
TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Sanayi Holding'e yardım yapılır.

HASAN SARICA (Devamla) - Sanayi Holding'e yapılan yardım konusunda benim uyarım şu oldu; yine de söylüyorum Sanayi Holding'de eğer kafa değişmezse verilecek olan her kuruluş batırılmaya devam edecektir.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Beyhude verilir, doğrudur.

HASAN SARICA (Devamla) - 2 sene önce daha Dev-İş yetkili sendikayken, aman şimdi şu var bu var diye değil, o konuya geleceğim, ben Çalışma Bakanlarını uyardım, Sayın Caymazı da uyardım, Gökmen'e dedim bir kuruluş yatırma. Neden? Alamayacaksın karşılığını. Şimdi İhtiyat Sandığı ve Sosyal Sigorta bu yöneticilerle Sanayi Holding'in hissedarı olacakmış. Olan da gidecek, olan da eriyecektir. Bu konudaki samimi uyarımızı yapıyoruz. Ama bu Sanayi Holding'in hissedarı olacakmış, Olan da gidecek, olan da eriyecektir. Bu konudaki samimi uyarımızı yapıyoruz. Ama bu Sanayi Holding'i bu Devlet elinden tutmasın mı? Yok, tutması lâzım. Denetlemesi lâzım ve ayakta kalması için malî destek de yapması lâzım. Ama kendine o kadar güveniyorsa, kendi bütçesinden yapsın. Gelip de çalışanın İhtiyat Sandığına, Sosyal Sigortasına el atıp bizim sırtımızdan hovardalık yapmasın. Bütün mesele burdadır.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Hovardalık kim yapar?

HASAN SARICA (Devamla) - Sosyal Sigortalardan, İhtiyat Sandığına bir göz atacak olursak, bakın Sosyal Sigortaları tamamlamazdan evvel bir örnek vereceğim, Cumhuriyetçi Türk Partisi bir yasa önerisi sundu, değişiklik yasa önerisi ve şu anda yüzlerce yaşlı insanımızın Kıbrıs Cumhuriyeti Sosyal Sigortalar tahtındaki hizmetlerinin kanıtlanabilmesi için yasal sınırın kaldırılmasını istedi ve bu konuda da ivedilik talep etti. Sayın Bakanımız çıktı ve yok dedi, gerekmez. Ne zaman? 3 Nisan 1987'de. Yani bundan tam 10 ay evvel.

İÇİŞLERİ, KOYUŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI
TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - 5 ay evvel.

HASAN SARICA (Devamla) - 9 ay evvel efendim. Caymaz Bey aynen şöyle demişti, Bakanlar Kurulunda aynı yasayla ilgili önerge, tasarı hazırdır. Önümüzdeki günlerde Meclise geleceğinden, bu konuda ivediliğin gerekmediği hususunu Meclisin bilgisine getiririm. Ne zaman? 3 Nisan 1987'de. Kaç ay geçti? Mart, aradan Nisan, Aralık'a 8 ay, 8 aydır hâlâ daha bu insanlar beklemektedir. Ki öneri ilk olarak 1985 yılında sunulmuştu. 2½ senedir bu insanlar beklemektedir. Peki bu insanların ne günahı vardır. Belki de 2½ sene zarfında 60 yaşına gelen insanımız ölmüş gitmiştir, Sosyal Sigortadan emekli aylığı almaya hak kazanamadan. Sırf bu ihmal ve olaya bu denli önem, bu kadarlık önem vermemekten ötürü. E, bunun bir maddelik, bir değişiklikli ve amaç, bu yaşlı insanlarımızın bu sürelerini kanıtlatabilmeleri, emekliliğe hak kazanabilmeleriydi. Demek ki bize yine denirse ki, efendim biz bu, bu, bu, bunu yapacağız, inanmakta gerçekten güçlük çekeceğiz.

İhtiyat Sandığı konusunda değerli arkadaşlarımız, işverenlere her yönüyle bulunmaz bir kredi musluğu açılmıştır. Neden? Sosyal Sigortada hiç olmazsa biraz gecikme zammı, biraz faiz cezası falan vardı. İhtiyat

Sandığında o da yok. Kes işçiden parayı, otur üstüne, yat üstüne. Başka yerden kredi alsan, %50, 60 faiz vereceksin, işçinin parası bir kuruş değer kazanmayacak, sen de bol bol kullanacaksın ve işçiden kesilen bu para fona yatmadığı için de işçi bugün yüksek olan bir faiz kaybına da uğrayacaktır. Yani işverenlere bu olanığın sağlanmasına daha ne kadar süre devam edilecektir? Aynı şekilde bankalara yüz milyonlarca lira daha ne kadar süre İhtiyat Sandığı parası %40'tan verilmeye devam edilecektir? Bugün %40'tan para kime isterseniz kapmaya hazırdır. Yani, bu nasıl alış verıştır ki yüz milyonlarca lirayı siz özel bankalarda %40'tan hesapta yatırım, uzun vadeli yıllık yatırım yaparak değerlendirmektesiniz. Bunu anlamak gerçekten zordur. Sırf birkaç örnek olması açısından, %10'luklar da dahil, çünkü %10'luk bölümleri de var. Kooperatif Merkez Bankasında örneğin, 2,643,613,591 işçi parası vardır. %10 ve %40 faizden. Kimin hakkı var? Ziraat Bankası, birazcık da ona. 10,450,000, Türk Bankası, %40 faizden para, işçinin parası. Eğer rakam tabii doğruysa, doğru olduğuna çünkü inanmak istemiyorum. 1,195,386,692.22 lira. ETİ'yle işbirliği hesabında 209,000,000, Kıbrıs Kredi Bankası, biraz da sen sebeplen dediler %40'tan 303,000,000 da ona yatırdılar. Yeni bir banka mı kuruldu, Vakıflar Bankası, hade %40'tan sen de ye bu işçinin pilâvından dendi 462,000,000 da onlara. O aldı, bu aldı, Kıbrıs Ticaret Bankasına da birşey lâzım. %40'tan 256,398,166.59 lira da onlara. Artık ufaklar gelir. Limasol Türk Kooperatif Bankası, İşçi Kalkınma, Kıbrıs Türk Memurları Kooperatif Bankası, Kamu Görevlileri, Sis-koop, FEYAK, Mücahitler, Okal-koop, girdiler siraya hepsi. İşçinin parasını %40'tan kapişari. Eğer bu İhtiyat Sandığı bu kadar kapişari dağıtacağına kendi parasına sahip çıksaydı, Sosyal Sigorta sahip çıksaydı ve örneğin...

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Türkçesi nedir? Kapişarının Türkçesi nedir?

HASAN SARICA (Devamla) - Kapişaridir. Kapiş, kapiştir ve örneğin bir kalkınma bankası kuraydılar CTP'nin yıllardır önerdiği gibi, yani işçi fonlarıyla bir kalkınma bankası kurup, bunu çalışanların hizmetine verseydi daha da çok kalkınacak ve kendi parası daha da değerli hale gelecekti.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sanayi Holding konusunda da herhalde birkaç söz söylemekte yarar vardır bu konuyu açmışken. Ne Hükümet, ne özellikle Ekonomi, Sanayi ve Ticaret Bakanı, özellikle o diyorum. Çünkü bu işlerin baş mimarlarından birisi kendileridir. Bu işçinin vebalini ödeyemeyecektir. Neden? Belge: 11 Ağustos 1986 tarihli Sanayi Holding'in genelgesi aynen şöyle der: "Bundan sonra her ne sebeple olursa olsun, şirketten ayrılacak personel, toplu iş özleşmesinin öngördüğü 20 iş günü içinde kıdem tazminatını alacaktır. Başta Sayın Başbakanımız olmak üzere ilgili bakanlıklar bu konuda şirketimize kesin güvence vermişler ve bunun personele aynen duyurulabileceğini belirtmişlerdir." Ne zaman? 11 Ağustos 1986. Ama bu tarihin bir önemi daha vardır. Bu tarihin bir diğer önemli yanı, Ekonomi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı denetiminde Sanayi Holding Yönetim Kurulunun yaptığı bir toplantıdan önce, sonra bize, ilgili sendikaya, çalışanlara gelin de yüzlerce işçi atacağız dediği ve reddettiği aydır

ve bu ay yüzlerce çalışanın grevlere çıktığı bir aydır. Ben sorarım Türkçem zayıf değilse, 11 Ağustos 1986'dan sonra 20 iş günü mü geçti, 20 ay mı geçti? Bunun yanıtı bize verilsin ve geçen 1987 Ağustos'una kadar işten çıkanların kıdem tazminatları daha geçtiğimiz hafta hafta içerisinde ödenebildi.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden) * Ödenmeye başlandı.

HASAN SARIÇA (Devamla) * Ağustos'ta çıkanların ödenmeye başlandı. Hepsi aldı alamadı bilmiyoruz. Ağustos'tan sonra çıkanların veya Ağustos 1986'da suçsuz, günahsız sanayi ve tarımı değil, turizm ve ticareti destekleyeceğim politikaları sonucu işsiz kalıp da bir senedir parasını bekleyen, çalışanın kaybettiği, faiz, uğradığı yıkım ne olacaktır? Ve bunun faturasını çalışana yükletmeye ne kadar daha devam edeceksiniz? İşyerlerinde tabii ağırlıklı Sanayi Holding konusunun tartışıldığı ve çalışanların müktesep haklarının yok edildiği, isim vermek istemiyorum, nasıl olsa işyerindeki mücadele devam eder, fiilen sendikaya arka çıkmanın nedeni çalışanların kazanılmış haklarını yok etmektir dediğimizde Sayın Caymaz yine bize yanıt verdi ve dedi ki; "30 Ocak 1987'de, bir yıl evvel, işyerlerinde çıkan iş uyuşmazlıklarının toplu iş sözleşmelerinin rafa kaldırıldığı şeklinde sunulması yanlış bir değerlendirmeden öte birşey ifade etmemektedir. Çalışanlara geçmişte sağlanan ekonomik ve sosyal haklar gibi hakların geri alındığını iddia etmek mümkün değildir" dedi. "Hiçbir özlük hakka dokunulmamış ve hiçbir özlük hak geriye götürülmemiştir" demiştir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sanayi Holding'te bugün işçilere şöyle denmektedir; Tabii Dev-İş'i ordan uzaklaştırmak için ya Dev-İş ya iş idi veya referandumsuz filan sendikaya yetki vermektir, ardından son altı aylık uygulamadır nedir? Maaşın kaçtı? 160-200? Yok, 90,000- ile 130,000 Türk Lirası arasında değişen bir maaşla çalışmak istersen gel. Yemek parası yok, hastalık izni yok, kıdem tazminatı, soru işareti. Diğer haklar, senelik izinler, mazaret izinleri

veya dinlenmeler, şunlar, bunlar, hiçbirisi yoktur. Ben iddia ediyorum hiçbirisi yoktur. Çalışanların orda toplu iş sözleşmesi yapmaya hakkı da kalmamıştır sayesinde Hükümetin. Neden? Aradan bir yıl geçmiştir. Hani toplu iş sözleşmesi? Nerededir? Ve işveren toplu iş sözleşmesinin, eski sözleşmenin hükümleri hilâfına çalışanlara yeni hizmet akitleri imzalatmaktadır. Bu mevcut anayasal düzenimize ve yasal düzenimize terstir, uymamaktadır. Çalışanın eğer toplu sözleşmesi varsa ve bu sözleşmede de yeni sözleşme imzalanana kadar, bu sözleşme hükümleri hizmet akdi olarak devam eder derse, hiç kimsenin buna müdahale edememesi gerekmektedir. Aynı, geçen yılki bütçe görüşmelerinde o da 18 Aralık'a denk gelmişti. Bu konuları irdelediğimizde Sayın Başbakan da bir yanıt verdi. O da şöyle dedi; "Ben diyorum ki 52,000,000'lük pazarı bütün sanayi ürünlerine sıfır gümrük ve sıfır fonla açıyorum. Şimdi tedbirler alınarak Sanayi Holding'i kurtarma operasyonu devam etmektedir ve Sanayi Holding bugün dış piyasalarla rekabet edebilecek duruma gelmiştir." Ne zaman demiş bunu? Bir yıl evvel. Kim? Bu ülkenin Başbakanı. Benim bildiğim kadarıyla 52,000,000'a sanayi ürünlerini sıfır gümrük ve sıfır fonla açma diye bir olay yoktur. Bu gerçek değildir. Aynı şekilde, Sanayi Holding'i kurtarma operasyonu değil. Sanayi Holding'ten kurtulma operasyonu başlamış ve tamamlanmıştır.

NACİ T.USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Bravo, bravo Sarıca.

HASAN SARIKA (Devamla) - Sanayi Holding'i bugün dış piyasada da rekabet edebilecek duruma getirmek değil, ya olanı bile geriletmek için elinizden geleni ardınıza koymadınız. Bu nasıl iştir? Başbakan öyle diyor bir sene önce. Bakıyoruz, tablo tam tersi. Bugün bize, bir yıllık bir dönem geçti ve biz eleştirdik Çalışma Bakanlığının çalışma hayatına ilişkin Hükümetin politikasını. Başbakanın söylediği

gerçekleşmemiştir. Tam tersi olmuştur bütün iş yerlerinde. Bugün artık sendikalar çalışma yaşamına baktığımız zaman, toplu iş sözleşmesini daha iyi hale getirmeyi bıraktı. Olanı kurtarma derdine düşmüştür. Kimin politikaları sayesinde? Hükümetin politikaları sayesinde bunlar olmaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sosyal Sigortalar konusunda bir ciddi uyarımızı daha yapmak istiyoruz. Çünkü bu insanlığa karşı bir cinayettir eğer yapılmazsa. Ben anlayamıyorum, eğer biz insansak ve insana saygımız varsa ki olması lazım, bir insanın kaçak işçi olup olmaması, bir insanın işe yeni girip girmemesi, o insanın sigortalanmasına engel olamaz. Biz kaçak işçiliğe karşıyız. Ama kim olursa olsun, işe başladığı anda Sosyal Sigortanın güvencesi altında olmalıdır. Adam iş kazası geçirebilir. Adama herhangi bir kazaya kurban gidebilir. Onun güvencesi ne olacaktır? O insanın ailesinin güvencesi ne olacaktır? Bir işçinin kaçak, beyaz, siyah, ne isterse olsun, Pakistanlı, Türkiyeli, Kıbrıslı farketmez, boyu kısa, uzun farketmez. İşe başladığı gün, sigortalı kabul edilme hakkına sahip olmalıdır. Bu hakkı yasal düzenlemeyle veya tüzükleri düzenlemeyle yapması gereken de Hükümettir. Hiç olmazsa sosyal sigorta açısından. Çünkü olan onlara olmaktadır. Zaten adam kaçaktır veya iş bulamamaktadır, on beş gün, yirmi gün, bir ay çalışır, bir günlük sigortası yoktur. İnşaat sektöründe çalışanların, taşoranların yanında çalışanların, adamın yaşı 50'ye, 60'a gelir, bir günlük sigortalılığı çıkmaz. Bu insanlar yarın 55, 60 veya işleyemez hale geldiğinde ne olacak? Bıraktık onları. İş kazası geçirdiğinde halleri ne olacaktır? Sosyal Sigortalar dolayısıyla bu açılardan da önemlidir. Peki, biz CTP olarak bunları söylüyoruz. Peki, ne yaptınız falan da denilebilir çalışma yaşamına ilişkin olarak. Hatırlatalım birkaç tanesini sadece. Örneğin, biz bu Meclise çalışanlara hayat pahalılığı tahsisatı ödenmesi için yasa önerisi sunduk. Mecliste komitenin gündemine bile sokturmadınız. Yani, bütün çalışan insanın hayat pahalılığı tahsisatı almaşını istedik. Devlet verebiliyor. Toplu sözleşmesi olan pek çok

işyeri alabiliyor da, o tezgâhtar kızlarımızın, inşaatlardaki veya özel sektördeki toplu sözleşmedeki insanımızın, işçimizin, emekçimizin günahı nedir? Ki hâlâ daha Hükümet, 1985 Ocak'ın 2'sinden beri sunulmuş olan bu yasayı komitenin gündemine bile aldirtmamıştır. Anayasanın amir hükmüdür. Çalışanlara ödenekli hafta tatili vardır diyor. Ama yasayla da düzenlenir diyor bu ödenekli hafta tatili. Yani, Cumartesi, Pazar ödeneklidir diyor. Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak 3 Ocak 1985'te de bunun yasa önerisini sunduk. Aradan 1986, 1987 geçmiştir. Hâlâ daha komitenin gündeminde sıraya bile konmamıştır. Partimiz eleştirilerini yaparken, Mecliste ayrıca ne yapmıştır? Az önce detaylı bir şekilde anlattığım gibi, Sosyal Sigortaların ivedi olarak değiştirilerek 1985'le sınırlı olan sürenin açılmasını istedik. Bakan gerekmez dedi, hâlâ daha karşı bir teklif de sunmadı. Ne olur artık bunu sunun. Çünkü bekledik, sonra bizde ortalama yaşam 63-64 ise, aradan iki buçuk, üç sene geçti, bu insanlar beş-altı ay daha yaşayacaksa hiç olmazsa sigortadan birkaç ay da maaş alabilerek yaşamış olsun. Artık bu ihmali, bu unutkanlığı üzerinizden atınız. CTP'nin önerisine ilgili komitede destek verin, kanunun eğer diğer hükümlerini de değiştirmek isterseniz buna engel değildir. Bilâhare vereceğiniz önerilerle değiştirmek istediğiniz diğer maddeleri değiştirebilirsiniz. Başka CTP ne yapmıştır ki bu kadar kendinde hak görmektedir bu konuları eleştirsin? Tabii işçi hareketlerinin karşısındaki Hükümetin tutumunu Cypfruvex, Palm-Beach ve benzeri Sanayi Holding gibi yerlerde işçilerin bir kısmının da dövülmesini, bir kısmının da grev kırıcılarına polisler arka çıkması olaylarını falan, onları bir bir ele alıp uzun süre vaktinizi almak istemiyorum. Çünkü o konularda epey konuşuldu bu Mecliste. Ama örneğin Palm-Beach ve Dome Gazino'nda sürüp giden grevlerle ilgili genel görüşme önerimizi reddetti. Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında imzalanan Ekonomik İşbirliği Protokolünü gelin dedik, bir görüşelim, çalışan kesimlere etkisini tartışalım, reddedildi. Ülkemizde işsizlik sorunu konusunda bir genel görüşme açalım dedi CTP ve TKP müşterek, onu da reddettiniz.

Sanayi Holding konusunda söyledikleriniz tutmuyor. Ağustos 1986'da herkesin parasını vereceğiz dediniz, 23 gün içinde, vermediniz. Aralık 1986'da bütçe görüşmelerinde sıfır gümrükle şunu yapacağız, dış ticareti dayanıklı hale getireceğiz dediniz, yapmadınız. Bunları yapmayınca CTP, Sanayi Holding konusunda bir Meclis Araştırması yapalım dedik, o denetimden de kaçtınız 1987 Şubat'ında.

Asgari ücret konusunda yine teklif ediyoruz, geçmişte de teklif edildi, yine yaklaşmadınız. Dolayısıyla Cumhuriyetçi Türk Partisi çalışma yaşamına ilişkin olarak bunları yapmıştır ve bu konularda da gayet müsterihtir. Yasal boşlukların doldurulması konusunda tabii Sayın Bakan, çok sevdiğim bir insandır kişi olarak, kusura bakmasın, arabuluculuk görevi kendisine verilmemektedir. Arayı karıştırma, çalışma, iş yapma pozisyonuna itilmektedir. Eğer Sanayi Holding'te bir Bakan, Çalışma Bakanı, işverene yazı yazıyorsa, bildiğimiz örnek olduğu için söylüyorum, filan gün toplantıya gel ve o işyerinin müdürü de Sanayi ve Ticaret Bakanının tabii babasının muhasibidir, birşey dediğimiz yok ama, onun direktifinde birisi ise ve Bakanlığın toplantısına avdet etmezse, uyarı yazısına rağmen toplantıya avdet etmezse, katılmazsa, bana Çalışma Bakanlığının arabuluculuğu yapabildiğini söylemeyin. Söyleyemezsiniz. Sanayi Holding'in atama yolu ile gelen bu yöneticileri bir başka bakandan güç alırken Çalışma Bakanlığını kaale almazsa, buna ben arabuluculuk yapabiliyorum demeyin. Petrollerdeki grevleri veya grev yapılmamasını ve sendikalarla pazarlıkları yürüten Çalışma Bakanından ziyade yine ilgili Bakan ise bana Çalışma Bakanlığının arabuluculuk fonksiyonunu yerine getirdiğini yeterince söyleyemezsiniz. Eğer bundan on binlerce insanı ilgilendiren maaşların, ücretlerin ve özlük haklarının ne olacağı konusu görüşülürken sendikalarla, Çalışma Bakanı ile değil de Ekonomi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile bu yapılırsa bana, çalışma hayatında arabuluculuk görevi, yani işveren olan devletle, çalışan olan sendikalar arasında Çalışma Bakanlığı bir arabuluculuk görevi yapmaktadır veya bu işlevi yerine getirmesi sağlanmaktadır diyemezsiniz. Dolayısıyla Çalışma Bakanlığı, yani iş yapma bakanlığı haline getirilmiştir büyük ölçüde ilgili Bakanlık.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden) - Spor Bakanlığı haline getiriliyor yavaş yavaş.

HASAN SARICA (Devamla) - Siz bu konularda da görüşlerimizi söyledikten sonra şuna da değinelim. Bakıyoruz. Bugüne kadarki öneriler, örneğin uluslararası konvansiyonlara çalışma yaşamıyla ilgili olarak veya Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine veya Birleşmiş Milletlerin İnsan Hakları Sözleşmelerine ilişkin olarak yapılan çalışmalar nedir? Acaba bunlara bu Hükümet saygı göstermekte midir? Hayır. İşin kolayını bulmaktadır. Yasası yok der. Çıkar işin içerisinden. İşte basit bir örnek verdim ve yine tepki gösterdi Sayın Meclis Başkanımız da. Yani bir insanın sırtında "hak verilmez alınır" yazarsa büyük veya küçük, o insan ebatını söyleyin, o zaman neyin üzerinde yazılabileceğini söyleyin ve Meclise dinleyici olarak bile giremezse, grev yapıyorlardı ha diyor bize Hükümet kanadı. Ne oldu? Grev yapmıyorlardı ama grev yapsaydı ne olurdu yani? Grev yapaydı bir çalışanın dinleyici locasına gelip oturup dinlemesinden öteye ne var? Tamam, milletvekilleri konuşacakken kravattakacak. Zorunluluğumuz var. Ama var mı bir tüzüğümüz? Mont giyemezsiniz, önlük giyemezsiniz, onu yapamazsınız, bunu yapamazsınız. Yoktur. Ama işte önemli olan yaklaşım meselesidir. Olaya, çalışana ve çalışanın haklarına saygı meselesidir. Bakış açısı meselesidir.

Gençlik konusunda da biraz birşeyler söyleyip konuşmamı yavaş yavaş bağlamaya çalışacağım. Öncelikle her bütçe yılında söylediğim gibi, Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak Türkiye'de Türkeş'çi faşist katiller tarafından öldürülen altı yiğit öğrencinin katillerinin hâlâ daha bulunamadığını görmekteyiz. Hükümetin bu altı fidanın katillerinin bulunması yolunda Türkiye Cumhuriyeti ile işbirliğini devam ettirmesi ve aldığı ve alacağı neticelerden bu Meclisi de haberdar etmesini bir kere daha

talep ediyorum. Bu gençlere duyulan insanımızın akıbetine veya canice cinayetler sonunda vücutlarının yok edilmesine karşı duyulan belki de bir saygının yeniden tekrarıdır. Ama Hükümetimiz bu altı fidanın katillerinin yakalanması için Türkiye Cumhuriyeti ile olan, varsa eğer herhangi bir ilişkisi bu yöndeki ilişkilerini devam ettirmesi, alınan neticeyi Meclise ve ailelerine duyurması gerekmektedir diyerek gençlerimizin birkaç sorununa değinmek istiyorum. Bizce en büyük vicdani borcumuz budur Meclis olarak da.

OZKER OZGUR (Lefkoşa)(Yerinden) - O tür işlerin üzerine giderler mi?

HASAN SARICA (Devamlı) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; gençliğe verilen önemi, gençliği birkaç kategoriye ayırarak belki daha rahat gösterebiliriz Hükümete. Örneğin işçi gençliği alalım. İşçi gençlik için ne yapılmaktadır? İşçi bir gencin ihtiyacı nedir? İşsizse iş bulmaktır. İşe taliptir, adam iş bulmak istiyor. Bu olanak var mıdır? Yoksa iş bulamadığı için yurt dışına mı göç etmek zorunda kalmaktadır? Yoksa, iş bulabilmek için BBF'nin gençlik kollarından geçmek zorunda mı kalmaktadır? O da bulabilirse tabii. Aynı şekilde bir genç işçinin başka sorunu nedir? Evlenecekse ev sorunu vardır. Eğer şanslı olup iş bulmuşsa ve evlenecekse bir ev derdi vardır. Acaba bu derdine de çare bulabilmekte midir? Ev kiralari bilindiği gibi asgari ücretin seviyesinde seyretmekte, onu da bulabilene aşkolsun.

köylü gençliğin daha da farklı sorunları. Öğrenci gençliğin ise beşbeter sorunları vardır. Tabii her ne kadar Eğitim Bakanlığının bütçesine girmekle birlikte öğrenci gençliğine yapılan en büyük cinayet şuydu; şahsen kendim Türkiye Üniversitelerinin verdiği, Kıbrıslılara tanıdığı kontenjanlar vardı, kontenjanı beğenmeyen dıştan imtihana girer, istediği okula girerdi ama Kıbrıslı Türkler de Türkiye'de istediği üniversiteye ~~bukontenjanla~~ alınan üniversitelerde okuyabiliyordu. Ve hükümet de eğer planlı bir kalkınma falan düşünseydi, ilerde planların göre ihtiyaç duyabileceği sektörlerden kontenjan ister ve oralara öğrenci yollardı; öğrenci gençliğin dilediği alanda okuyabilmesi için. Şahsen kendim, o zamanki Öğrenci Cemiyetinin Başkanı olarak İzmir'de rektörle görüştüm ve bana Kıbrıslı Türklerle kontenjan verildiğini, bunu Hükümetin kabul etmediğini rektörün kendisi şahsen bana söylemiştir. Demek ki öğrenci gençliğe de dilediği alanda veya peşinen seçebileceği bir alanda eğitim şansı yoktur. Demin birkaç bütçe kalemlerinden örnekler verdim. Örneğin, plana bakarsak yani gülüyorum çünkü bunların nasıl yapılacağını bize göstermiyorlar, "gençlik" ana başlığı altında mevcut durum ve gelişmeler anlatılıyor. Ne isterseniz hepsi var. Burslar, kültür ve sportif etkinlikler, kulüpler, binalar, olanaklar, hepsi var. Bütçede de parası yok. Bütçeye para koymamışsınız kardeşim. Bütçeye parasını koymadan amatör kulüplere veya spor kurumlarına geçen yıl olan parayı da çıkarttınız, siz köydeki veya kentteki gencin spor yapmasını parayı vermeden, ona olanak yaratmadan ne ile teşvik edeceksiniz? Doğru değildir. Dolayısıyla bunlar tarihe kalacak belgelerdir. ÜBP-YDP Hükümeti de gençliği düşünerek plana bunları yazdıydı demeyin. "Okul içi gençlerin burs, kredi ve barınma sorunlarının çözümü" diyor.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; demin okudum, 850 TL günde yiyecek parası koydunuz 1988 için. Ocak'taki 850 TL'si Aralık'ta zaten 400'e düşer. Ama 850 liraya bir öğrencinin üç öğün yemeğinin nasıl sağlanacağını ve o öğrencinin veya o gencin ders çalışacağını spor yapacağını, gelişeceğinin formülünü bize de öğretirseniz biz de hiç olmazsa işte "sağlam vücut sağlam kafada bulunur" veya "Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur" sağlayalım 850 liraya üç öğün. Sabah, öğle,

gece ve bunlarıymış yapacaksınız. Bu mümkün değildir. "Geçlerin boş zamanlarının değerlendirilmemesine, birlikte yaşama ve iş görme alışkanlıklarının kazanılması için gençlik kamplarının yerel olduğu kadar uluslararası nitelikte de düzenlenmesi". Kaç sene ödenek vardı, onu da kaldırdınız. Gençlik kamplarının tamir ve tadilatı için olan parayı da kaldırdınız. Dolayısıyla siz hangi gençlik kampının tadil ve tadilatını yapacaksınız? Gençlerin yine okul içi ve okul dışı boş zamanlarını nerde geçirdikleri malûm. Acaba bugün Lefkoşa da gençlerin okul içi veya okul dışı boş zamanlarını geçirebilecekleri nereleri vardır bize söyler misiniz? Kapasiteleri nedir bize söyler misiniz? Acaba bugün gençliğin boş zamanlarını nerelerde geçirdiği konusundaki somut rakamsal herhangi bir dökümanınız elinizde var mıdır? Bir başka gariplik de, sendikalar Çalışma Bakanlığı ile işbirliği halinde çalışıyorlar. Üç tane Çıracılık Yasa Tasarısı hazırlandı ve sunuldu. Üçüncüsü Eğitim Bakanlığında geldi ve Meclise de geldi ilgili komitededir. Bu Çıracılık ve Meslek Eğitimi Yasasının behemehal Çalışma Bakanlığı uhdesine alınması gerektiğini ve Çalışma Bakanlığı tarafından yürürlüğe konması gerektiğini belirtmek isterim. Neden?

Bir: Bir defa çıracıların, Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; uluslararası kuruluşları vardır. Yani nasıl ki partilerin uluslararası sendikaların falan, çıracıların genç işçilerin uluslararası sendikal örgütleri vardır ve siz çıracılara sendikalaşmayı grev yapmaya yasaklıyorsunuz. Siz bu öneri ve bu yaklaşımınızla çıracılar grev olan yerde grev kırıdır diyorsunuz. Bu Yasanızın içerisinde açıkça. Anayasa çalışan herkese toplu sözleşme hakkı, Anayasa çalışan herkese grev ve sendikalaşma hakkı verdiği halde ki istisna olarak işte askeri, polisi, yargıcı falan saydı, çıracılar yok. Siz bunları ekliyorsunuz, genç işçileri çıracıları da. Siz diyorsunuz grev kırıcı olacaksınız ve İngiltere'nin sömürge döneminde İngiltere'nin ki halen yürürlükte olan Fasıllar 178-179 ve Fabrikalar Yasası ile genç işçileri, çocuk işçileri koruduğu kadar bile korumayacaksınız. Bu üç yasa genç işçilerin ağır işlerde çalıştırılmayacağına amirdir, ama siz bu Yasa Tasarısı ile hangi koşullarda, ağır işlerde çalıştırılabileceğini önermektесiniz. Dolayısıyla bir

bir başka şey. Sendikalar Yasası on altı yaşındaki herkesi işçi kabul etmektedir. On altı yaşında herhangi bir iş bağıtı ile çalışırsa işçidir der. Siz adamın yaşını bir başka yasa ile daha da yükseltmezsiniz. Buna hakkınız yoktur. Yarın iki yasa çeliştiğinde ne olacak? Bunları dolayısıyla Çalışma Bakanlığı uhdesine alarak yeniden dediğim gibi Fasıllar 178-179 ve Fabrikalar Yasası ile birlikte değerlendirerek düzenlemek gerekmektedir.

Endüstriyel Verimlilik Merkezi vardır, Çalışma Bakanlığına bağlı olarak. Amacı budur. Yani hem çırak yetiştirebilir, hem kalfa yetiştirebilir hem de hizmet içi eğitim yaparak profesyonel insanları daha da geliştirebilir veya profesyonel olmayanları profesyonel hale getirebilir. Dolayısıyla Endüstriyel Eğitim Merkezi ile daha büyük yatırımlara da gerek duymadan ve işçiden esirgenen bu Çıraklık Yasa Tasarısı ile işverenlere yine veriliyor. Bir fon kuruldu. Bu fona sendikalardan para gidecekmiş, işverenlerden para gidecekmiş. İşverenden giden vergiden düşecek. E, bu olacak iş değildir. Dolayısıyla Çıraklık Yasasını tabii geldiği zaman dikkatle ele alacağız ama uyarımız Fasıllar 134, Fasıllar 178 ve 179 ışığında bu konunun, yeni baştan Hükümetin konuyu değerlendirmesi ve komite düzeyinde bu meslenin düzenlenmesidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşmanın bu bölümünü de tamamladıktan sonra, az önce de söylediğim gibi, geçen yıl da söyledim, eğer bu Bakanlığın iş yapması isteniyorsa, bir; bu Bakanlık içerisindeki adam oynatmalardan vazgeçilmesi lâzımdır. Bu alanda maalesef yeterli teknik eleman yeterince olmadığı için, en ufak bir Hükümet veya Hükümetin aynı partiden olmakla birlikte kendi içerisindeki değişikliklerle daire müdürleri, müsteşarları yerlerinden oynatılmakta ve oraya yeni gelen aylarca süren bir zamana ihtiyaç duymaktadır.

İkincisi: Mühim kadroları doldurulmalıdır.

Uçuncüsü: Yollarda gezen dünya kadar resmi hizmet aracı vardır. Hükümet lütfetsin Sosyal Sigortalar, Çalışma Dairesi ve diğer Çalışma Bakanlığına bağlı sporu, tabii onun da var birkaç tane aracı ama yeterli mi bilemiyorum. Civa arkadaş degindi. Araç yönünden takviye etsin. Burda çalışan insanların münhalleri behemehal doldurulsun ki belki yavaş yavaş daha fazla iş yapılabilir bir duruma gelinilebilir. Bunları da belirttikten sonra, iyimser olmamakla birlikte, Hükümetin bu konulardaki uyarılarımızı dikkate alacağını ve Çalışma Bakanlığının Bütçesini tekrar Komisyona yollayarak gerekli düzenlemeleri yapacağını umar, dinlediğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Hasan Sarıca.

Sayın milletvekilleri; Sağlık Bakanlığı Bütçesi ile ilgili konuşmasında, Sayın Ergin Abdullah, söylediği bir kelime için bir düzeltme yapmak ister. Müsaadenizle onu yapsın.

ERGİN ABDULLAH (Gazi Mağusa) (Yerinden)- İki cümledir.

BAŞKAN - İki kelimedir. Düzeltmedir, iki kelimedir yani, düzeltsin de...Buyurun Sayın Ergin Abdullah.

ERGİN ABDULLAH (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilgili arkadaşların uyarısı üzerine konu dikkatine getirilmiştir. Onun için yanlış anlaşılmaya fırsat vermemek için, tutanaklardaki ifadenin düzeltilmesi için bu sözü almış bulunuyorum. ve o ifadenin neyse, şu anda ben tutanakları tam inceleyip bulamadığımız için ne olduğunu anımsamıyorum. Onun için bu ifade ni ise, ilgili ifade, tutanaklardan çıkarılsın inancında olduğumuz için, bu düzeltmenin yapılmasını istiyorum.

Herhangi bir meslek grubunu kötülemek veya küçümsemek amacı ile kullanılmamıştır o ilgili ifade. Geçmişte Sağlık Bakanlıklarına meslekten olmayan, hukukçu, veteriner, sendikacı ve benzeri arkadaşlarımızın Sağlık Bakanlığında bulduklarını ifade etmek düşüncesi ile o görüşümüzü ortaya koymaya çalışmıştım. Eğer arada yanlış anlaşılmaya fırsat verecek bir ifade kullanmış isem, onun düzeltilmesini rica eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ergin Abdullah.
Söz sırası Sayın Koreli'dedir. Buyurun Sayın Koreli.

İBRAHİM KORELİ (Lefkoşa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Anayasamız, Devletimizin demokratik, sosyal bir hukuk devleti olduğunu yazmaktadır. Demokratik, sosyal hukuk devleti demek, hukukun üstünlüğünün egemen olması, demokratik hak ve özgürlüklerin, temel hakların, sendikalar ve sosyal hak ve özgürlüklerin yasal, hukuki güvence altına alınması demektir. Bu nedenle Anayasamız, çalışanlar ve çalışma hayatı ile ilgili olarak birçok kuralları içermektedir. Şöyle ki;

" Çalışma Hakkı ve Ödevi

- (1) Çalışma, her Türk yurttaşının hakkı ve ödevi olduğunu,
- (2) Devlet, çalışanların insanca yaşama ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için sosyal, ekonomik ve mali önlemleri alır ve çalışanları korur,
- (3) Kimse zorla çalıştırılmaz, Angarya yasaktır.
- (4) Ülke gereksinmelerinin zorunlu kıldığı alanlarda yurttaşlık ödevi niteliği olan beden veya fikir çalışmalarının şekil ve koşulları demokratik ilkelere uygun olarak yasa ile düzenlenir.

Çalışma Koşulları:

- (1) Kimse yaşama gücüne ve cinsiyetine uygun olmayan işte çalıştırılmaz.
- (2) Çocuklar, gençler, kadınlar ve bedensel ve ruhsal yetersizlikleri olanlar kendi çalışma koşullarına uygun yerlerde çalıştırılırlar.

Çalışanların hafta sonu ve yıllık, senelik izin hakları: Ücrette adalet sağlanması, şöyle ki; "Devlet Çalışanların yaptıkları işe uygun ve insanlık onuruna yaraşır adaletli bir ücret almalarını",

Sendika kurma hakkı: Çalışanlar ekonomik sosyal durumlarını düzeltmek açısından sendika kurma haklarına sahip olduklarını, bu durumlarını düzeltebilmek için toplu sözleşme ve grev yapma haklarının olduğunu açıkça vurgulamaktadır.

Hal böyle iken aradan on iki yıl gibi bir zaman geçmesine karşın 1975 Anayasasından bahsediyorum, çünkü bu okuduğum çalışanlarla ilgili sendikal hak ve özgürlükler, toplu sözleşme ve grev hakları 1975 Anayasamızda da aynen mevcuttur. Aradan on iki yıl gibi bir zaman geçmesine karşın çalışma hayatımız her türlü yasal güvenceden yoksun bir keşmekeş ve kaos içerisinde. Yıllardır işçi işveren ilişkileri yasal güvenceden yoksun çalışma hayatımıza yerleşmiş örf, adet, gelenek, prosedür veya teamüllerle düzenlenmektedir. Ne var ki ekonomik yıkım paketinin gündeme geldiği bir yıldan bu yana, serbest piyasa ekonomik modelin, yani yüksek fiyat, düşük ücret ve sürekli zam politikalarının uygulanmasını sağlamak için sendikaların zaptu-rapt altına alınması gerekli idi ve bu alınan birtakım tedbirler baskı, tehdit ve acımasız partizanlık yöntemleri ile bu yapılabilmıştır. Anayasamızda ve hukuki bir teamül olarak İLO konvensiyonlarında ve sözleşmelerinde yer alan sendika kurma, toplu sözleşme, toplu pazarlık ve grev hakları ayaklar altına alınarak çiğnenmektedir. Mevcut, yıllardan beri ülkemiz çalışma hayatına yerleşmiş bulunan çalışma örflerimiz, adetlerimiz ve teamüllerimiz de buna paralel olarak ayaklar altına alınıp çiğnenmiştir. Bir kere şunu vurgulamak isterim ki İş Hukukunun İş Yasasının olmadığı bir ülkede çalışma hayatından bahsetmek sözkonusu olamaz. İş Hukukunun, İş Yasasının ve buna bağlı olarak demokratik sendika yasalarının, toplu sözleşme ve grev yasalarının olmadığı bir ülkede iş hayatından söz edilmediği bir yana, o ülkede demokrasiden de söz edilemez.

2924/...

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Ülkemiz çalışma hayatı ve çalışanların işçi istihdamı ve iş güvenliği, sendika seçme hakkı, sendikal hak ve özgürlükler, toplu sözleşme, toplu pazarlık, grev hakları, işçi sağlığı, iş ve işçi güvenliği tamamen çıkmaz bir kaos içerisindedir. Bunun doğal sonucu olarak ise çalışanlar, sosyal patlama noktasına varan huzursuzluk ve tedirginlik içerisindedirler. Özellikle bir yıldan bu yana uygulanan "Ekonomik Yıkım Paketi" ve buna dayalı olarak saptanan ekonomik politikalar ve uygulamalar sonucu, sendikalar hiçbir zaman dikkate alınmamakta, işçi sorunlarının tartışılması gündeme getirilmemekte ve bütün çalışma hayatı partizanca düşüncelere hedef olmaktadır.

İşçi istihdamı bugün Çalışma Bakanlığına bağlı bir daire durumunda olan Çalışma Daireleri aracılığı ile değil, Ulusal Birlik Partisi merkez veya şube bürolarında gerçekleştirilmektedir. Eğer bir işsiz vatandaşımız işsiz olduğunu kayıtlara geçirmek ister ve Çalışma Dairesine müracaat ederse, şunu rahatlıkla söylemek isterim ki Çalışma Dairesinde çalışan memurlarımız dahi bu kaydın buraya yapılmasının bir manâ ifade etmeyeceğini rahatlıkla işsiz vatandaşımıza söyleyebilmekte ve kendilerini "gidiniz Ulusal Birlik Partisi subelerine veya merkezlerine işsizlik kaydınızı yaptırınız. Ancak o kanalla sizin işsiz olduğunuz ortaya çıkar ve ancak o kanallarla bir işyerine girebilir veya istihdam edilebilirsiniz.

RASİM KESKİNER (Girne) (Yerinden) - Mağusa'da Eşber'e.

İBRAHİM KORELİ (Devamla) - Bu, özellikle bir yıldan bu yana ki zaman süreci içerisinde açık ve seçik olarak herkesin rahatça görebileceği bir şekilde tezgâhlanmaktadır. Sendikalar hazmedilmez duruma getirilmiştir. Anayasal bir kurum olan, demokrasinin vazgeçilmez öğeleri olan sendikalar, hazmedilemez duruma getirilmiştir. Halbuki sendikaların olmadığı bir ülkede, konuşmanın biraz önceki bölümünde de vurguladığım gibi, demokrasiden söz edilemez. Bu ülkede bu açıdan, sendikal açıdan, sendikal hak ve özgürlükler açısından demokrasi var mıdır, yok mudur tartışmasını yapmak istemiyorum. Yalnız bu ülkede, istenilen düzeyde bir demokrasinin olmadığını da rahatlıkla vurgulamak istiyorum.

Çalışma dairelerimizden söz etmişken, bugün gerek Bütçemizde öngörülen araç gereç ve personel açısından yetersiz olduğunu, zaten bu yetersizlikler açık ve seçik olarak bilinmesine karşın, yeni ihtiyaçlar doğmasına karşın ek imkânlar yaratılmamasının nedeni, çalışma dairelerinin bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra bir fonksiyonu olmayacağını ve bu fonksiyonsuzluklarını devam ettireceğini ve bu görevlerini yine Ulusal Birlik Partisi merkez ve şube bürolarında, bu daireler vasıtası ile, bu bürolar vasıtası ile yerine getirileceği, bu Bütçeye konan rakamlarla açıkça kanıtlanmaktadır. Toplu İş Sözleşmesi Yasası ülkemizde mevcut değildir. On iki yıl gibi bir zaman geçmesine rağmen mevcut bir toplu iş sözleşmesi yasası yoktur. Ancak anayasal bir hak olarak Anayasamızın 54'üncü maddesinde yazılı durmaktadır. Toplu iş sözleşmeleri demokratik tüm ülkelerde ve demokrasiye inanan tüm ülkelerin Birleşmiş Milletler çatısı altında oluşturduğu Uluslararası Çalışma Örgütü Teşkilatında temel bir sendikal hak olarak sözleşmelerde yer almış ve bu hakkın kısıtlanması halinde, kısıtlayan ilgili ülkeler kara listeye alınabilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti bunların bir örneğini teşkil etmektedir. Türkiye'de 1980'den bu yana uygulamaya konan ekonomik serbest piyasa ekonomisinden bu yana, 24 Ocak kararları ile gündeme gelen serbest piyasa ekonomisi politikalarından sonra, sendikalar

zaptu rapt altına alınmış. Demokratik Sendikalar Yasası, İş Yasası, Toplu İş Sözleşmesi Yasası değiştirilerek anti demokratik sendikal hak ve özgürlükleri kısıtlayacak şekilde düzenlemeler yapılmıştır ve Türkiye yaptığı bu uygulamalardan, bu anti demokratik yasal uygulamalardan dolayı da Uluslararası Çalışma Örgütü Teşkilatının geçen Mayıs ayı içerisinde Cenevre'de düzenlediği konferansta kara listeye alınmıştır. Her ne kadar da Türkiye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı biz bu anti demokratik olan İş Yasası, Toplu Sözleşme Yasası, Sendikalar Yasasını bir yıl gibi bir zaman içerisinde düzenleyeceğiz diye bir iyi niyet mektubu yazmışsa da o taahhüdünü yerine getirmediği için İLO Teşkilatı tarafından kara listeye alınmıştır. Demokratik ülkeler sendikalara ve sendikal özgürlüklere ne denli önem verdiklerinin bir göstergesi olarak bunu ifade etmek istiyorum. Bizde ise aradan on iki yıl gibi geçen bir zaman ve İş Yasasından, Toplu Sözleşme ve Grev Yasalarından yoksun bırakılan bir çalışma hayatı, yoksun bırakılan işçiler ve sendikalar.

Değerli arkadaşlar; Sayın Sarıca arkadaşım hemen hemen değinmek istediğim bütün konulara değinmiştir. Kısa ve öz olmak üzere ben de birtakım konulara değinmek istiyorum. Bir agari ücret konusu ülkemiz çalışanını çok yakından ilgilendiren, asgari ücretle çalışsın veya çalışmasın, asgari ücretle çalışmayan geniş çalışan kitleleri de ilgilendirmektedir en azından bir vergi açısından. Önem verdiğimiz bir konudur. Bundan üç-beş gün önce 120,000 lira olarak komisyonca saptanan bu rakamın...

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - 121,000 lira.

İBRAHİM KORELİ (Devamla) - 121,000 lira olan bu rakamın gülünç bir rakam olduğunu, hiçbir bilimsel veri veya dikkate alınmadan ve mevcut gıda kalıpları değiştirilmek suretiyle beslenme içi harcama oranları değiştirilmek suretiyle yani, ki bu %43.62'di. Yıllardan beri beslenme içi harcamalar oranı %43.62 olarak baz alınıyordu, bu sene hiçbir bilimsel izaha gerek duymadan, hiçbir veri ortaya konmadan bu dâmdan iner gibi %51.02'ye çıkarılmıştır. Bundaki tek amaç, asgari

Ücretin düşük tutulması amacına yönelik olarak yapılmıştır. Gıda içi harcama miktarı oranı ne ölçüde yüksek tutulursa, çıkacak asgari ücret rakamı sonuç olarak küçülmektedir. Bu formülün bir gereği olarak böyle olmaktadır. Gıda içi harcamalar %51.02 olarak saptanırken, buna bağlı olarak da gıda dışı harcamalar, yani sosyal gereksinmelerle ilgili giderler ise, harcamalar ise %48.98 olarak saptanmıştır. Bu oranların ters bir şekilde, birisinin küçültülüp ötekini büyüütülmesi, asgari ücret rakamının düşük tutulması amacını taşımaktadır. Ağırlıklar gerek kalori olarak, gerekse gramaj olarak %16 oranında düşürülmüştür. Şöyle ki; yıllardan beri 11,115 olan kalori miktarı 10,323'e, yani %16'lık bir düşüşle 10.323'e düşürülmüştür. Bu da yine asgari ücretin miktarının düşürülmesi, daha küçük rakamlara isabet ettirilmesi için bilinçli olarak yapılmış bir oyundur. Gramaj miktarlarının da düşürülmesi, aynı amaca yöneliktir. Uluslararası Çalışma Örgütü, gıda içi harcamaları %35 oranında tutmaktadır. %65'i gıda dışı harcamalara, %35'i ise gıda içi harcamalara baz olarak almaktadır. Bu, bilimsel olarak saptanmış, insanın, insanlık onurunun ayaklar altına alınmayacağı, günün koşullarına göre adaletli bir ücret almasını sağlamak açısından Uluslararası Çalışma Örgütü, Güney Kıbrıs da dahil beslenme içi harcamaları %35 oranında tutmaktadır. Bunları bir an için sarfi nazar edersek, Devlet Plânlama Örgütü'nün bizzat kendisinin saptadığı, bize göre geçerli ve gerçek olmayan, Devlet Plânlama Örgütü'nün saptadığı hayat pahalılığını halen geçerli olan asgari ücrete ilâve etmeniz halinde, asgari ücret en az 135,000 lira olması gereklidir. Devlet Plânlama Örgütü devlet adına bir hayat pahalılığı istatistiği tutmaktadır. Bu rakam 30 Kasım 1987 tarihi itibarıyla %39'dur, Kasım sonu itibarıyla %, Sayın Taşkent Atasayan bunu önceden, Hükümetin önceden bunu saptayarak ve Devlet Plânlama Teşkilâtına saptadığı rakamı empoze ettiğini dün ağzından kaçırmak suretiyle de ispat etmiştir. Aralık sonu itibarıyla de %42 olacaktır. Bu rakamın doğru olduğunu kabul etsek bile asgari ücrete, mevcut asgari ücrete Devlet Plânlama Örgütü'nün saptayacağı hayat pahalılığı miktarı oranını yansıtmamız halinde bu rakam 135,000 liranın üzerinde olur. Hükümet kendi uygulamaları ile, kendi verileriyle ve kendi saptamaları ile de büyük bir çelişki içerisinde olduğunu bu Asgari Ücret Saptama Komisyonunda da bir kez daha ispat etmiş kanıtlamış bulunmaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sosyal sigortalar yaklaşık nüfusumuzun üçte birini yakından ilgilendiren önemli bir olaydır. Anayasamız çalışanların sosyal güvenliğe kavuşturulması için ilgili sosyal kurumların kurulmasını emretmektedir ve buna dayalı olarak da 1976'dan beri ülkemizde bir Sosyal Sigortalar Kurumu oluşturulmuş, 1 Haziran 1977'den itibaren de fiilen çalışmaya başlamıştır. Sosyal sigortalar yien devletin, devlet yönetimine egemen olan Hükümetin yanlış politikalarıyla her geçen gün eritilmekte, fonksiyonlarını yerine getiremez, asli görevini yerine getirmez durumlarla karşı karşıya getirilmektedir. Şöyle ki 1977 Haziran'ından beri yürürlüğe konan Sosyal Sigortalar Yasasının öngördüğü devlet katkısı, devlet tarafından ödenmemekte ve bu rakam altı milyara, faizler hariç, altı milyara ulaşmıştır. On yıl içerisinde faizler de dikkate alınarak sosyal sigortanın kayıplarının hesabı yapıldığında devlet borcunun her ne kadar da Yasada boşluklar, yetersizlikler vardır, ödemediği zaman faizleriyle birlikte öder diye kurallar, bağlayıcı kurallar yoktur, bu da Yasada var olan boşluklardan kaynaklanmaktadır. Geçerli faizler üzerinden bu hesaplandığında bugün devletin, vatandaşın sosyal güvenliğini sağlamak mecburiyetinde, Anayasal mecburiyetinde olduğu ve bunu Sosyal sigortalar Fonuna yatırmak zorunda, mecburiyetinde olduğu on milyar lirayı aşan borcu vardır sosyal sigortalara. Tabii faizsiz olarak ve enflasyon nedeniyle uğradığı paranın değer kaybı ayrı düşünülmalıdır. Bu altı milyar liralık borcun iki milyarı, bazı gayri menkullerin Sosyal Sigortalar Fonuna satın alınması ile iki milyar liralık borç bu şekilde ödenmiştir.

Bunun dışında Hükümet, Sosyal Sigortalar Fonunu bakım yasal mükellefiyeti olan altı milyar liralık borcunu ödemediği bir yana, Sosyal Sigortalar Fonundan, özel uygulamalar Fonundan bir milyar lira da para gasbetmiştir. Yani özel

uygulamalar kalemi adı altında ödenen vatandaşın parasını devlet ödemek mecburiyetinde iken, Sosyal Sigorta o parayı devlet adına, yetkisi olmadan ve yasalara aykırı olarak Devlet adına fon ödemiştir ve henüz daha o borcunu da, o yasa dışı olan borcunu da Fon hâlâ daha alamamıştır. Aradan yıllarmıyorsa bir buçuk yıl gibi bir zaman geçmiştir ve Devlet bu mükellefiyetini de yerine getirmemiştir. Bu olumsuzluklar karşısında haliyle tabif gidip Sosyal Sigortalar Müdürünü veya yetkili kişilerini ziyaret edip Sosyal Sigorta emeklilerinin aldığı maaşın az olduğu şeklinde yakınmalarınız veya eleştirileriniz olursa haklı olarak ilgili arkadaşlar işte gelirimiz, işte giderimiz, bunlarla ancak, bu olanaklarla ancak bunu yapabiliriz şeklinde görüşler koymakla yetinmekdedirler. Halbuki Devlet bu yasal zorunluluk içerisinde olduğu bu mükellefiyetlerini yerine getirmesi halinde, diğer arkadaşların da belirttiği gibi bugün taban 55,000, tavan 80,000 Türk Lirası civarında maaş alan sosyal sigorta emeklileri haliyle bunun iki katı maaş alabilecek duruma rahatlıkla gelebileceklerine inanmaktayız.

Sosyal Sigortadan söz ederken Türkiye Cumhuriyeti ile imzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmasına da değinmeden geçemeyeceğim. Hatırlayacağınız üzere 1 Haziran tarihinden itibaren Resmi Gazetede ilan edilip yürürlüğe girmesi gereken Sosyal Güvenlik Anlaşması, hâlâ daha yürürlükte değildir. Bunun gerekçelerini irdelemeye kalktığımız zaman, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Meclisi bunu yasal olarak onaylamasına rağmen, Türkiye Cumhuriyeti Meclisi bunu onaylamadığı için hâlâ daha yürürlükte değildir şeklinde görüşlerle karşılaştık. Bunu Sayın Bakana bir uyarı olarak getiriyorum. Türkiye Cumhuriyeti Meclisinin bunu onaylamaması için herhangi bir sorun olduğuna inanmıyorum. Birtakım ciddi girişimler sonunda bu Sosyal Güvenlik Anlaşmasının TC Meclisinde de onaylanıp derhal yürürlüğe girebileceğine inanmaktayız. Tabii bunun halen yürürlüğe girmemesinden dolayı gerek Türkiye'de ikamet etmekte olan

ve yaşı 60'a gelen sınırlı da olsa Kıbrıslı vatandaşlarımız bulunmaktadır. Onlara her ne kadar da bu Sosyal Güvenlik Anlaşması yasal olarak uygulamaya konmamakla beraber bize sızan, gelen bilgilere göre Türkiye Cumhuriyeti Kıbrıslı vatandaşlara bunu uygulamaktadır orda. Kıbrıs'taki primlerini tevsik edici belgeler sunulması kaydıyla kabul etmekte ve bu anlaşmayı uygulamaya fiilen koymuş durumdadır. Ancak bizde sayısı daha fazla, çok çok daha fazla olan Türkiye'den gelip Kıbrıs'a yerleşen TC uyruklu vatandaşlarımız 60 yaşına, 65 yaşına gelmesine rağmen ve Türkiye Cumhuriyetindeki sosyal sigorta hizmetlerini belgeleriyle bizim Sosyal Sigorta Dairelerimize vermelerine rağmen bu Güvenlik Antlaşması yürürlüğe girmediği gerekçesiyle, Türkiye TC Meclisince onaylanmadığı gerekçesiyle hâlâ daha uygulanmamakta, ve yüzlerce TC vatandaşı şu anda KKTC vatandaşı olan insanlar bu işten mağdur olmakta, yıllarca bekletilmektedir.

Sosyal Sigortalarla ilgili tek bir konuya daha değinerek bu konuyla ilgili sözümü bağlayacağım. Sosyal Sigortaya her yıl olduğu gibi bin Türk Liralık bir devlet katkısı ödeneği, leblebi parası, aslında onun başına leblebi parası da koymak lazım gerekirdi. Onu koymadılar. Bin Türk Lirası bir ödenek koymuşlardır. 1977'den beri bu böyle olmaktadır. Yalnız bundan bir sene önceki 1986 bütçesinde hasbel kader TKP-UBP Koalisyon ortaklığı gündemde olduğunda 876,000,000 liralık bir ödenek konmuştu bütçeye. Ama sonunda UBP-TKP Hükümeti tumba gitti, o 876,000,000'da tumba gitti ve gerçekleşmedi o da.

İhtiyat Sandığı konusu çalışanların yine 1976'dan itibaren Sosyal Sigortalar kurulmadan önce sosyal güvenlik amacıyla ta 1972'lerden beri oluşturulmuş bir fondu. Çalışanların sosyal güvenliğe yönelik olarak bilahare Sosyal Sigortalar geldi, kıdem tazminatları hakları geldi vesaire ama bu Yasa esas düşünce oydu, baska düşüncelerle de bu Fon kuruldu iddiasında olanlar varsa, vardır. Ancak özü, temeli buna dayanıyordu. Çünkü 1963 olayları nedeniyle Türk çalışanları bir çok haklardan mahrum bırakılmıştı.

Hiçbir güvenceleri yoktu. Sosyal sigortada Rum semtinde belli dönemde çalışabilmek ve bazı haklar alma durumunda olan çok sınırlı vatandaşımız vardı. Bütün o günün koşullarını dikkate alarak, bir İhtiyat Sandığı Yasası, kuralı, nizamnamesi çıkarıldı ve çalışanlara bir güvence olarak ta o zamandan bu sunulmuştu. Bu fon çalışanların sosyal güvenliğine veya geleceğine ilişkin fonksiyonunu bize göre yitirmek üzeredir. Şöyle ki bu fonda, şu anda biriken 12,000,000,000 civarında para mevcuttur. Bu 12,000,000,000'lara rının 2,500,000,000'ı özel bankalarda tutulmaktadır. Ahmet Raşit'lerin bankası mı dersiniz, Boyacıların bankası mı dersiniz, kimin bankası olursa olsun, özel bankalarda tutulmaktadır bu işçinin parası 2,500,000,000. 4,500,000,000 lira, Kooperatif Merkez Bankasında bulundurulmaktadır ki o da artık bir özel banka durumuna, bu memlekette kooperatif mi kaldı? Kooperatifçilik anlayışı mı kaldı? İşte tüccar gibi herkes çalışıp gidiyor, zaten kooperatiflere de özel bankalar veya kurumlar gibi Kurumlar Vergisi, Gelir Vergisi Yasaları, kurumlar vergisi zaten geçmişti, %25 vergiye onlar da tabii olacaktır. Bir özel bankanın veya özel bir işletmenin çalışmasından hiç farklı bir durumları yoktu. Dolayısıyla bu şartlarla da Kooperatif Merkez Bankasının çalışmasını biz özel bankanın veya bir özel işletmenin çalışmasından farklı görmüyoruz. Bu da "Ekonomik Yıkım Paketi"nin kooperatiflere karşı felsefesinden kaynaklanmaktadır. 5,500,000,000 lira da konut ve konutlar için ve belli kurum ve kuruluşlara ve kişilere kredi verilmiştir. Bu krediler geri alınmış mıdır? Vadesi dolan bu miktarların büyük ölçüdeki kısmının vadesi dolmuştur. Oyle kurum ve kuruluşlar vardır ki, 5,500,000,000 milyar-lira kendilerine kredi verilen öyle kurum ve kuruluşlar vardır ki vadesi geldi geçti, faizler %9'dan 14'e, 14'ten 22'ye, 22'den 48'e çıkarıldı ama tek bir taksit dahi bu işçinin parasını dönüp bu fona halâ daha yatırmadı. Bunlar, daha fazla vaktinizi almak istemediğim için sırayla kime ne kadar verildiği, taksitini ödedi mi, ödemedi mi, ödedyse ne kadar ödedi, hangileri mahkemededir, daha fazla ayrıntıya, detaya girmek istemiyorum, fazla vaktinizi almamak açısından.

Fakat bunlar belgeleriyle, gizli belgeler değildir, zaten bunlar, belgeleriyle elimizde mevcuttur. Değerli arkadaşlar; bizim burda ilgili Bakana ve Hükümete bir önerimiz olacaktır. Gerek İhtiyat Sandığı Fonuyla ilgili, gerekse Sosyal Sigorta Fonu ile ilgili. Bu işçinin parasıdır. Bu paralar işçinin sosyal güvenliğine yönelik olarak kurulmuş yasalardır, kurulmuş nizamnamelerdir, işçinin sosyal güvenliğine yönelik olarak bu paralar yasal zorunluluk altında toplanmaktadır. İşçinin lehine, memlekette yatırım yapacak, istihdam olanağı yaratacak, verimli sektörlere yatırılmalıdır ve bunun sağlıklı bir şekilde denetim ve kontrolünü yapabilmesi için de bir Sosyal Güvenlik Bankası kurulmalıdır. İşçinin parası kendi bankasında olacaktır. Hiç kimsenin hakkı yoktur işçinin parasını Boyacıların, Manyerelerin, Torosların, Yağcılarının bankalarına peşkeş çekelim. Bunu ciddi, sağlıklı ve gerçekçi bir öneri olarak ilgili Bakan ve Hükümete öneriyoruz. Bir Sosyal Güvenlik Bankası ivedi olarak düşünülmeli, gündeme getirilmeli ve işçinin parası kendi bankasında, kendi denetiminde üretime yönelik, işsizlik sorununu çözebilecek verimli sahalara kanalize edilmelidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemizde çalışanları direkt olarak ilgilendiren ve çalışanı tüm emekçi insanlarımız gibi her geçen gün daha da bir yakan, daha da bir ezen bir hayat pahalılığı canavarı mevcuttur. Bu canavar yine Sayın Ozağ'ın paketinin içinden çıkmış bir canavardır. Bu paketten sadece canavar değil, akrepler, yılanlar da çıkmıştır. Yüksek faiz akrepleri... Türkmenköylü bir amca söyler bunları. Hayat pahalılığı...

SALİH USAR (GİRNE)(YERİNDEN)- GUFİ... GUFİ.

İBRAHİM KORELİ (Devamla)- Gufiler de çıktı. Sağır yılanlar.

Hayat pahalılığı gerçekten özellikle ücret karşılığında, maaş karşılığında, yani bordro mahkûmu dediğimiz insanımızı ezmektedir. Hayat pahalılığı dev adımlarla ilerlemekte, fiyatlar denetim altına alınmamakta, ücretler, maaşlar ise reel olarak, reel olarak her ay sonu değil, bir aydan diğer ayın sonuna kadar, her gün için reel olarak düşmekte, çalışan insanın satın alma gücü azalmaktadır. Vergi adaletsizliği her geçen gün büyümektedir. Her üç ayda bir verilen %5, %7'lik hayat pahalılıklarının yarısından fazlası vergiye gitmektedir. Adaletsiz bir gelir dağılımı her geçen gün daha da bir adaletsizliğe gitmektedir. Ulusal gelirden çalışanların aldığı pay herkesçe bilinmektedir. Bütün bu olumsuzluklar karşısında haliyle çalışan insanlar, örgütleri, sendikaları vasıtasıyla Anayasal hakları olan toplu pazarlık, toplu sözleşme mekanizmaları müesseseleri çerçevesinde bu sorunlarına çözüm bulmak, satın alma güçlerini daha yukarılara çekmek, sosyal, ekonomik yaşam seviyelerini düzeltmek için mücadele vermek durumundadırlar ve Hükümetin görevlerinden birisi, en büyük görevlerinden birisi sendikalarla diyalog kurmaktır. Maalesef Hükümet bir yıldan bu yana sendikalarla diyalogu koparmış, göstermelik, kapı arkalarında, kapalı kapılar arkasında toplantılar düzenlemekte, kamuoyu bundan bihaber, çalışan bihaber ve en sonunda duyulur ki birtakım anlaşmalar olur, konsolideyi yapıyoruz maaşlara ve bu işi kapatıyorlar. Bu alışkanlık haline gelmiştir artık. Hükümetin bu konulara ciddi olarak eğilmesi zorunludur. Hükümet derhal ilgili sendikaları müzakereye, görüşmeye çağırmalı ve Çalışma Bakanlığının bu konuda fonksiyonunun büyük olduğu da gözden uzak tutulmamalıdır. Bu sadece Maliye Bakanlığının bir sorunu değildir. Çalışma Bakanlığının da görevlerinin, fonksiyonlarının arasındadır ve bu görevini Çalışma Bakanlığı mutlaka ve mutlaka yerine getirmelidir.

Değerli arkadaşlar; biz Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak Çalışma Bakanlığı bütçesi, özel olarak bu bütçede, genel olarak bütçenin bütününde bu bütçenin bir tüketim, enflasyonist bir bütçe olduğunu, yatırımlara önem verilmediğini, yer verilen yatırımların ise gerçekleşmeyeceği, yılların tecrübesi bunu bize göstermiştir. Dolayısıyla işsizliğin daha da büyük boyutlara ulaşacağı, hele hele kaçak işçi sorunu da gündeme zaten gelmiştir, bunun işgücü Anlaşması da yapılmıştır, işsizlik sorununun daha büyük boyutlara ulaşacağını, hayat pahalılığının korkunç boyutlara ulaşacağını ve sendikalar bu konuda Hükümetle gerçek şekilde, gerçekçi ve samimi bir şekilde bu konuları değerlendirme yönüne gitmezlerse, önümüzdeki günlerde ciddi sosyal patlamaların olabileceğine inanmaktayız.

Biz Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak, özellikle Çalışma Bakanlığının, konuşmamı burada bağlamak istiyorum değerli arkadaşlarım; Çalışma Bakanlığına bağlı Çalışma Dairelerinin tamamen görevlerini yitirdiğini, öyle bir dairenin, Çalışma Dairesi adı altında öyle bir dairenin varlığıyla yokluğu arasında hiçbir şeyin olmadığını, işsizlik kayıtlarının gerçekçi bir şekilde yapılmadığını, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planına baz olarak konan işsiz sayılarının da gerçeği yansıtmadığını, çünkü bu gerçeği yansıtacak rakamların ancak UBP merkez bürolarından alınabileceğine inanmaktayız. Çalışma Dairesine vatandaş gitmemektedir. İşsizlik kaydı yaptırılmamaktadır. Herhangi birisi işveren, özel sektör, kamu sektörü, ne isterse olsun bir işçi aradığında Çalışma Dairesinden aramamaktadır. Bazen gazetelerde göstermelik olarak bir elektrik teknisyeni, bir tornocu ararız diye gazetelerde öyle binde bir görürüz ama gerçek olan bu değildir. Belki istisnai bazı teknik işgücü elemanı noksanlığı olabileceği için bulunmayabilir ve böyle ilanlar gazetelerde görülebilir. Bir tornocuya ihtiyaç var, bir elektrikçiye ihtiyaç var veya şu bu. Ama genel olarak Çalışma Dairelerimize insanlarımız

işsizdir diye gidip kayıt yapmamaktadır. İşçi isteyen kurum ve kuruluşlar Çalışma Dairesinden işçi istememektedir. Bugün ben size bir örnek vereceğim. Bu işler o kadar partizanca yapılmaktadır ki, iş isteyen bir vatandaş Ulusal Birlik Partisi merkez bürosuna veya Güzelyurt şube bürosuna veya Girne şube bürosuna veya Mağusa şube bürosuna gidecektir ve onun rozetine bakılacak. Eğer muhalefet partilerinden birisinde ise hemen istifa ettirilecek ve uygun bir iş varsa kendisine iş verilecek. Bugün bu partizanlık özellikle Güzelyurt yöresinde o kadar acımasızca yapılmaktadır ki, Ulusal Birlik Partisinin yakında kongreleri, kurultayı olacaktır. Bu yasa gereği en doğal demokratik haklarıdır. Bu söyleyeceklerimi ne Ulusal Birlik Partisinin, ne de bir başka partinin işlerine müdahale ederim şeklinde kesinlikle almayınız: Ulusal Birlik Partisinin Güzelyurt'ta ilçe kongreleri veya örgüt kongreleri yapılacaktır. Bu kongrelerde iki kişi yarışacak, en demokratik hakları. Zafer Niyazi ile Hasan Salih veya Özel Tahsin'ler yarışacak ilçe başkanlığına veya örgüt başkanlıklarına. En doğal haklarıdır. Ancak doğal olmayan birşey vardır ortada. İnsanlarımız eğer Cypfruvex'te çalışırsan ve Hasan Salih de bu yarışta varsa bu parti içerisinde, delege olacaksın, aksi takdirde işe giremen. Cypfruvex'e işe girebilmen için delege olacaksın ve benim saflarımda benim arkamda yürüyerek, benim grubuma oy vereceksin. En bariz kanıtı burda arkadaşlar. Cypfruvex'de ...

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa)(Yerinden)- Sen söyleme'de yakacan adamları ...

İBRAHİM KORELİ (Devamla)- Neyi söylemeyeceğim? Söyleme var mı? Kendi gazetelerinde, Güneş Gazetesi'nde çıktı bu. Güneş Gazetesi'nde çıkan şeylerdir bunlar."

Şener Osman Cypfruvex'te işe alındı delege olmak şartıyla. Geleceksin UBP kongresine gidip oy vereceksin. Kime? Benim çeteye. Diğer gruba değil, diğer çeteye değil, benim çeteye.

BAŞKAN - Çete yok, grup.

İBRAHİM KORELİ (Devamla)- Grup mu? Peki özür dilerim Sayın Başkan, grup.

BAŞKAN - Çete değil, grup.

İBRAHİM KORELİ (Devamla)- Çete grubu.

BAŞKAN - Çete yok, çete yok. Çeteyi çektik. Grup olarak.

İBRAHİM KORELİ (Devamla)- Ali Arslan Cypfruvex'e alındı ...

GENÇLİK, SPOR VE ÇALIŞMA BAKANI GUNAY CAYMAZ (Yerinden)- Erdal seni uyardı isim verme dedi, ona göre.

İBRAHİM KORELİ (Devamla)- Ben veririm kardeşim. Bu gizli olan birşey değil ki. Gizli olan birşey degildir. Bu gizliyseydi, bu ayıpsaydı ...

GUNAY CAYMAZ (Devamla)- Yok, ayıptır demedik.

İBRAHİM KORELİ (Devamla)- Bunu siz 150,000 kişiye hitaben yayınladığınız bir gazetedir bu. Herhalde ...

GUNAY CAYMAZ (Devamla)- Erdal; jetonlar düşmedi daha.

İBRAHİM KORELİ (Devamla)- Yok.

...

GÜNAY CAYMAZ (Devamla)- Erdal; daha jeton düşmedi.

İBRAHİM KORELİ (Devamla)- Yok, yok düştü. Ben bilirim ve ben bunları bilinçli söylüyorum. Erdal değişik şekilde aldı bunu, ben başka şekilde aldım bunu ve bilinçli olarak söylüyorum ve isim vermeyi de bilinçli olarak söylüyorum. Ahmet Solyalı Cypfruvex'te işe alındı gençlik kollarına. Cengiz Mükellef, Cemal Hürben Cypfruvex'e. Yani kısaca vurgulamak istediğim şudur arkadaşlar. Bir partinin kendi içerisinde değişik gruplar arasında seçimler olabilir, yarışlar olabilir, bu en doğal haklarıdır. Buna bizim ne kişi olarak şahsen ne de parti olarak diyeceğimiz birşey yoktur. Ancak senin parti içerisinde bir yarışından dolayı bir kamu kuruluşunu partizanca amaçlar olarak kullanamazsın. Burada en acımasız bir şekilde, siyasi çıkarlar uğruna çalışma daireleri de ayaklar altına alınıp çiğnenmekte, çalışma dairelerinde işçiler işe çağrılmamakta ve bana eğer sen oy vereceğine inandıysan gel sen işe gir delege olmak kaydıyla ve bunlar ögünülerek gazetelere kadar yazılmaktadır. Vê o kadar ileri gidiliyor sayın arkadaşlar ki, bir arkadaşımız şu anda örgüt başkanı seçilen bir arkadaşımız Sosyal Sigortalarda memur olarak çalıştırılmaktadır. Hani memurlar siyasi partilere üye olamazlardı? Siyasi partilere üye oldukları bir yana, gençlik kolları başkanı seçildiler. Cengiz Mükellef isminde birisi bilmiyorum. Sosyal Sigortalarda Güzelyurt şubesinde istihdam edilen bir insan ve belki genç bir çocuk çünkü gençlik kolları başkanıymış.

Değerli arkadaşlar; bu küçük ülkede bu kadar acımasız, bu kadar pervasız, insanın insanlık onuru ayaklar altına alınmak suretiyle bir dilim ekme parası verilecek diye insanların bu denli onurlarıyla, gururlarıyla, hür iradeleriyle ve vicdanlarıyla oynanamaz. Bugün bir kez daha vurgulamakta yarar vardır. Çalışma Daireleri diye bir

daire yoktur. Sadece orda duran robot arkadaşlarımız, insanlarımız vardır. Onları lütfen Ulusal Birlik Partisi Merkez ve şube bürolarına götürünüz. Hiç olmazsa orda sizin işe alacağınız, sizin işe almayacağına insanların kayıtlarını tutsunlar, Teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın İbrahim Koreli.

Sayın milletvekilleri; söz sırası Sayın Rasih Keskiner'de. Buyurun Sayın Keskiner.

RASIH KESKİNER (Girne)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; gecenin bu geç vaktinde mümkün olduğu kadar özet konuşmaya çalışacağım. Benden önce söz alan partili iki arkadaşımız, çalışma hayatı ve sigortalarla ilgili görüşlerimizi açıklamışlardır. Ben daha çok gençlik ve sporla ilgili hususları dile getireceğim. Yalnız ona geçmeden önce bugün Çalışma Bakanlığıyla ilgili söz alan arkadaşlarımızın değinmediği bir konuyu daha gündeme getirmek istiyorum. O da bugün gazetelere yansıyan İş-Koop hak sahiplerinin durumu ile ilgilidir. Bu hak sahipleri basına dağıttıkları bir bildiri ile, seksen civarındaki hak sahibi konutlarının tamamlandığını, ancak bir türlü kura işleminin yapılmadığından yakınmaktadırlar. Elbetteki bu yurttaşlarımız belli sıkıntılar içerisinde. Kiradadırlar herhalde, Bir an önce evlerine yerleşmek istemektedirler. Belli ki sıkıntıları vardır. Bununla ilgili durum nedir merak etmekteyiz.

İkincisi aynı çerçevede, yine İş-Koop'la Çalışma Bakanlığının zannediyorsam yine anlaşması gereği 70 hak sahibini ilgilendiren başka bir etap vardır. Henüz onun temelleri atılmamıştır. Ama yurttaşlarımız taksitleri ödemektedirler. Bunların da durumu ne olacaktır? Bu hususta açıklama verilirse hem bu hak sahipleri, hem de biz öğrenmiş oluruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sporla ilgili geçtiğimiz yıllarda daha derin araştırmalar çerçevesinde geniş bilgiler, görüşler ve önerilerimizi sunmuştuk. En azından bu önerilerimiz yanında, bir de spor şurası sonuçları ortada durmaktadır. Sayısız daha önceki spor şuraları kararları ve 138, Üçüncü spor şurası kararlarından bugüne kadar hayata geçmiş olanlar, yapılmış olanlar bir parmaklarımızın sayısı kadar azdır herhalde. Bugün bunları burada bir kez daha tekrarlayıp vaktinizi almak istemiyorum. Çünkü, ne söyler ne önerirsek belli ki biz dinleyeceğiz yine. Yararlanmak istenirse geçmiş konuşmalarımız arşivlenmiş bulunmaktadır. Dolayısıyla, bugün sporla ilgili çok özet olarak, bazı hususlara değinerek noktalamak istiyorum.

Sayın milletvekilleri; sporda amaç, en başta bireyi ve bireylerin oluşturduğu toplumu sağlıklı ve mutlu kılmak, bu yolla onların üretim gücünü artırarak ekonomik yaşama daha faydalı duruma getirmek olmalıdır. Ülkemizde her geçen gün araç sayısı artmaktadır. Her dört kişiden birisi araç sahibidir bu ülkede. İnsanımız, her geçen gün yürümesini unutmaktadır. Özellikle Kıbrıslı imkân bulsa evin içerisine de arabayla girecektir. Ülkemizde ani ölümler, kanser, kalp hastalıkları giderek artmaktadır. Hareketsizlik eklem yerlerinde kireçlenmeler, bel ve karın kaslarında zayıflıklar ve dolayısıyla bel fıtığı, bel ağrılarını gündeme getirmektedir. Bütün bu olgular sporun sağlığımızla direkt ilgisi dolayısıyla çağımızın en doğru spor anlayışını ortaya çıkarmaktadır. Bu da kitle sporu olarak tanımlanmakta ve bu anlayış topluma en geniş çapta spor yaptırmakla özetlenebilir. Sporun koruyucu hekimlik yönünden önemini böylece ortaya koyarken, hastalıkların tedavisindeki yeri de gittikçe artmaktadır. Eklem kireçlenmeleri, bel ağrıları, ruhi depresyonlar, aşırı zihinsel yorgunluklar, hekim yönetiminde tıbbi jimnastik, grup sporları ve hastasına göre verilecek yürüyüş, koşuyla tedavi edilmekte, hasta için belirlenen sürekli bir program hastanın yaşamı boyunca sağlıklı bir birey olmasını sağlamaktadır. Sporun amacının en geniş anlamda bir kitle sporu olması yönünden tüm imkânlarımız seferber edilmelidir. Halkın büyük bir çoğunluğunun seyirci olmaktan çıkarılması, bizzat spor yapanların çoğaltılması için yatırımlar programlanmalıdır.

Bunun için de çok maksatlı salonlar geliştirilmeli, yapılmalıdır. Kitle sporuna en uygun yerler olan okullar, askeri birlikler bilfiil bu uğraş içerisine girmelidir.

Sayın milletvekilleri; sporun bu temel amaç doğrultusundaki önemini ortaya koyduktan sonra, birkaç önemli hususu gündeme getirip tedbir alınmasını yeniden önermek istiyorum.

Bugün ülkemizde kayıtlı 13 federasyon ve 192 spor kulübü vardır. Eğer sporu biraz önce söylediğim çerçevede alıp kitle sporuna yönlendirileceksek devletin bu spor federasyonu ve kulüplerine yardım elini uzatması gerekmektedir. Hal böyle iken, devletin bu federasyon ve kulüp, dernek ve kuruluşlara Bütçede öngördüğü yardım sadece 120,000,000 Türk Lirasıdır. Geçen yıl 80,000,000 Türk Lirası olan, yani 80,000 Sterlin geçen seneki payıç bedeline göre, geçen sene 80,000 Sterlin olan bu katkı, bu yıl %50 artırılarak 120,000,000 Türk Lirasına çıkarılmış ama gerçek değeri de geçen seneye nazaran 80,000 Sterlinden 60,000 Sterline düşürülmüştür. Biliyorsunuz sporla ilgilenenler spor malzemelerinin büyük bir çoğunluğu ithal edilmektedir ve bunlar dövizle getirilmektedir ve dolayısıyla sözde spor federasyonlarına %50 diye görünen artış aslında paranın değer kaybetmesiyle daha da az miktarlara düşmektedir. Durum böyle olunca pek çok federasyon hiçbir faaliyet göstermemekte, gösterenler ise ellerinde piyango biletleri köy köy, şehir şehir dolaşarak para toplamaya çalışmaktadır veya büfelerinde kumar oynatmaktadırlar. Sporumuzu kalkındırmak istiyorsak, sporcumuzu teşvik etmek istiyorsak ve sporumuzu kitleye yaymak istiyorsak, devlet spora sahip çıkmalıdır. Ve devlet kitle sporunu gündeme getirmek istiyorsa, tesislerini ona göre yaymalıdır. Bu yönde bir önceki Meclis birleşimlerinde bahsettiğim gibi Lefkoşa'ya yeni bir salon, bir de mevcut eski salon dolayısıyla birtakım yatırımlar gerçekleştirilmiştir, memnuniyet vericidir. Ancak bu tip yatırımların tüm şehirlere yaygınlaştırılmasında büyük yarar olacaktır. Sporumuzun daha geniş kitlelere yayılması için teknik ve teçizat alımlarına hız verilmelidir. Ama görüyoruz ki Bütçede bu kalemede aşağı yukarı düşen Türk Lirası

gözönüne alınınca %100 azaltılmıştır. Geçen sene bu kaleme 8,250,000 Türk Lirası varken, bu yıl bu kaleme 5,000,000'a düşürülmüştür. Bu araç gereç yönünden sporumuzun biraz daha özel sektöre teslim edildiğini göstermektedir. Oysa devlet araç, gereç ve spor malzemelerini direkt kendisi getirmeli ve kulüplere daha ucuza mal eder duruma gelmelidir. Yine önemli bir konu her köye spor denince akla futbol gelmektedir ve dolayısıyla bu ülkede de her köye bir futbol takımı kurdurulmakta, gayri federe denilmekte. Bir saha, iki kale direği beş de top tepinmektedir gençlerimiz.

SAGLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANI Dr. MUSTAFA ERBİLEN
(Yerinden) - Kalede file de var.

RASIH KESKİNER (Devamla) - File yoktur Sayın Sağlık
Bakanı, gerekmez.

ENVER EMİN (Lefkoşa) (Yerinden) - 11 de genç.

RASIH KESKİNER (Devamla) - 11 de genç. Bu anlayışın yanlış olduğunu geçmiş konusu açıldığı toplantılarda da gündeme getirdik. Özellikle bu küçük ülkede bölgesel olarak bu işlerin ele alınması gerekmektedir. 150 nüfuslu bir köye bir futbol takımı kurulmaya çalışılmakta, O köy gençleri her yıl en azından öyle köyler vardır Girne Kazasında bilmekteyim. 3-4 senedir ellerinde piyango biletleri ta buraya gelmektedirler. Saha bitirecekler. 150 nüfuslu bir köye bir saha yapılmaya çalışılmaktadır. Halbuki, spor, futbol açısından ele alınırsa 5-6 yakın köy birleştirilmeli, gruplandırılmalı ve onlara daha iyi imkân verilmelidir. Ne kadar yayarmanız o kadar bu işler çığırından çıkmaktadır ve bu kulüplerimiz çalıştıracak eğitmen de bulamamaktadırlar. Tamamen bilgisiz, spordan hiç anlamayan, topa vurmasını bilmeyen insanların elinde sakat kalmaktadırlar. Gruplandırılınca en azından devlet de imkân yaratarak bu gruplara eğitmen verebilmelidir.

Sporumuzda önemli gördüğüm bir husus da, ta spor şurasından başlandı, her sene gündeme getirildi, hiçbir tedbir alınmadı ve konuşmanın başında belirttiğim gibi sporun direkt

yaşantımızla olan ilgisi dolayısıyla, sağlık yönünden ilgisi dolayısıyla sigara reklamlarının spor kulüplerimize, spor sahalarımıza girmesi olayıdır. Bu ülkede sigara firmaları turnuvalar düzenlemektedir. Spor şurasında bunun kaldırılması için bir mücadele verildi, başarısız oldu. Ne yapılmaktadır? Turnuvalar düzenlenmektedir, reklamlar yapılmaktadır, hatta bu sene ne kadar fazla sigara alırsanız, o kadar fazla kuraya iştirak edersiniz olayı da gündeme gelmiştir. Eğer bir sigara firması reklam yapmak istiyorsa, bu şekilde yapmamalıdır. Müsaade edilmemelidir. Spora katkı yapmak istiyorsa, para bağışı yapılmalıdır, bir salon yapılmalıdır. Ama amaç burda, spora katkı değil, kendi reklamını yaptırmaktır ve kendi reklamını yaparken, gençlerimizi kullanmaktadır. Sadece sigara mıdır? Hayır. Son zamanlarda spora kumarhane reklamları da girmiştir. Sporcularımız göğüslerinde kumarhanelerin reklamlarını yaparak sahaya çıkmaktadırlar. Bunlara artık eğer sporumuzun kalkınmasını istiyorsak bir çeki düzen vermeliyiz, tedbir almamız. Belli ki bu tip reklamları yapmak isteyenler, kendi reklamlarını yaptırmakta, vergi kaçırmaktadırlar. Eğer hakikaten bu kuruluşlar spora katkıda bulunmak isterlerse, biraz önce dediğim gibi spor tesislerinin yapılmasına katkı yapsınlar ve yaptıkları bu katkı bir yerlere kaydedilsin. Bu şekilde de yapılabilir. Bunun için, özellikle bu konuda Bakanlığa tedbir almaya çağırıyorum. Beş, altı ay sonra yeniden gündeme gelecektir bu turnuvalar, ona göre tedbir alınsın. Spor, uluslararası kardeşlik ve yakınlaşmaya da katkıda bulunan bir araçtır. Dış temas kapılarının günü birlik politikalarla açılmaya çalışılması benimsenecek bir husus değildir. Bu konuda spor kuruluşlarının da öncülüğünde sağlıklı politikalar üretilerek hareket edilmelidir. Bu yapılırken de konunun istismarı demek olan ve esas amaca hizmet etmeyen turistik nitelikli gezilere de izin verilmemelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilgili Bakanlığın bünyesinde bir de Gençlik Dairesi vardır. Onunla ilgili de kısa birkaç hususa değinmek istiyorum. Gençlik bir toplumun en dinamik kesimini oluşturur. Dünyanın ve toplumun ekonomik, sosyal ve siyasal boyut ve koşulları değiştiği gençlik önünde beliren sorunlar da kendine çözüm

yolları önerir. Giderek küçülen dünyamızda gençlik çağ dışı düşünce ve eylemlere karşı savaşında ülke ve toplumun insanca yaşayabileceği ileri bir düzeye götürülmesinde, uluslararası sömürüye karşı baş kaldırışta her zaman üstüne düşeni yapmıştır: Bu bakımdan gençliğin örgütlü olarak toplumun oluşumuna etkin biçimde katkıda bulunması bizim ülkemizde de sağlanmalıdır. Toplumun bu en dinamik kesiminin, gençliğin korunması için Anayasamız da hüküm içermektedir. Anayasa, madde 60 bu konuda, Devlet, gençlerin bilgili, sağlıklı, sağlam karakterli ve topluma yararlı birer yurttaş olarak yetiştirme ve geliştirilmelerini sağlama görevini devlete vermektedir. Anayasal bu hükmün gerçekleştirilebilmesi için devletin birtakım tedbirler alması gerekmektedir. Birtakım imkânlar yaratması gerekmektedir. Ve en başta böyle bir gereğe inanması gerekmektedir. Ayrıca yazılanlara inandıklarını pratikte göstermesi gerekmektedir.

Sayın milletvekilleri; Anayasamız varsın böyle söylesin. Bugün toplumda en fazla sorunları olan kesim gençliktir. Gençliğin eğitim, meslek edinme sorunları vardır. Gençliğin askerlik, istihdam, iş bulma sorunları vardır. Gençliğin konut sahibi olma, evlendiği takdirde bir yuva kurma sorunları vardır. Acaba devlet birikmiş bu sorunların hangisine çözüm bulmak için gayret içindedir? Bugün yüksek tahsil olanağı bulamayan gençlerimiz, 1, 2, 3 senelerini askerlikte geçirmek durumundadırlar. Okul sonrası tam bir sanat veya meslek edinme döneminde, ki bu yönde de herhangi bir devlet desteği devlet teşviki ve olanağı yaratılmamıştır. Askere alınan gençler, askerlikleri sırasında daha da üretimden kopararak tamamen tüketici duruma getirilmektedirler. Gerçek böyle iken, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında yine güzel sözlerle bu gerçekler örtülmeye çalışılmaktadır. İkinci Beş Yıllık Planın gençlikle ilgili bölümünde şöyle demektedir birkaç maddesinde: "Ulusal ve toplumsal değerlerimizle yoğrulup bütünlüşmelerini sağlamak gençliğin. Birlikte yaşamak ve iş görme alışkanlıklarını kazanmalarını sağlamak ve üretime katılmalarına katkıda bulunmak gençliğin." Peki bunların hangisi için tedbir alınmıştır? Öncelikle eğitim politikası gençliği kendi öz kültürümüze göre yetiştirmekten çok uzaktır.

Canlı ve üretken bir karaktere sahip değildir. Bireyci, neme lâzımcı bir toplum yaratılmaya çalışılmaktadır. Öz kültürümüz, insanlık ve kişilik yerine, para ön plana çıkarılmıştır. Herşeyin parayla ölçüldüğü toplum koşullarında kültürsüzleşme ulusuyla birlikte gençler kendi benliklerine ve birbirlerine karşı yabancılaşmaktadır. Bu ise toplumun geleceği açısından çok büyük bir olumsuzluk yaratmaktadır. Bu, aynı zamanda toplumun kişiliksizleşmesini getirecektir. Kişiliksizleşme bir toplumun hızla çürümelerini ve yok olmasını da beraberinde getirecektir. Bunu çok iyi bilmek, kültürel alanda her türlü çabayı göstermek gerekmektedir. Bu alanda gençlerimizin çalışma yapabilmesi için her türlü olanak devlet tarafından sağlanmalı, bu alanda çalışan tüm kişi ve kuruluşlara gereken yardım ve destek verilmelidir. Gençliğin tüm olumsuz koşullara rağmen oluşturduğu kültür derneklerinin özzerk çalışmalarına tahammül göstermeleri, ayırım gözetilmeden çalışmalarına yardımcı olunmalıdır. Aynı şekilde uluslararası temaslar yapmalarına teşvik edilerek desteklenmelidir. Ancak bütçeye baktığımız zaman gençlerin zaman zaman buluştuğu kampların ıslahı için geçen yıl 50,000,000 vardı bütçede. Bu yıl için o da tamamen kaldırılmıştır. Peki, nasıl sağlanacaktır bunlar? Yine gençlerimizin üretime katılmaları için tedbir alınacağından bahsetmektedir İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. Önce bunun için hiçbir tedbir alınmayacak, tam meslek edinme çağı günlerde gençler askere alınacak; ondan sonra istihdam sahaları yaratılmayacak ve gençlerin üretime katkısından bahsedilecek. Bugün gençlerimiz göç etmektedir. Görevimiz icabı devamlı dolaşmaktayız. Özellikle Girne kazasında, her seferinde gittiğim köylerden bir sonra gittiğimde bulamadığımız gençler vardır. Bu gençler, ya İngiltere'ye, ya Avustralya'ya göç etmektedir. Bunlar gerçeklerdir. Bir kısım gençler de çalışma imkânı bulamadıkları için, nasıl bizim ülkemizde kaçak işçiler vardır ve ezilmektedirler, onlar da üç, dört

aylığına İngiltere'ye gitmektedirler, çok güç koşullarda dört ay çalışmaktadırlar, ondan sonra gelip senenin diğer kısımlarını burda geçirmektedirler. Onlar da orda kaçak çalışmaktadırlar güç koşullarda. Gençlerin üretime katkıları için askerlik mümkün olan en az düzeye indirilmeli, bu ülkenin uzun hududunun bekçiliği bir avuç gencimizin istikbaliyle oynanarak sırtına yüklenmemelidir.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Robot getirelim.

RASİH KESKİNER (Devamla) - Paralı askerlik gündeme getirilmelidir. Devamlı eğitim altında, profesyonel askerlik oluşturulmalıdır.

Sayın milletvekilleri; gençlerin ayrıca iş, konut ve aile kurma sorunları büyük boyutlardadır. Ekonomik zorluklar nedeniyle pek çok genç çift ailelerinin yanında yaşamak zorunda kalmakta, bu da aileyi huzursuzluklara neden olmaktadır. Yüksek öğrenim gençliğinin sorunları da katlanarak büyümektedir. Yurtlar kapatılmış, gençlerin biraz da daha rahat koşullarda yaşamaları sağlanamamıştır. Dolayısıyla beş, on tanesi bir evde, gayri sıhhi yatakhanelerde çok yüksek kiralarla kalmaktadırlar. Beslenme olanaklarından lyoksun en değerli yıllarını geçirmektedirler. Bir kısmı ise, bulabildiği özel yurtlarda kendi kültürümüz, ürf ve adetlerimizden farklı ortamlarda yaşamak zorunda kalmaktadırlar. Bu yurtlarda istedikleri gibi özgür davranmamakta, özgürce her konuyu tartışmamaktadırlar. Yüksek öğrenim gençliğinin bu yurt sorunları artık çözümlenmeli, yurtlar yeterince açılmalı, bu şekilde öğrencilerin daha rahat eğitimleri yanında sosyal, kültürel çalışmalarını desteklenmeli, toplum sorunlarıyla da ilgilenmeleri sağlanmalı ve bundan korkulmamalıdır. Dinlediğiniz için teşekkür eder, saygılar sunarım

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Rasih Keskiner.
Biz de size teşekkür ederiz. Başka söz almak isteyen?
Sayın Kenan Akin buyurun.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; benden önce söz alan milletvekili arkadaşlar aşağı yukarı konuşmadık hiçbir şey bırakmadılar. Yalnız günlerden beri benim dikkatimi çeken birkaç olaya ve bazı küçük konuya değindikten sonra değerli vakitlerinizi almadan bu kürsüden sözümü bitireceğim.

Çok yakın bir tarihte gerçekten takdirle, önce takdirle karşılanacak güzel bir olaya şahit olduk. Spor camiası olarak Kıbrıs Türk Spor Yazarları Derneği Uluslararası Spor Sempozyumu hakkında, Kıbrıs Türk Sporunu eleştirmek için bir sempozyum hazırladılar. Lâkin o sempozyum salonunda öyle bir gülünç tablo ile karşılaştık ki gerçekten Kıbrıs'taki sporun böyle saçma şeylerle daha ileriye gideceğine inanmıyoruz. Önce takdir ediyoruz böyle bir sempozyumu hazırladıkları için. Lâkin 13 spor dalı ile kurulmuş olan Kıbrıs'taki spor federasyonları ve de 190'ın, 200'e yakın, 190'ın üzerinde kurulmuş kulüp yöneticilerinden hiçbir temsilcisine söz hakkı verilmeyişi. Gerçekten o sempozyuma büyük bir kara gölge getirmiştir. Spor camiasını oluşturacağım, 13 federasyondan sadece ve sadece çok önemliymiş gibi -ki önemlidir esasında, o da bir spor dalıdır- bir Masa Tenisi Federasyonu Başkanı söz alıyor aşağı yukarı nüfusumuzun %30'una varan bir futbol liglerini oluşturan, futbol camiasını oluşturan bir futbol federasyonu başkanına söz verilmiyor.

Halbuki o Futbol Federasyonu Başkanımız mutlaka çekmiş olduğu sıkıntıları orda dile getirecekti. Kulüplerin çekmiş olduğu sıkıntıları dile getirecekti. Belki de bugün burdan arkadaşlarımız sigara reklâmı ile futbol turnuvasını niye düzenlediklerinin zorunluluğunu anlatmaya çalışacaktı. Futbol Federasyonunun az olan seyircilerimizden dolayı para sıkıntısı çektiğini çok iyi biliyoruz. Bunun yanında bir futbolcunun sahaya futbol oynayabilmesi için 73,000 TL'lik bir masraftan sonra sahanın çizgisinin içine girdiğini çok iyi biliyoruz. Kulüplerin çekmiş olduğu maddî sıkıntıya hiçbir arkadaşlarımız değinmedi. Bundan sonraki, belki de gündem dışı konuşmalarımızı da alacağım. Futbol kulüpleri maalesef bir spor camiasından öte kumarcular kitlesine hitap etmekten başka hiçbir şey değildirlen. Neden kumar oynatıyorlar, ordaki lokalin daima açık tutulması için. Uç, beş kuruşluk gelirin getirilmesi gerekir. Futbol kulüpleri büyük bir maddî sıkıntıdan dolayı ister istemez böyle çirkin emellere esir olmaktadır.

Yine birkaç gün önce gerçekten Kıbrıs spor tarihinde unutulmayacak bir olayla Atatürk Spor Salonuna sahip oldu Kıbrıs gençliğimiz. Lâkin, yine ben orda izleyici olarak gittiğimden dolayı Sayın Spor Dairesinin Müdürünün burda dikkatini çekmek istiyorum, ayakkabılı hiçbir insanın o salona girmemesi gerekir. Bazı spor karşılaşmalarında dikkatimi çeken bir olayı bu konuya getiriyorum. Bir bakan birinci gelen sporcuya madalyasını vermek üzere salona girdiği zaman o salon sorumlusu özür dileyerek Sayın Bakanın ayakkabılarını çıkarttırıp çorapla gitmesini rica etmişti. O salon bizim için milli bir servettir, lütfen onu çok daha iyi kullanmaya...

NACI T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Ozen gösterelim.

KENAN AKIN (Devamla) - Ozen gösterelim. Belki ilk günün coşkusundan dolayı öyle çirkin hareketler olmuştur, gayet doğal karşılıyoruz. Bundan sonraki karşılaşmalarda ö cıfâlı zemini bozmaya hiç kimsenin hakkı ki'kâsıt olmaz,

o coşkudan dolayı yapılmış bir harekettir, bundan sonra tekrarlanmasını arzu etmeyiz. Rasih arkadaşımız biraz önce gayri federe liglerinin bölgeleştirilmesini istiyor, haklı olduğu taraflar da olduğu kadar en az köylerden köye gidecek olan sporcularımızın zorluklarını da mutlaka eleştirmemiz lâzım, gözönüne getirmemiz lâzım. Bir küçük konuya değindikten sonra fazla vaktinizi almamak için, özellikle futbol sahalarında yavaş yavaş hakemlerimizin azaldığı sözkonusudur. Tüm spor dallarına ve özellikle spor müsabakalarımızı yönetecek hakemlerimizin günden güne azaldığını ve de mevcut olanların da yeterli koşullara sahip olmadığı bir gerçektir. Bunlara da özen göstererek Kıbrıs Türk sporuna, spor vermiş gençliğe daha iyi hizmet vereceğimize inanırım. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Akın. Sayın Bakan, son sözü istiyor efendim yedinci konuşmacı olarak. Buyurun Sayın Bakan.

GENÇLİK, SPOR VE ÇALIŞMA BAKANI GUNAY CAYMAZ - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sona kalan dona kalır derler ama biz donmadık. Her bakanlık bütçesinde olduğu gibi bizim bakanlık bütçesi görüşülürken, bizler de nasibimizi aldık. Yaklaşık 5½ saatlik bir çalışma dönemi geçirdi Meclis.

ERGİN ABDULLAH (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bakanlığınızınza olan önemdedir Sayın Bakan.

GUNAY CAYMAZ (Devamla) - Evet, bunu baştan söyledik.

Muhterem arkadaşlar; gerçekten çok geniş ve değişik kesimlere hitap eden bir bakanlığın bütçesi görüşülürken, muhakkak surette eleştirilere ve de önerilere açık olacaktır. Arkadaşlarımız özellikle çalışma hayatını ilgilendiren konuları gayet açık bir şekilde dile getirdiler. Muhakkak ki onların anlattığı gerçi güllük gülistanlık hep istemedik ama, onların dile getirdiği konular da bizim tarafımızdan tümünü yapıldığı iddiasında değiliz. Bu bakımdan böyle

hazırlanarak gelinen bir bütçede mutlak surette dinlemek, önerileri de dikkate almak gerekmektedir. Bir insanın en önemli şeyi evine gittiği zaman evinin düzeninin sağlanması, aile düzeni, aile düzeni içerisinde insanların ve kişilerin mutluluğu gelir. Bu da nedir? Çalışma hayatındaki düzen ve çalışma hayatının getirdiği refah ve mutluluktur. Bizler bunun bilinci içerisindeyiz. Konuları bir toparlama durumuna getirecek olursam Bakanlığımın etkinlik alanına giren spor ve gençlik konularını arkadaşlarımla bu kadar hassas bir şekilde ele almaları ve olayı her zaman güncel tutmaları, sporumuz açısından çok önemli aşamalar arifesinde olduğumuzu, gençliğimiz açısından anlamlı olduğunu vurgulamak isterim. Çünkü spor ve gençlik yalnız ne Hükümetin, ne de onun icraatını yapan Bakanlığın ilgileneceği bir olay değildir. Spor kimler yapar? Bizim çocuklarımız yapar. Bu gençler, bizim çocuklarımız, bizim gençlerimizdir. Mutlak surette bu konuları gündeme getirecekler, eleştirecekler ve öneri getireceklerdir.

Muhterem arkadaşlar; bu konulara değinirken, olayları biraz açmakta fayda vardır. Ben kişi olarak kendimi misal verirken olaya yakın olduğum için veriyorum. Bu ülkede spor yapanlar kadar en az spor yaptım. Olayları çok iyi biliyorum ve arkadaşlarımla konuyu gündeme getirirken nerden nereye geldiğimizi düşündüm ve şunu söylemek isterim ki şu anda yapılanlar ve yapılmak istenenler, programa alınan gerçekten bizi hiçbir zaman için endişeye sevk etmemesi gerektiğine inandırmıştır beni. Ülkemizde spor olgusu 8/78 sayılı Beden Eğitimi ve Spor Yasası ile anladığımız anlamda dile getirilmiş ve icraatına başlanmıştır. Bu çerçevede içerisinde ülkedeki spor olayları, yasa ve yapılan üç spor şurası dikkate alınarak değerlendirilmektedir. Spor artık ülkede değil, dünyada bir sanayi dalı haline gelmiştir. Artık bir yarış içerisinde insanlar. Spor olgusu böyle fasit daireler içerisinde görüncek bir durum değildir, çok geniş boyutlara ulaşmıştır. Devletler artık spor olayını daha geniş ele almakta ve politikalarını

ona göre çizmektedirler. Bugün olimpiyatlar başlı başına bir olay olmaktadır. Neden her gün daha iyi yapmaya, her gün bu sanayi dalını geliştirmeye çalışmaktadırlar? Gerçi biz o anlamda sanayiye atılma istemi içerisinde küçük bir noktayız ama, biz yetenek olarak, zekâ olarak tüm dünya sporcuları ile yarışacak düzeyde olduğumuzu her zaman söyledim, burda da vurgulamak isterim. Misallerini vermeye kalkarsak, bugün gençlerimizin bize en yakın spor yapma temasının bulunduğu sahaları, Türkiye'yi gözönüne aldığımız zaman hiç de küçümsenecek bir yerde olmadığımızı görmekteyiz. En basit misali geçen hafta Türkiye'de yapılan ortaokullar arası masa tenisi şampiyonasında çocuklarımızın, gençlerimizin Türkiye birincisi olması bize bunun misalini vermektedir.

Muhterem arkadaşlar; arkadaşlarımız bu konuda tesislerin yeterli olmadığından, bütçeye yeterli ödenek konmadığından, olanların da çıkarıldığından bahsettiler. Evet, bütçe yeterli değildir. Ama yalnız tesisler için konan paranın çıkarıldığı diye sözkonusu birşey yoktur. Çünkü bu yıl Maliyenin ve bizim Milli Piyango, Spor Toto gelirlerimizden takviye edileceği hususunu da bilginize getirmek isterim. Eleştiriler esnasında arkadaşlarımız Çalışma Bakanlığının arabuluculuk görevinin gerekli etkinlikle yerine getirilmediğini belirttiler. Ancak gayet iyi bilmektedirler ki Bakanlığımız arabuluculuğu tarafların isteği ve kabulü ile mümkündür. Mevzuat buna amirdir ve bizce de uygundur. Mecburi arabuluculuk müdahalenin daha uygun olduğu herhalde iddia edilemez ve bize gelen hiçbir arabuluculuk talebini de bugüne kadar reddetmiş değiliz.

Asgari ücret konusu konuşmacılar tarafından dile getirilmiştir. Bugün hepimiz bilmekteyiz ki bir komite vardır, bu komitenin bu konuda bazı kriterleri vardır. Konu Bakanlar Kurulunun bilgisine götürülmüş ve itiraza açılmak üzere Resmî Gazete'de yayınlanmıştır. Asgari

Ücret konusunda tahmin ederim önümüzdeki günlerde yine konu gündeme gelecek ve bu aşamada detayları ile, verilerle tartışmaya bunu açacağız.

Sosyal Sigortalar maaşları konusu dile getirildi. Sosyal Sigortalar maaşlarının artırılması hususunda çalışmalarımız tamamlanmıştır. Maliye Bakanlığının bu çalışma bitmek üzere olduğunu az önce kendileri söylediler ve bu yıl yapacağımız artış memurlara getirilecek olan artışa paralel bir artış olacağını da söylemek isterim. Bunu her zaman vurguladım, tekrar vurguluyorum. Bu ülkede tek sosyal güvenlik sistemi getirilmediği takdirde bu konular her zaman gündeme gelecektir ve hiç kimse bu konularda muhakkak surette tatmin olmayacaktır. Biz, tek sosyal güvenlik çalışmaları hususunda, çalışmalarımızı başlatmış durumdayız. Umit ederiz ki, bu dönem içerisinde bu konuyu da halledeceğiz ve bu suretle bu Sosyal Sigorta ve sosyal yardım alanlar konusu da bir yerde çözümlenmiş olacaktır.

FADIL ÇAGDA (Girne) (Yerinden) - Ne zaman açıklayacaksınız Sayın Bakan?

GUNAY CAYMAZ (Devamla) - Hangisini?

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Artışları.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bakanlar Kurulu açıklayacak.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Çalışmalar devam ediyor.

GUNAY CAYMAZ (Devamla) - Artışları önümüzdeki bu ay sonunda açıklayacağız bunu.

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Yılbaşından önce?

GUNAY CAYMAZ (Devamla) - Evet.

Çalışma hayatı ile ilgili yasalar ve bu boşluklar dile getirildi. Bu yasalar, sendikalarımızın bilgisindedir. Yapıldı. Sendikaların görüşlerine sunuldu ve bu arkadaşlarımızdan bir görüş istedik. Bu görüşler gelmiştir. Yalnız çok hassas konuları içerdiğinden dolayı biz bunları apar topar Meclise getirip sevk etmek istemedik. Bu konuda son daha detaylı çalışma yapmak üzere sendikalarla önümüzdeki Ocak ayı içerisinde yeniden bir araya geleceğiz ve özellikle İLO kararları da dikkate alınarak bu yasaların bir bütün olarak Meclise sevkini sağlamış olacağız ve ümit ederim ki bu aşamada Meclisimiz çok süratli ve bu konuya da yakınlık göstererek bu yasaları hayata geçireceklerdir.

Muhterem arkadaşlar; ben geçen konuşmalarında da vurguladım, yine söylüyorum. Az önce bir arkadaşım dile getirdi. İki ülke arasında imzalanan İşgücü Anlaşması ile Sosyal Güvenlik Anlaşması. Bildiğiniz gibi İşgücü Anlaşması yürürlüğe girmiş değildir. Ona bir ihtiyaç ve gereksinme duymadık. Sosyal Güvenlik Anlaşması hususu arkadaşımın söylediği gibi, tam anlamda o değildir. Borçlandırma usulü ile prim alıyorlar. Ama biz bu yasaların Türkiye Cumhuriyeti Meclisinden de geçerek yürürlüğe girmesi için çalışmalarımızı yaptık ve bize olumlu yanıt verdiler. İki ay önce bunun Meclisten geçirilip yasalaşmasını bekliyorduk. Fakat malûm, Türkiye'de olan seçimler dolayısıyla bu konu ümit ederiz ki bu dönem gündeme gelecektir.

İBRAHİM KORELİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Ben yanlış birşey söylemedim bu konuda.

GUNAY CAYMAZ (Devamla) - Biz de aynı şekilde söylemedik. Aynı şeyi söylüyoruz.

Evet, muhterem arkadaşlar; ben bu 5½ saatlik bir süre içerisinde konuları toparlamak istedim ve bu görüşler ışığında da ümit ederim ki tek tek yanıt vermesem bile geneldé bir yanıt verme durumuna gitmiş bulunuyorum. Hepimize saygılar sunarım.

BASKAN - Az ve öz. Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Sayın milletvekilleri; Program 13: Gençlik, Spor ve Çalışma Bakanlığı Bütçesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Etmeyenler?... 28'e 12 oyla, oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; bugünkü bütçe görüşmeleri tamamlanmıştır. Program gereğince, 21'inci Birleşim, yarın Çarşamba günü saat 10.00'da yapılacak ve Program 14: Mahkemeler Bütçesi; Program 15: Hukuk Dairesi Bütçesi ve Program 16: Sayıştay Bütçeleri görüşülecektir.

Birleşimi kapatıyorum. Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 20.25

DONEM: I

YIL: 3

CUMHURİYET MECLİSİ
GÜNDEMİ
20'nci Birleşim
22 Aralık 1987, Salı
Saat: 10.00

GÜNDEM:

- I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI.
- II. ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER:
1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı
(Y.T.No:221/3/87) (Devam)